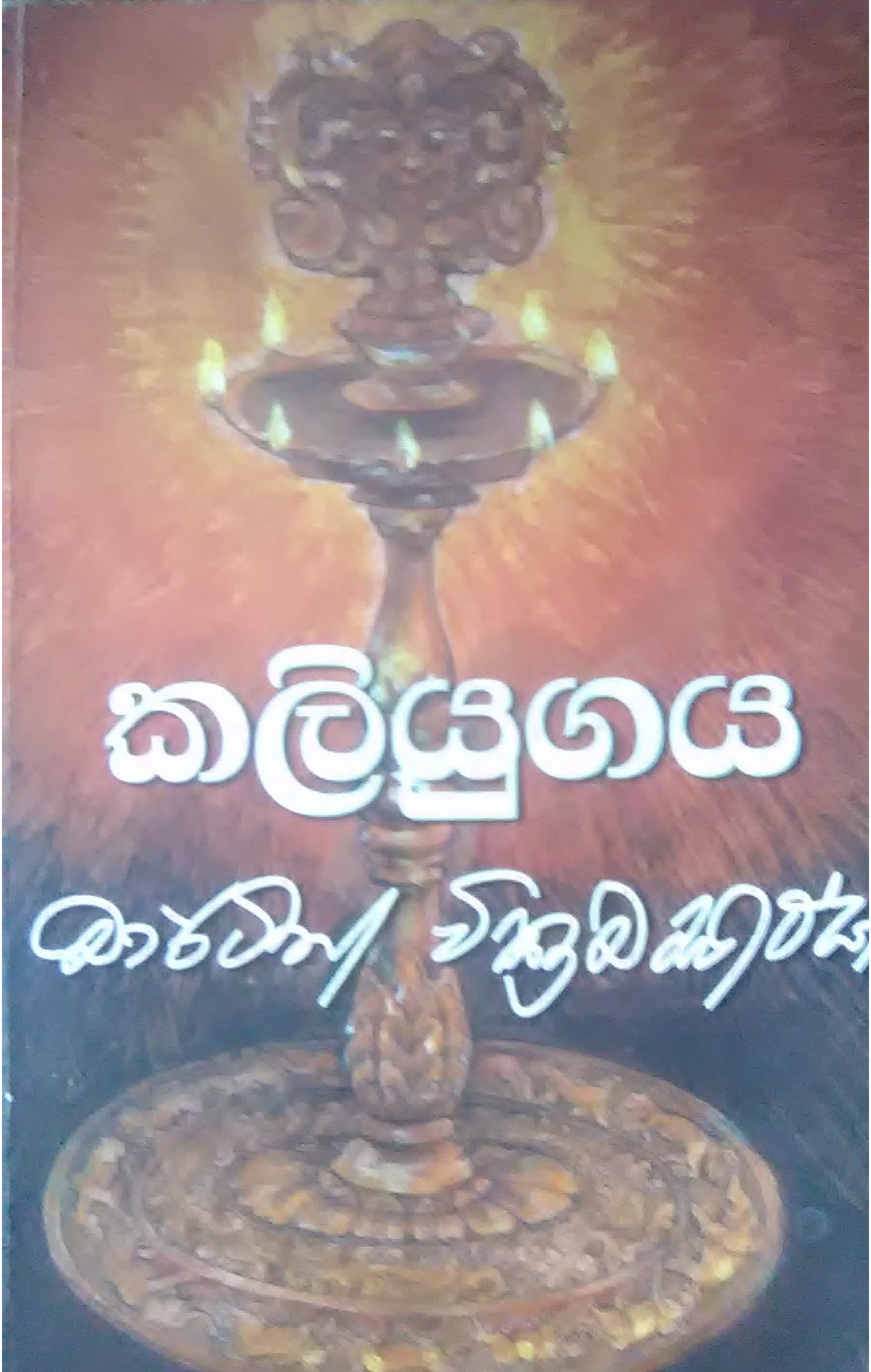

කලියුගය

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ

කලියුගය

KALIYUGAYA

AGE OF KALI

by

Martin Wickramasinghe

Published by

Sarasa (Pvt) Ltd.
18/3, Kirimandala Mawatha,
Nawala, Rajagiriya.
SRI LANKA

කලියුගය

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ

සරස

සීමාසහිත සරස පෞද්ගලික සමාගම
18/ 3 කිරිමණ්ඩල මාවත,

මේ 'කලියුගය' නු කලී 'ගම් පෙරළිය' හා 'යුගාන්තය' එකට ඈඳීමෙන් ඒ අතර, තුන් වැදෑරුම් එකම කතාන්තරයක් කරන්නකි. බටහිර සභ්‍යත්වය රිංගීම නිසා මඳින් මඳ වෙනස් වන්නට වූ ගැමි පවුලක ජීවිතයත් ගැමි සමාජයත් ගම් පෙරළියෙහි කථාවට වස්තු වී ය. එහි පසළොස් වන පරිච්ඡේදයෙහි මේ කියුම දක්නා ලැබේ:

"මංගලෝත්සවයෙන් පසු කොළඹ ගිය පියල් ඇතැම් විට ගමට එන්නේ සතියකට වරකි ; ඇතැම් විට දෙසතියකට වරකි. ක්‍රමයෙන් දියුණු වන වෙළඳාම උදෙසා තම කාලය වැඩියෙන් යෙදිය යුතු වූයෙන් පියල් කොළඹ පදිංචියට යාමට සිතුවේ ය. කලකට පෙර ඔහු මෝදර තනවන්ට ආරම්භ කළ ගෙයි වැඩ නිම කෙළේ විවාහයට දෙමසකට පෙර ය. ඔහු ඒ ගෙය තනවන්ට පටන් ගත්තේ කුලියට දෙනු පිණිස මිස තමාගේ පදිංචිය පිණිස නොවේ. තමා සැදූ වූ ඒ ගෙයින් ගත යුතු ප්‍රයෝජනය පියල්ට දැන් වැටහෙයි."*

පියල් හා නන්දා, අනුලා හා තිස්ස ද සමඟ කොළඹට සංක්‍රමණය වී මෝදර අර ගෙයි පදිංචි වෙති. මේ 'කලියුගය' ඔවුන්ගේත් ඔවුන්ගේ දරුවන්ගේත් ජීවිතය වර්ණනා කරනු පිණිස පබැඳුණකි.

පියල්ගේත් නන්දාගේත් වැඩිමහලු පුතා ඇලන්, එංගලන්තයට සංක්‍රමණය වෙයි. ඔවුන්ගේ දූව නාලිකා, දෙවන පුතා චන්ද්‍රසෝම, යන මොවුන්ගේ සිතින් තමන්ගේ මවුපියන්ගේ ගම, බස, සිරිත විරිත නිතැතින්ම ගිලිහෙයි ; ඉහළ සමාජයට නැඹුණු ඔවුන්ගේ සිතින් ඒ පිළිබඳ සලකුණු හා හැඟීම් කාල ප්‍රවාහයට හසුව ඇකී මැකී යයි. තුන්වන පරම්පරාව වන මොවුන්ගේත් දරුවන්ගේත් චරිත නිරූපණය කරනු පිණිස පබැඳුණු අවසාන කථාව යුගාන්තය යි.

මේ තුන් ඈඳුනු නවකථාව, බටහිර සභ්‍යත්වයට කෙමෙන් හසුව තුන් වන පරපුර තෙක් පිළිවෙළින් වෙනස් වූ ගැමි පවුලක දිවි පෙවෙත විවරණය කෙරෙන්නකි. කථාවස්තු තුනම එකක් ලෙස සලකාගෙන පිළිවෙළින් කියවීමෙන් පමණක් නොව එකින් එකක් වුව ද අදීනව පබැඳුණු කථා වස්තුවක් ලෙස සලකා කියවීමෙන් ද පාඨකයාට ආස්වාදයක් ලද හැකි ය.

ගම් පෙරළියෙන් හැඳින්වෙන පවුල් දෙකේ ගැහැනුන්ගෙන් හා පිරිමින්ගෙන් තුන්වන පරපුර තෙක් ජීවත් වන්නේ තිස්ස පමණී. බාහිර සිරිත් විරිත් විසින් වෙනස් නො වන ඔහු අධ්‍යාත්මය විසින් වෙනස් වන්නෙකි. බටහිර සභ්‍යත්වය හා ගැටීමෙන් සිංහල සංස්කෘතිය වෙනස් වී ය. එහෙත් සිංහල සංස්කෘතිය සිය සතු හොඳ අංග මෙන් නරක අංග ද බදාගෙන අදීනත්වය හා අනන්‍යතාව ද රැක ගැනීමට හටන් කළේ ය. තිස්සගේ චරිතය සිංහල සංස්කෘතිය කළ ඒ හටන හැඳින්වෙන සංකේතයක් වැන්න.

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ

බිඳුනුවැව
බණ්ඩාරවෙල
30. 4. 1957

---

* ගම් පෙරළිය 184 පිට

"ලබු කබල් ගිලෙයි. පාෂාණයෝ ඉල්පෙති. මැඩි පැටියෝ කෘෂ්ණ සර්පයන් ගිලිති. කවුඩුවෙක් රන් හසුන් පිරිවර කොට ඇත්තෙකි. එළුවන්ට බියෙන් ව්‍යාඝ්‍රයෝ තැති ගනිති. විපර්යාසයක් පවතී. මේ ස්වප්නයන්ගේ නිෂ්පත්ති මේ කාලයෙහි නොවේ."

ඛුද්දක නිකායේ මහා සුපින ජාතකය

1

දස අවුරුද්දකට පෙර තමන් හැර ගිය ලොකු පුතාගෙන් ලැබුණු ලියුමක් නිසා හටගත් සන්තෝෂයෙන් නන්දගේ ශෝකාතුර මුහුණ මදක් එළිය වී ය. එහෙත් ඇගේ කට කොනට නැඟුණු මඳ සිනාව තමාම සරදමට භාජන කරන අවඥාවක වේශය ගත්තේ ය.

සුළඟින් නගින බසින පතුල් අනුව නගිමින් බසිමින් වැනෙන පාරු, බත්තල් හා පුළිප්පු අකර සිටගත් නැව්. දියෙන් නැඟුණු වාගේ කඳන් මෙන් නො පැලෙයි. පියන් ඉවත් වුණු තයි පෙට්ටිවලින් පැද්දෙමින් නගින තයිපෙන මෙන් දුම් නළවමින් අසැමැත්තෙන් පිට වන කළුදුම් කෙහෙළි හා අඟුරු මඩුවලින් නගින දූවිලි ද පිසගෙන එන සුළඟ ආශ්වාස කළ නන්ද කිවිසීමට තතනන්නාක් මෙන් නැහැය මදක් හකුළා ගත්තා ය.

කළුගල්වලටත් වඩා බර අඟුරු ගෝනි පෙරළමින් උස්සන මිනිසුන්ගේ දෙතොල් අතරින් ඉඳ හිට විරිත්තෙන සුදු දතුත් ඇස් කෙවෙණි තුළ හිලුණු සුදු ඇස් ලොඩිත් දකින නන්දට වැදි සන්නිය උදෙසා වෙස්වලාගත් ගැමි යකැදුරාගේ මුහුණ සිහි වී ය. දුම් කබලෙන් නගින දුම්මල දුම මෙන් අඟුරු කුඩු ද අහසට නැඟී විසිර අතුරුදහන් වෙයි. අඟුරු ගෝනි උස්සමින් පෙරළන කුලීකාරයෝත් පොල් තෙලෙන් දියකරන ලද දලි මුහුණෙහි තවරාගෙන වැදි සන්නි නැටුම් නටන ගැමි යකැදුරාත් ජීවන වියදම සපයාගන්නා අදහසින් එක සේ වෙහෙසෙන්නෝ ය.

ගැමි යකැදුරා සිහි කළ නන්දගේ සිතට නැංගේ තමා දරියකව සිටි කාලය පිළිබඳව සොම්නස් සිහිවිලි ය; අඟුරු ගෝනි සමඟ පොර බදින මිනිසුන් නිසා නැංගේ සිත කලකිරවන හැඟීමකි.

රංගොත්තයේ නැව්යොවළදී ගිලගත් මිනා මවු පෙට්ටි ගතකර කුළට වරාය නැව් තුන පහරක් වරායෙහි නවතා [illegible] වී ය. ඒ සෙට්ටි තුළ ඇති විසිතුරු බිත්තිවලටත් ඒ [illegible] බිලිපෙත්තා නාගරික සමාජයටත් කළුව [illegible] සම්බන්ධ කොට තම ඇඹියා හා දරුවන් ද වෙනස් වීමෙහි [illegible] තන්දු ට සන්තෝෂයක් මෙන් සිටුම් [illegible] [illegible] මෙන් වේදනාවක් ද දනිනා. මිලුමෙහි [illegible] ඇතුළුව කලට පිවිසෙන්ට සිතුවිය ය. [illegible]

"තිස්ස, අපි යමු ද ගේ ඇතුළට ?" යි අසමින් ඇ තම [illegible] සන්තෝෂයෙන් මුහුණ බැලුවා ය.

තිස්සගේ කට කොන් දෙක දෙකනට ලංවන තරම් දිග වී ය. දත් දැක්කහම දත් දෙඩිසම් දක්වන තරම් ඔහුගේ දෙතොල දෙපැත්තට විදහීය. සන්තෝෂයෙන් පිනාපුණන් තරද්ම් තන්දු [illegible] ඔහුගේ කට දෙපැත්ත දෙකෙන් දක්වන දික්වෙයි, [illegible] පිනාපුණන් තරම් දෙතොල් විවරය මහත් වෙයි.

[illegible] ඔහුගේ මේ පිනාව ඇතැම් විට නන්දු කුප්පනත්සි. මෙරුණි [illegible] තිබිය හැකි කටක් ඔහු ලැබුවේ කෙසේ ද? තමාගේ [illegible] මුහන්දිරම් [illegible] දෙකොල් විදහමින් පිනාපුණේ ඉතා කලාතුරකිනි. [illegible] මුහුණක් ඇති මව පිනාපුණ විට [illegible] කට කොන් [illegible] මිදුක් හැකිළිණ. තිස්ස ගේ පිනාව [illegible] කෙසේ ලැබුණේ ද? උගැන්මත් කලකිරීමත් නිසා එය ඔහු වැයමින් පුරුදු කරගත්තක් ද?

තිස්ස නන්දුට පිටුපසින් ගමන් කොට සාලයට ඇතුළු විය. මුළු සාලය විසිතුරු පාටින් බබලවන බුමුතුරුණු [illegible] තිස්ස තමා හා සමන්නේ කලු පුළුන් ගොඩක යයි සිතී ය. ඇලන්ගෙන් නන්දුට ලැබුණු ලියුම පළමුව කියවා අනතුරුව සිංහලයට නැගුවේ තිස්ස යි. පිටු සියයකට අඩු නොවන ඒ ඉංගිරිසි ලියුමෙන් ඇලන් තම මවුපියන්ගේ චරිත මෙන් තමාගේ චරිතය ද නිර්දය ලෙස විවේචනය කරන්නේ කෝපයට වැඩි ශෝකයකින් පහරනු ලැබූ හද ඇත්තකු ලෙසිනි. ඒ දිග ලියුම

කියවා හොඳින් තේරුම් ගැනුමට තරම් ඉංගිරිසි දැනුමක් නන්දුට නොවී ය.

තිස්ස ඇලන්ගේ ලියුම කියවා වචනයකුදු හැර සිංහලයට නැගුවේ අසන්තෝෂයෙන් වත් ශෝකයෙන් වත් නොවේ; සන්තෝෂයෙන් ද නොවේ; දැඩි උදාසීනත්වයකින් ජීවිතය පලකන්නකු ලෙසිනි.

පියල් හා නන්දු ගම හැරදමා මීට අවුරුදු බොහෝ ගණනකට පෙර නගරයට සංක්‍රමණය වූහ. ඉහළ සමාජයේ ගැහුණු හා පිරිමින් ඇසුරු කරන්ට වූ නන්දු, ඉංගිරිසි පොත් කියවීමෙහි නොව කතාවෙහි ගුර ගුරුවරියකගෙන් දැවුරුද්දක් පමණ ඉංගිරිසි බස උගත්තා ය. ඇ ඉංගිරිසිය උගත්තේ සමාජ වහරක් උගන්නක ලෙසිනි. ඇලන් රාජකීය විද්‍යාලයෙහි බාලාංශයෙහි උගන්නා කාලයෙහි සිට නන්දු පියල් හා ද පියල් නන්දු හා ද කතාබහ කෙළේ ඉංගිරිසියෙනි.

තිස්සගේ ඇනුම්පදය අසා රෞද්‍ර වූ නන්දු ඔහුට නින්දා කරන අදහසින් දෙස් නැඟුවා ය; ගෙදර දී සිංහලයෙන් කතාබහ කිරීම ඇලන්ගේ ඉංගිරිසි උගැන්මට බාධාවකි. දරුවන් සමඟ ඉංගිරිසියෙන් කතා කරන්න යයි ගුරුවරයෝ පියල්ටත් මටත් නිතර කියති. ඇලන් ඉගෙනීමෙහි ගුරයකු වූයේ ගෙදරදී ඉංගිරිසි බස වහරන්ට වූ නිසා යයි ඇලන්ගේ ගුරුවරයා කී ය. ඇලන් හැම අවුරුද්දේම පන්තියේ පළමුවැනියා වී නෑගී ලැබුවේ ය.

නන්දුගේ මේ වදන් ඇසූ තිස්ස පිනාපුණේ ය.

"ඔව් ගෙදරදී මවුපියන් කැඩිච්ච ඉංගිරිසියෙන් කතාබහ කරන නිසා තමයි ඇලන් උගැන්මෙහි සමර්තයෙක් උණේ."

මවුපියන්ට අකීකරු වී ලංකාව හැර ගිය ඇලන් දස අවුරුද්දකට පසු එවූ දිග ලියුම නන්දු වටහා ගත්තේ තිස්ස ලවා සිංහලයට නැඟීමෙනි.

"My dearest Mummy" යනු විසින් පටන්ගන්නා ලද ඇලන්ගේ ලියුමේ ඒ ඇමතුම් වචන ඒ විදියෙන්ම තියූ තිස්ස අනතුරුව ලියුම සිංහලයට නැඟුවේ ය. නන්දු සුවුවෙන් නඟින්ට වැයම් කිරීමෙන් ඇගේ සිත කය දෙක දමනය කරගත්තා ය.

"මේ ලියවී තිබෙන ලියුම් සිංහලෙන් කියන්න ඩී. ඇලන්ගේ ඒ ඇමතුම් සඳහා සිංහලෙන් කියන්න බැරි ද?" යි නන්දා විමසුවා [illegible] කළහ ය. "ඒ ඇමතුම් තොරතුරුත් සිංහලෙන් කියනවා ය."

"ඒ ඉංගිරිසි ඇමතුම් සිංහලට හැරෙන්න බැහැ" යි සිස්ස [illegible] ලියුමේ [illegible] වගේ පිළිතුරු දුන්නේ ය.

" 'පුතා ආදරණීය මැණියනි', යි ඒක සිංහලයට [illegible] ආරම්භ."

"නන්දා මට වැඩිය ඉංගිරිසි යි, සිංහල යි, දෙකම දන්නවා [illegible] එකකම් ලියුම් අරගෙන කියවා [illegible] ගන්න" යි කියමින් සිස්ස, ලියුම් නන්දා දෙසට දික් කෙළේ ය. [illegible] මුහුණු [illegible] ගත්තේ ය.

නන්දා සිස්සගේ [illegible] දකියි. ඔහුගේ ඇහුම්කන් [illegible] නොදුටුවා ය.

සිස්සගේ ඇසුම් පද නො [illegible] පියල් 'සිස්සා' යි කියමින් ඔහු නම් සිහින් බැහැර කරයි. [illegible] පියල් දකියි. [illegible] කාරුණික වදන් ලෙස [illegible] පියල් [illegible] කරයි. [illegible] පියල් සිස්සට [illegible] යයි [illegible]. 'සිස්සා' යි කියමින් සිස්ස නම් සිහින් බැහැර කිරීමෙන් [illegible] ද පිට කරයි.

ඇලන්ගේ ලියුම් කියවූ සිස්සට තමාගේත් නන්දාගේත් අතීතය සිහි වී ය. ගරාවැටුණු මහගෙදර [illegible] පරණ [illegible] පුටු, කතන්දු හා මේස ය. ගෝනි පඩංගුවෙන් මහන ලද කුලිච්චමෙන් හා පැදුරෙන් ද වැසුණු ලතු ඇඳවල් එහි තැබී කාමරයකම වී ය. නන්දත් තමාත් දැන් වෙසෙන ගෙදර හා කොළඹ මහගෙදර ද සසඳන්ට සිතුණේ කුමක් නිසාදැ යි සිස්ස නො දනියි. එහෙත් මේ සැසඳීම නිසා නන්දගේ නගර ජීවිතයෙහි ඇතැම් කරුණු හා ඇලන්ගේ තොරතුරු ඔහුගේ සිතට නැංගේ ය. ඉගෙනීමෙහි ඉතා ශූරයකු වූ ඇලන් ඉගෙනීම

හැරදමා රටින් පිටව ගියේ කුමක් නිසා දැ යි මවුපියන්ගේ වචනින් දැ ඇලන්ගේම වචනින් දැ ඇතැම් අවස්ථාවන්හි දී ඒවායින් මවුපියන් ගෙන් [illegible] නගර ජීවිතයෙහි [illegible] දැ මේ එකතුව වන් පිළිතුරු සොයන්ට සිස්ස වෑයම් නො කෙළේ ය.

අමුත්තන් පිළිගනු සඳහා ඉස්තෝප්පුව දැන් වැඩි ඇඳි සහිත පුටු හා පැදුරින්, පුවක්, [illegible] මල් සහිත [illegible] පුර [illegible] හැකිවින් සිස්ස තුළ නො දනියි. සාලය දෙපස පිරියෙන තාලිකා දෙස බැලූ සිස්ස මෙසේ කී ය.

"තාලිකාගෙන් එන්න - ඇලන් එවාපු ලියුම් මම සිංහලෙන් තව සැරයක් කියවන්නයි හදන්නේ. ඇවිත් අහගෙන ඉන්න."

"සිස්ස මාමාගේ ඇහුම්කන් අහගෙන ඉන්න මට බැහැ" යි කියමින් තාලිකා සිනාසුණා ය.

"ඇලන් ලියුම් එවා කියන්නේ මට. තාලිකා ඒක කියවනවා අහගෙන ඉන්නේ කුමට දැ?" යි නන්දා ප්‍රශ්න කළා ය.

"නෑ මම්. මම ආවේ ඇලන් අය්යාගේ ලියුම් කියවනවා අහගෙන ඉන්න නෙවේ" යි පවසමින් තාලිකා සිස්සට සරදම් කරමින් සාලය මැදින් ගොස් ඉස්තෝප්පුවට පිවිසියා ය.

"පුතා අම්මට එවාපු ලියුම් මම කියවන එකත් හරි නෑ නෙව" යි කියමින් සිස්ස සිනාසුණේ ය. "තාලිකා එන්න - අම්මාගේත් තාත්තගෙත් මහාජ්ගත කපා හරින සැර කරම් වගේ කියුම් ඇලන්ගේ ලියුමේ තියෙනවා. මේක ලියුමක් නෙවි පොතක්. මේ ලියුමේ නම් ගම් වෙනස් කරලා පොතක් වශයෙන් අච්චුගස්සන්නයි මම හිතාගෙන ඉන්නේ. "

"ලියුමේ තියෙන ඒවා සිස්ස මාමා මට පස්සේ කියන්න."

තාලිකා උපන් විට කිරි කට ගා අවුරුද්දක් පමණ ගෙවෙන තෙක් කවා, පොවා, නාවා ඇතිදැඩි කරන ලද්දේ සාත්තු සේවිකාවක විසිනි. ගෙදරට ගෙන්වනු ලැබූ ගුරුවරියක් ඈ කුඩා කල ඇට ඉංගිරිසි බස ඉගැන්නුවා ය. ඈ පාසලෙහිදී ඉංගිරිසිය හා ලතින් බස හොඳින් උගත්තා ය. තාලිකා ඇගේ සහෝදරයන් දෙදෙනා මෙන් මවුපියන්ට පටහැනිව ක්‍රියා නො කළා ය.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

2

මා මේ ලිපුම ඔබට ලියන්නේ ඉතා ශෝක ජනක සිදුවීම් වලින් මගේ ජීවිතය වටාම හිත්ත කරවන හැඟීම්වලින්ද පහරගනු ලබන අපරාධකාරයකු ලෙසිනි. 'මම අපරාධ කළ එකෙක්මි' යි මා පවසන්නේ ඔබටත් පියාටත් අකීකරුව කළ සී දේ නිසාම නොවේ. ඔබටත් පියාටත් අකීකරුව කළ සී පහත දේ ගැන මම මහත් ශෝකයෙන් පසුතැවෙමි. හිතුවක්කාරකම් කිරීමට මා රැලවන ලද්දේ තාත්තාගෙන් ඔබගෙන් නොහැඟිලිකම්වලින් මය ඔය උදුම්මා ගෙන කළ සී දේත් විසිනි. මම අපරාධකාරයෙක්මි යි යන හැඟීමෙන් මගේ හද වඩාත් පෙළෙන්නේ මා අතින් මගේ ප්‍රියතම අයිරින්ට සිදුවුණු වැරදි මට අමතක නොවන හැවිනි. ඒ වැරදි මගෙන් සිදුවූයේ මගේ අගහිඟ නිසා ය.

ඉගෙනීම සම්පූර්ණ කොට රක්සාවක් ලබාගෙන අයිරින් කසාද බැඳගැනීමට ය මා අදහස් කෙළේ. ඊට ඉඩ නොදී මා ලංකාවෙන් පැන්නුවේ ඔබත් තාත්තාත් විසිනි. අයිරින් නිසා හටගත් ආලයෙන් මා විනාශ වෙති යි යන හැඟීමෙන් ඔබ දෙදෙනාම ක්‍රියා කෙළේ කුමක් නිසාද යි දනුදු මට නො වැටහේ.

මීට මසකට පෙර අයිරින් මෙහි ඉස්පිරිතාලයකදී මළා ය. ඈ මගේ මගේ සුව පහසුව මිස තමා ගැන නොතකා, නොසිතා, මා උදෙසා වෙහෙස මහන්සි වීමෙන් හටගත් ආබාධයකිනි. අයිරින් සමඟ ලංකාවෙන් පිටවී මෙහි පැමිණි මම නියම රක්සාවක් නොලැබ අගහිඟවලින් මිරිකෙමින් දුක සේ ජීවත් වූයෙමි. එදිනෙද ලැබුණු වැඩක් කොට මා සපයූ මුදල අප දෙදෙනාගේ ජීවිකාවට තරම් නොවූ ආදායමකි. අයිරින් හෝටලයක රක්සාවක් ලබා ගෙන උදේ සිට හවස් වන තෙක් දසියක මෙන් වෙහෙසෙමින් සේවය කොට යන්නම් අපට

පංගෙනන්ද් ඊකගෙන ජීවත් විය හැකි තරම් මුදලක් සම්පාදනය ලබාගන්නා ය.

ඈ ගෙදරවිත් මගේ සුව පහසුව උදෙසා වෙහෙසෙමින් ගෙදර වැඩ ද කළා ය. මෙහි වැඩකාරයෝ සුලභ නොවෙති. වැඩකාරයකුගෙන් වැඩ ගැනීම සඳහා අප සපයන මුදලටත් වැඩි තරම් මුදලක් වියදම් කළ යුතු ය. අපි දෙදෙනා ගෙදර සියලු වැඩපළ කරමින් දුකසේ වුව ද සන්තෝෂයෙන් ජීවත් වුයෙමු. මට වැඩ කරන්ට ඉඩ නොතබා අයිරින් හැම වැඩක්ම වෙහෙස නොතකා කළා ය. ඉවුම් පිසුම් කළ ඈ සීත හා වෙහෙස නොතකා කෑමට බීමට උවමනා දේ ගැනීමට ගෙයින් පිට ගියා ය. අපට තිබුණේ ඇඳුම් කිහිපයක් පමණි. අයිරින් ඇගේ ඇඳුම් පමණක් නොව මගේ ඇඳුම් ද සේදුවා ය. මා මගේ ඇඳුම් සෝදන්ට තැත් කළ විට ඈ ඊට ඉඩ නුදුන්නා ය.

අප මෙහි පැමිණ හමසක් ගත වූ තැන් සිට මා ජීවත් වූයේ අවුල් වුණු හිසක් ඇත්තකු ලෙසිනි. හොඳ රක්ෂාවක් සොයා ගැනීමට මා කළ හැම උත්සාහයක්ම ව්‍යර්ථවීම මගේ සිත අවුල් වීමට හේතු වුණු පළමු වන කාරණය වී ය. ලංකාවෙහි දී මට මගේ උගැන්ම සම්පූර්ණ කරන්ට ඉඩ ලැබුණා නම් මෙහිදී වුව ද වැඩි පඩි ලැබෙන රක්ෂාවක් ලබා ගැනීම පහසු ය. මා උගත්තේ ඉංජිනේරු විභාගයෙන් ජය ගන්නා අදහසිනි. කවර රටක මිනිසකු වුව ද ඉංජිනේරුවකුට මෙහි විශාල වැටුපක් හෙවිනූ ලැබේ. මේ කරුණු සිහිකළ මම ඇතැම් විටක ඔබටත් කාන්තාවන් කරයේ දෙස් තැතුවෙමි.

'මවුපියන් ඔබට නොසලකා හැරියේ මා නිසා' යි අයිරින් කීවා ය. 'සමස්ත ශාස්ත්‍ර ශාලාවේ උගත් ඔබට අවසාන විභාගයෙන් සමත්ව උපාධිය ලබාගැනීමට ඉඩ නුදුන්නේ මම. මා ඔබගේ සිත් නොගන්නා නම් ඔබට විභාගෙන් සමර්පව හොඳ රක්ෂාවක් ලබා ගෙන මවුපියන් ගේ දේපල පමණක් නොව ඔවුන්ගේ වැඩි මිනත් උපකාර හා සැලකිලි ද ඇතිව සුව සේ ජීවත්වෙන්ට තිබුණා.'

'මට ඔවුන්ගේ දේපල උවමනා නැ' යි නොසන්සුන්ව කර්කශයෙන් පිටී මම කීවෙමි. 'ඔවුන් මා සමග කෝපවූයේ ඔබ

නිසා නොව ඔවුන්ගේත් මගේත් වරදිනි. මට ආලය නොකොට කන්තෝරුවක සුළු පඩියකට වැඩ කරන ලියන්නකුට ආලය බැඳ ගත්තත් ඔබට වාත් ලෙස සුව සේ ජීවත්වෙන්ට තිබුණා. ඔබ මෙතරම් දුර රටකට නොහැවිත් අතරමං කෙළේ මා විසිනි.........'

අයිරින් අසන්තෝෂයෙන් මගේ කථාව නවත්තන්ට වෑයම් කළා ය. ඇගේ අසන්තෝෂයට යටින් වූයේ මා නිසා උපන් ඇල්මකි. ඒ ඇල්ම නිසා ඇගේ දෙනෙතට කඳුළු ඉනුවේ ය. අප දෙදෙනා පසුගිය දේ ගැන මේ කතාබහ කෙළේ එක් සීත ඉර්තුවක සවස් කාලයෙහි ය. විදුලි පහන යට පුටුවක හිඳගත් අයිරින්ගේ ශෝකාකුල මුහුණ, මා සැනසූ අතර ඇගේ අනාථ භාවය පිළිබඳ වේදනා සහගත මගේ හැඟීම් දියුණු කෙළේ ය.

සීත වළක්වා ගැනීමට වුවමනා තරම් වූල් ඇඳුම්, අගහිඟවලින් මිරිකෙමින් ජීවත් වූ, අප සතු නොවී ය. අයිරින් කතා කෙළේ සීතෙන් ගැහෙමිනි. අපි දෙදෙනා ළං ව එකිනෙකා බද අල්ලාගෙන සිටීමෙන් සීත මඳක් වළකාගන්ට වෑයම් කෙළෙමු.

'ඇලන් කුමක් කීවත් සිතුවත් ඔබගේ උගැන්මට බාධා කෙළේ මා බව මට මතක නැති කරන්ට බැහැ' යි අයිරින් කීවා ය. 'ඔබ කෙතරම් සූර ලෙස ඉගෙන ගත්තා ද? මගේ ආලය නිසා ඔබ ඔබගේ උගැන්ම හැරදමති යි මම සිහිනෙන්වත් සිතුවේ නැ'

'මම ඉගෙනීම හැරදැමුවේ අයිරින්ට හටගත් ආලය නිසා නොවේ. මවුපියන් නිසා හටගත් කෝපයෙන් මම ඉගෙනීම හැරදැම්මා'

'ඔබගේ මවුපියන් නිදෙස් යයි මම කියන්නේ නැ; ඔවුන්ට කිසිම චෝදනාවක් කරන්නෙත් නැ. හැම පන්තියේදීම පළමු වන තැග්ග දිනාගන්ට තරම් ඉගෙනීමෙහි සූරයකු වූ ඔබ ඉගෙනීම අතපසු කෙළේ මා නිසා. අම්මාත් තාත්තාත් එඩාම කෝපවෙන්ට ඇත්තේ ඒ නිසා යි' කියමින් අයිරින් ඇගේ ලියුම් ගොඩ ඇවිස්සුවා ය. මා උගත්නා කාලයේ යැවූ ලියුමක් සොයාගත් ඈ එය දිග හැර කියවූවා ය. ඇගේ කට කොනට සිනා නැගිනු මම බලා සිටියෙමි.

'ඔබ මේ ලියුමේ ලියා තිබෙන වගන්තියකින් ම මගේ ජීවිත ඇත්ත ඔබ එළිදරව් කරනවා' යි කියමින් අයිරින් ලියුම මා අතට දුන්නා ය.

'නැයි' මම තරහයෙන් කියමින් ලියුම අතට ගත්තෙමි.

මගේ ස්මරණ ශක්තියට නො දෙවැනි ශක්තියක් අයිරින්ට වී ය. ඈ කියූ ලියුම්වල ඇතුළත් කරුණු පමණක් නොව ඔබත් තාත්තාත් කියන දෑ යි ඇසූ පුවත් පවා ඈට මතක ය. කිසිවකුගේ සිත් රිදවීම අයිරින්ට නම් තමාගේ ඇහෙන් ඇටයක් උදුරා ගැනීම මෙන් අමාරු කාරියකි. එය ඈගේ දුර්වලකමක් බව මට වැටහෙන්නේ දැන් ය. ඈ මා සමඟ එංගලන්තයට එන්ට කැමැති වූයේ මගේ සිත රිදවන්ට නොහැකි නිසා මිස එහි විපාක නො සිතිය හැකිවූ නිසා නොවේ. ඔබත් තාත්තාත් එම දොම්නසින් පෙළෙන බව අයිරින් දනියි. එහෙත් ඒ නැඟ ඇතැම් නොමනා දොසාරෝපණ කිසිවක් නිසා ඈ වචනයකින්වත් මගේ පමණක් නොව ඔබගේත් තාත්තාගේත් වුව ද සිත් රිදෙන්ට කැමැති නොවී ය.

මවුපියන් කොප වූයේ මා අයිරින්ට ආලය බැඳගත් නිසා යයි ඈට සිතීම වරදක් යයි මම සිතුවෙමි. මගේ කටින් වචනයකුදු පිට නොවී ය. මගේ සිතට කෝපයක් නැංගේ මවුපියන් නිසා හටගත් අසන්තෝෂයකින් නොව, මගේ ඉක්මන්කමින් ලංකාවෙන් පිටවී යන්ට සිතීමත් මගේ දුර්වලකම ලෙස මට වැටහුණු බැවිනි.

අම්මාත් තාත්තාත් කොතෙක් අසන්තෝෂ වුවත් සිදුණේ චන්ද්‍රසෝම ඒ කාලයේ සමා හිතු කාරියක් කෙළේ ය: යස ගියේ ය. එහෙත් මිනු වෙත ද මෙන් ගෙදර ආවේ ය. කිසි වරදක් නොකළ එකකු මෙන් අම්මාත් තාත්තාත් සමඟ කතාබහ කෙළේ ය. මා චන්ද්‍රසෝම අනුගමනය නො කෙළේ කුමක් නිසාදැයි මම ඇතැම් විටක මගෙන්ම ප්‍රශ්න කෙළෙමි. තාත්තාටත් අම්මාටත් ඔහු ඒකක් කියන්ට හැර සිතුණ දෙයක් කළා නම් ලොකුයියක් ලබාගෙන රජසාවක් කරමින් අයිරින් ද සැපද බැඳගෙන මට ලංකාවේම ඉන්ට තිබුණා.

මා පිළිතුරු නොදී සර සිටියේ මවුපියන් නිසා හටගත් කෝපයක් කැපිරීමත් මැඬගන්ට වෑයම් කරන නිසා යයි කල්පනා කළ අයිරින් මෙසේ කීවා ය.

'කාටවත් දෙස් නැගීමෙන් පලක් නැ ඇලන්. අමාරුවෙන් උණත් අපට මෙහි සන්තෝසෙන් ජීවත්වන්ට පුළුවනි. ඔබ උපන්නේ ගමේ. ඔබ සිතන්නේ නගරයේ ඉපිද වැඩුණු උගත් තරුණයකු ලෙස.'

'මම උපන්නේ ගමේ නෙවි' යි මම තරහයෙන් කීවෙමි.

'උපන්නෙත් හැදුණෙත් කොළඹ' යි කියමින් අයිරින් සිනාසුණා ය. 'ඔබගේ මවුපියන් සිතන්නේ ඔබ සිතන ලෙස නෙවි. ඔවුන් ගමේ ඉපිද එහිම ඇති දැඩි උණා. නගරයට ඇවිත් පදිංචි උණු පසු නගරයේ මිනිසුන් ආශ්‍රයෙන් ලැබූ ආපා, සිතුම් පැතුම් ඔවුන්ගේ දෙවැනි ගතිය උණා. ඔබ ඔවුන්ට කිපෙන්නේ ඔබගේ ගතිය අනුව සිතන නිසා. ඔවුන්ගේ දුෂ්කරතා ඔබට වටහා ගැනීම් ලේසි නැ.'

'අයිරින් ඉපිද වැඩුනේ නගරයේ. මට වඩා ඔබ මගේ මවුපියන් හඳුනනවා යි කියන්නේ කුමක් නිසා ද? මවුපියන්ට දෙස් නඟනු වළක්වන පිණිස ඔබ කොඳු කවන්නාක් මෙන් තර්ක කරනවා.'

'නැ' යි අයිරින් මඳක් අසන්තෝෂයෙන් කෙපලා ය. 'මා උපන්නේ කොළඹ නොවේ: දෙහිපිටියේ. දස අවුරුදු වයස තෙක් මා වැඩිපුර ජීවත් වූයේ එහිමයි.'

'අයිරින් කියන සමහර කරුණු මට වැටහෙනවා' යි මම අසන්තෝෂයෙන්ම කීවෙමි. මා මගේ මවුපියන්ගේ ගති නොදත ක්‍රියා කළ එකෙකි යි මගේ සොඳුර වුව ද චෝදනා කරනු ඇසීමට මම කැමති නො වෙමි. අයිරින් වහා නොකිපෙයි: වහා සන්තෝෂ නොවෙයි ; අනිකකු කියන දේ එකවර විශ්වාස නො කරයි. අයිරින් මගේ දුර්වල තැන් දකින්නේ මේ ගතිය නිසා මිස හොඳ දැනුමක් හා වැටහෙන නුවණක් ලැබූ නිසා නොවේ.

'අවුරුදු විස්සකටත් වඩා කොළඹ ජීවත්වූ මගේ මවුපියන්ට මා කියන දේ කරන දේ සලකාගන්ට බැරිවීමට කරුණක් නැත. ඔවුන් සිතුවේ ගමේ ගති අනුව නොවේ. ආත්මාර්ථකාමීන් ලෙස. මම අයිරින්ට ආලය කරන්ට පටන් ගත්තේ ඉක්මනින් කසාද බඳින අදහසින් නොවේ. ඔබ ඒක

[illegible]

'... කරන්නේ කවර කළ නැම් දේ හරි යයි ... නිසා ... හරියයි ඔප්පු කරන ආශාවෙන් ... මගේ මුහුණෙහි රඳවාගෙන දෙඇස ... එනිසා ... ඇලම් ඇගේ හදින් නැගී ... මගේ හදට ... ව්‍යායාම කරන ... මට හැඟිණ.

'ඔබගේ මවුපියන් දුක සේ ජීවත් වෙමින් ඔබට ඉගැන්වීමට ... අමාරුවෙන් වියදම් කළ දිලින්දන් උනත් ඔබ ක්‍රියා කරන්නේ

[illegible]

'මවුපියන් පිළිබඳ ඔබගේ ඇතැම් විනිශ්චයන් සම්පූර්ණයෙන්ම වැරදි' යයි කියමින් අයිරින් මගේ අත ... මිරිකුවා ය. 'මම ලන්සි ජාතියට අයත් නිසා ඔබගේ මවුපියන් විරුද්ධව වූයේ බොරු මාන්නයකින් අහංකාරකමකින් නිසා නොවේ. මගේ අම්මාත් තාත්තාත් දුක සේ ජීවත් වන්නේ බව මම දන්නවා. ඔබ විශාල ධනවතකුගේ පුතකු වුවත් ඔබ ... මගේ තාත්තා විරුද්ධව උනා. මගේ තාත්තාට ඇති බොරු මාන්නයක් නැහැ. ඔබ මට ආලය ... මගේ

දිළිඳුකමට අනුකම්පාවෙන් නොවේ. මවුපියන් ගැන සිතන විට දරුවන්, මවුන්ගේ මානය හා අහංකාරකම් ගැන සිතීම [illegible] මට නම් වැටහෙන්නේ නැ.'

අයිරින් නැඟිට ගොස් කෝපිය උඩුකොනි [illegible] සූදානම් කළා ය.

'මගේ මවුපියන් දිළින්දන් උනා නම් මම මාත් [illegible] මේ [illegible] නැති කිව්වා නොවැ ද?' යි අසමින් අයිරින් [illegible] සිනාවෙන් [illegible] කළා ය. 'මෙහි [illegible] මවුපියන්ට [illegible] නොවේ. මම මාත් සමඟ ලංකාවෙන් පිට [illegible] මගේ මවුපියන් ලොකු ධනවතුන් වූ නිසා. මවුන්ටත් [illegible] දිළින්දන් ලෙස [illegible] අමාරු කාර්යක් උනේ? අපි මවුපියන්ට [illegible] නුඹට ද?'

කෝපියෙන් [illegible] 'හොඳ හොඳ' [illegible] නටයි. [illegible] එන උම්. [illegible] උඩුකොනි [illegible] නොමයි.

[illegible] යි කියමින් අයිරින් [illegible] ය. [illegible] ය.

අප [illegible] සිනි නැතිවමයි. සිනි නැතිව [illegible] නිසා [illegible] වියදම් කළ නොහැකි වූ [illegible] සිත සැප [illegible] වීමු. [illegible] වියදම් අපට [illegible]

[illegible] අප ජීවත් වූයේ [illegible] ලෝකයකයි. [illegible] අපට [illegible] ආදරය අපගේ [illegible] ජීවත් වූ අපගේ [illegible] ය. [illegible] වූ විට මම

ශෝක වීමි. ඇතැම් විටක මගේ සිතට නැඟුණු තරහක් අමනාපයක් මගේ දිවට ද දැනෙන තරම් කටුක වී ය. එවැනි හැඟීම් මගේ සිතින් පලවාහැරියේ අයිරින් විසිනි.

රෝගාතුරව මියෙන තෙක්ම අයිරින් මට දැක්වූ ආදරය මට කිසි කලෙක මතක නැති කළ හැකි නොවේ. ඇය සමඟ ලංකාවෙන් පිටවී එන විට පවා 'සමහර විට අප දෙදෙනා අතර විරූද ඇති විය හැකි ය' යන හැඟීම මගේ සිතට නැංගේ ය. මරණය තෙක් අයිරින් හා මා ද ජීවත් වූයේ එක්කෙනෙකු ලෙස ය. අප දෙදෙනාට අමනාප වන්ට හේතු වන්ට, තරහ වන්ට හේතු වන කිසිවක් සිදු නොවී ය. එවැනි මැනුම්කින් අප දෙදෙනාට ජීවත් වන්ට පුළුවන් වූයේ අයිරින්ගේ ගති හා ඇල්මත් දයාවත් නිසා ය. අනික් පිරිමියකට නම් මා හා අමනාප වීමටත් තරහ වීමටත් ඇතැම් විට කලහ කිරීමටත් හේතු වන වැරදි මගෙන් සිදු වී ය.

ලෙඩ ඇඳෙහි වැතිර සිටියදී ඇ දැක්වූ ඉවසිල්ලත් ආදරයත් සන්තෝෂයත් ඇට වේදනාව කළ දොස්තරගේ පවා පැසසුමට කාරණ වී ය.

අප සිනමා චිත්‍රපටක්, නාටකයක්, ප්‍රසංගයක් බලන්ට ගියේ ඉතාම කලාතුරකින් දවසක පමණි. ඒ සඳහා අප සිත්වලට ... අපගේ ආර්ථික තත්ත්වයක් නොව දිළිඳුකමයි. විනෝදාස්වාදයට අසිදු ආසා කෙළෙමු. ඒ සඳහා වියදම් නො කළ හැකි හෙයින් අපි ආසාව දැඩි සිතින් මැඩ ගත්තෙමු. කලකදී ඇතැම් විනෝද වලක් අපට අහිතක වී ය.

ලංකාවෙන් මෙහි පැමිණ ඉගෙනගන්නා තරුණයෙක් හෝ මෙහි විසිතුරු බැලීමට පැමිණියෙක් හෝ අප දෙදෙනාම නාටකයක් හෝ ප්‍රසංගයක් හෝ බලනු සඳහා කැඳවාගෙන යන්ට වෑයම් කෙළේ ය. සියලු වියදම් ඔහු අතින් කෙරෙතත් අපි එවැනි ආරාධනා මැතැර කෙළෙමු.

අපගේ තුදෙකලා ජීවිතය ගැන සිතූ ඇතැමෙක් අයිරින්ට දෙස් තබමින් 'සිංහල මිනිසුන් ඇසුරු නොකිරීම කෙළම් ලෙඩින්ගේ ගතියක් යයි කීවේ ය. මා ඔහුගේ කල්පනාව වැරදියයි කී විට ඔහු මට වඩා හොඳින් අයිරින් අඳුනන ලොක්කෙකු මෙන්

සිනාසුණේ ය. ඔහු අවුරුද්දකට දෙවරක් එංගලන්තයට එන්නේ නාඳුනන ගෑනුන් හඳුනාගෙන ඔවුන් ඇසුරු කිරීමෙන් සන්තෝෂ වන පිණිස යයි මට පසුව අසන්ට ලැබිණ.

යහළුවන්ගේ වියදමින් විනෝදාස්වාදය සෙවීමට අයිරීන් මටත් වඩා අකැමැති වූවා ය. මුදල් ගෙවා ලැබිය හැකි විනෝදාස්වාදයන් මුදල් ඇතියන්ම විසින් සෙවිය යුතුයයි සිතූ ඈ, එවැනි විනෝදාස්වාදයන් සොයන්නන් උදෙසා කැපුණු බොරු වල් පිය ගණනින් නොව දහස් ගණනින් මෙහි නගර ජීවිතයේ ඇතැයි කීවා ය.

ඈ එවැනි කරුණක් මට තහදු දුන් කළ ඇට වඩා වක් නොදින් පමණක් නොව විවිධ ලෙස ද එය සිතාගත හැකි කල්පනා ශක්තියක් හා බුද්ධියක් මට තිබුණේ ය. මා පුළු බුණේ එවැනි විෂක් මට ඉව නොවැටීම ගැනයි. එවැනි විසක් ගනින දුව අයිරීන් තම පරපුරෙන් ලැබුවක් විය යුතු ය.

මා මහදනමුක්කතු සේ මෙසේ ලියනු දකින ඔබත් තාත්තාත් සමහර විට මට කිපෙන්ට පුළුවන. මා මේ කරුණු ලියන්නේ මගේ සිත සනසා ගැනීමට කරන පාපොච්චාරණයක් ලෙස නොව මගේ ප්‍රියාදර අයිරීන් වෙනුවෙන් ද කළ යුතු පාපොච්චාරණයක් ලෙස සලකමිනි.

මා අයිරීන් ගැන මෙතෙක් ලියුවේ ඔබගේත් තාත්තාගේත් සිතුම අසාධාරණ බව හෙළි කරනු පිණිස යි.

අයිරීන් මැරී තුන් මසකට පසු මේ ලියුම ලියන මට අනුමියත් මතක් වූයේ මා තනි වූ විට යයි ඔබත් තාත්තාත් සිතනු ඇත. අයිරීන් ගේ මරණය නිසා මම විසි අවුරුද්දක් ජීවත් වීමෙන් ලැබිය යුතු අත්දැකීමක් ලැබුවෙමි. මගේ දුර්වලකම් පිළිබඳ හැඟීම් මගේ හද හරවමින් මගේ සිතට නගින්ට වී ය. මගේ වැරදි හා මෝඩකම් මෙන් මවුපියන්ගේ වැරදි ද මට වැටහෙන්ට වී ය.

මම තාත්තා සමග විවාහ වන්ට පෙර අගහිඟවලින් පීඩා ලබමින් දුක සේ ජීවත් වූ බව තිස්ස මාමා ඇතැම් විට කියනු මා අසා තිබේ. ඒ ජීවිතය ගැන අපට කිසිවක් නො කිව් ඔබ එය අපෙන් සඟවන්ට වෑයම් කරන්නාක් මෙන් ජීවත් වූහ

ය. අප නිවාඩු කාලයේ කොග්ගලට යනු වළකන්ට ඔබ වෑයම් කෙළේ කුමක් නිසා ද? චන්ද්‍රසෝමත්, නාලිකාත් මමත් නිවාඩු කාලයෙහි කොග්ගලට ගොස් ගඟෙහි ඔරු පදින්වත් කැලෑ රොදවල ඇවිදින්වත් බොහෝවිත් ආශා කෙළෙමු.

තිස්ස මාමා ගමේදී කළ මෝඩකම් පවා සමහර විට අපට කීවේ ය. අම්මා තාත්තා සමඟ විවාහ වුණු දවසෙහි තාත්තාගේ අලුත් ගේ ඉදිරියෙහි සාදන ලද තොරණෙහි 'VIVE LE PAIRE' යන ප්‍රන්ස බසින් ලියවුණු වාසගමක් වී යයි තිස්ස මාමා කීවේ ය.

'ප්‍රන්ස බාසාව ඉගෙනගත්තෙක් ගමේ උන්නා ද?' යි මම ප්‍රශ්න කෙළෙමි.

'නෑ! ඒ ගොන්කම කෙළේ මම!' යි කියමින් තිස්ස මාමා සිනාසුණේ ය. 'ඒ කාලේ ගමේ හැම ලොකු ගෙදරක මඟුලක් උණාම තොරණක් බන්දී WELCOME ඉංගිරිසි අකුරු පෙළ අදිනවා. ඔවුන් ඉක්මවන අදහසින් මම ප්‍රන්ස බසින් යුවළට දිගායු පැතුවා!'

"මම කවදාවත් මගේ ජීවිතේ සඟවන්ට වෑයම් කෙළේ නෑ" යි නන්ද කෝපයෙන් කෙපලා ය. " අපේ ගම රට ජීවිතේ ගැන ඇහුවා නම් කියනවා. ඇලන් කවදාවත් මගෙන් ඒ ගැන ඇහුවේ නෑ. නිවාඩු කාලේ කොග්ගලට යන ඇලන් ගඟේ ඔරු පදින්ට ගොස් දියෙහි ගිලේවි යයි බයෙන් මම එයා කොග්ගලට යනු එක වළකන්ට වෑයම් කළා. දරුවන්ට ඕනෑවට වැඩිය ඉඟැන්වීමත් අනර්ථයක්."

"ඇලන් කියන්නේ ඇත්ත. ඒකට නන්ද කෝප වෙන්නේ කුමට ද? ඇලන් නො ඇහුවත් ඒ තොරතුරු එයාට කියන්න ඕනෑ" යි තිස්ස කී ය.

නන්ද තිස්ස සමඟ තර්ක නො කළා ය. ඔහු ලියුම කියවූයේ ය.

මා මේ ලියුම ලියන්නේ ඔබගේත් තාත්තාගේත් උපකාර සොයා ලංකාවට එන අදහසකින් නොවේ. ලංකාවට එන අදහසක් මා තුළ නැත. යමතම් ජීවත්විය හැකි තරම් පඩි ලැබෙන

රැකියාවක් මිට ලැබී තිබේ. ලංකාවෙහිදී නො ලැබිය හැකි ද උපාධිය ලබනු සඳහා ඔහු දැන් උත්සාහයෙන් ඉගෙන ගනිමි

මෙතැන් සිට ඔහේ තාත්තාගේ අරඹයා කෙරෙන විවේචන කියවන ඔබ නො සිතෙති යි සිතමි. මම මවුපියන් පමණක් නොව මා ද නිර්දය ලෙස විවේචනය කරන්නෙමි. තාලිකා නාගී මිනිසේ පුතුන් දෙදෙනාට වඩා හොඳ දුවක බ නිසැක ය. තිස්ස මාමාගෙන් කිසිවක් උගත්තේ තාලිකා යි මම සිතමි. හැමෝටම ද්වේෂ කරන ඔහු හොඳුවේ හැමෝටම අනුකම්පා කරන්නෙක් ද වෙයි. ඔහුගේ බුද්ධියක් වැටහෙන බුද්ධියත් කල්පනා ශක්තියත් ක්‍රියාවෙහි යොදවන්ට අවස්ථාව ලැබුණෙ නම් ඔහු ඉතා ඉහළ මිනිසෙක් වන්නේ ය.

තාත්තා තමාගේ වෙළඳාම ඔහුට ඉගැන්වීමට වෑයම් කළ නමුත් ඊට කුරුකමක් නැති ඔහු වෙළඳාම කන්කාඩිකමක් ලෙස සලකා ඊට සිනාසුණේ ය. අනතුරුව ඔම තිස්ස මාමා නීතිඥයකු කරන්ට වෑයම් කළා ය. අනික් සියලුම කාර්යයන්ට වඩා නීතිඥකම ඔහුගේ සිනාවටත් පරදමටත් භාජන වූවකි. තාත්තාගෙනුත් අම්මාගෙනුත් කතා ගෙදර නිකම් ඉඳින නිසා ඔහු නීතිඥ විභාගය සඳහා උගැන්මට ගියේ ය. යහළුවන් සමඟ විනෝද විවාද කරමින් ඔවුන්ට ඇනුම්පද කියමින් සන්තෝෂ වූ ඔහු තම සමර්ථකම් නිසා විභාග දෙකකින් සමර්ථ වී ය. අනික් විභාගයෙන් ඔහු සමර්ථ නොවූයේ එයින් සමර්ථ වී නීතිඥයකු වීමට සිතීම ආශාවක් ඔහු තුළ නොවූ හෙයිනි.

"ඇලන් ඉගෙනීම නවත්වා ගැනු ළමයෙක් එක්ක එංගලන්තෙට ගියේ අපි එයාට උගන්වන්ට මහන්සි ගත් නිසා වෙන්න ඇති" යි කියමින් නන්ද කෝපයෙන් සිනාසුණා ය.

"ඇලන් එහෙම කියා නැහැ" යි තිස්ස කී ය.

" එයා සිසා ගැන ඕවා ලියන්නේ ඒ අදහස හිත් කියනෙන අපේ වැරදි පෙන්නන්න."

"මම හිතන්නේ නෑ. නන්දගේ හිත දන්නවා ඇලන් අපිටිත් ආශ්‍රය කරනු වළක්වන්ට තදින් ක්‍රියා කළ එක වැරදි බව."

"අපි කෙළේ වරදක් යයි කවද වත් හිතුවෙත් නැ: හිතන්නෙත් නැ. ඉගෙන ගන්නා ළමයෙක් ගැහැනියකුට ආලය කරන්ට ගියාම ඒක වැළැක්වීම වරදක් ද? මේ කලියුග කාලයේ නිසා බය බැණ ඉගෙනගන්නේ කවද ද?"

"මෙහි ආවාට පස්සේ" යි තිස්ස කෙපළේ ය. "ඇලන් ඉංග්ලන්දයේ වියසේදී තරුණියකට ආලය කිරීම සිද්ද වෙන්න ඕනෑ දෙයක්."

"එයින් එයා වැළැක්වීමත් සිද්ද වෙන්න ඕනෑ එකක්."

බලාපොරොත්තු නොවූ මේ පිළිතුර අසා කර බාගත් තිස්ස යළිත් ඇලන්ගේ ලියුම කියවූයේ ය.

3

සමස්ත ශාස්ත්‍ර ශාලාවේ උගන්නා කාලයෙහි තුන්... අවුරුද්ද පටන් ගනිත්ම මා මගේ ඉගෙනීම මඳක් අතපසු ... අයිරින්ට ආලය බැඳගත් නිසා නොව මගේ යහළුවන් ... මා ටිකක් සන්තෝෂවන්ට සිතූ හෙයිනි. ලොකු අම්මා ... නියාට පන්සේ ගෙදරදී පාඩම් කිරීම හැර වෙන දෙයක් කරන්... මට නිතුයේ නැ. කුඩා වියෙහි පටන් සමස්ත ශාස්ත්‍ර ශාලා... දෙවන අවුරුද්දේ විභාගය තෙත් ගුර ලෙස සමත් විය හැකි ... මම හොඳින් උගත්තෙමි. රාජකීය විද්‍යාලයේ උගන්නා කාල... හැම පන්තියෙහිම පළමු වන තැග්ග මා දිනාගත්තේ ... බොහෝ - මහන්සියකින් උගැන්මෙහි යි මම නොකියමි. උගැන්මෙ... ගුරුකම මා ලැබුයේ ඔබ දෙදෙනාත් ලොකු අම්මාත් ගෙ... ජීවිතයත් නිසා විය හැකි ය. මා කුඩා කල අනු ලොකු අම්... ගම් සතා සිවෙන් හා මා හා කතාබහ කිරීමෙන්, උගැන්මෙ... ආශාවක් හා ලොව ගැන කුතුලක් ද මා තුළ ඔහාලී ය.

අම්මාත් තාත්තාත් මහත් ඇල්මකින් මට වුවමනා දෙ... පනයෙන් මගේ උගැන්මට අනුබල දුන් සැටි මට කිසි කල... අමතක නොවේ. එහෙත් තුන්වන අවුරුද්දෙහි මා උගැන්... ටිකක් අතපසු කළ අවස්ථාවෙහි ඔබ දෙදෙනාම මා යන එන... තැන් සොයමින් මට දෙස් තහමින් මා වෙහෙස කළ නිසා මම... වඩාත් මුරණ්ඩු වීමි. ඔබ සංවේගයෙන් මා හික්මවන්ට වැයම්... කෙළේ මා අයිරින් සමඟ ඇවිදීමට කාලය ගත කරති යි යන... හැඟීමෙනි. මා කරන කතාත් කරන ක්‍රියාත් හගින්ට වැයම්... කෙළේ ඔබ ඔබගේ සිත පිල්ලුවක් කරගෙන එය මගේත් අයිරින්ගේත් සිත කය දෙකට ආවේශ කරන්ට වැයම් කිරීමෙනි. එහෙත් ඔබගේ සිත ඇතුළු වූයේ තරුණ වියෙහි වූ ඔබගේ සිත

කය දෙකට ය. ඔබට හැඟුණේ ඔබ තරුණ වියෙහි සිතූ සිතුම් පමණි. එහෙත් ඔබ මගේත් අයිරින්ගේත් සිතුම් පැතුම් දන්නකු ලෙස මා හික්මවන්ට වැයම් කළා ය.

මා ඉගෙනීම හැරදමා අයිරින් කසාද බැඳගනිති යි යන හැඟීමෙන් මඬනා ලද ඔබ මා කියූ කිසිවක් විශ්වාස නො කළා ය. තාත්තා මා කියන්නේ බොරුයයි සිතුවේ ය. රෑ වී ගෙදර ආ හැම දවසෙහිම 'මෙතෙක් රෑ වෙන තුරු ගියේ කොහේද' යි ඔබ මගෙන් ප්‍රශ්න කළා ය. අනතුරුව තාත්තා ද ඒ ප්‍රශ්නයම ඇසුවේ ය.

ඔබගේත් තාත්තාගේත් මේ ගතානුගතික ක්‍රියා කලාපය නිසා මගේ සිත ප්‍රචණ්ඩ වී ය. මුලදී මම අයිරින්ට ආලය නො කෙළෙමි. ඈ කාගේ වුව ද සිත්ගන්නා සේ කතාබහ කරන්ට පුරුදු වුණු තරුණියකි. කාගේ වුව ද සිත් පහදන පහන් මුහුණක් හා අනුමුණවල නොසැඟවුණු හැඟීම් හා සිතුම් ද ඇති ඈ හා කතාබහ කිරීමෙන් මම සන්තෝෂ වීමි. ඈට ආලයක්වත් ඈ කසාද බැඳගන්නා අදහසක්වත් මා තුළ නොවී ය. මා ඈ හමුවන්ට ගියේත් ඈ සමඟ කතා කෙළේත් අකපට මිතුරියක ලෙස සලකා ය. ඔබ මගේත් ඈගේත් ඒ ආශ්‍රය ගැන වැරදි හැඟීම් ආවේශ කර ගෙන ඒ අනුව මා නටවන්ටත් වෙහෙසන්ටත් පටන් ගත් නිසා මම ඈ හමුවන්ට සතියට වරක් වෙනුවට දෙතුන් වරක් යන්ට පටන් ගත්තෙමි. ඈ හා නිකර කතාබහ කිරීමෙන් මම ඈ කෙරෙහි වඩාත් පැහැදුණෙමි. ඈගේ හොඳ අවංක ගති පිළිබඳව මා තුළ දැඩි හැඟීමක් ඇති විය. ඈට මා තුළ ආදරයක් උපන්නේ මීට පසුවයි. ඔබ ඈ කපටි තරුණියක් යයි සිතන බව ඇසූ මම කෝපවීමි.

අයිරින්ට ආලය කරනු සඳහා මා ඈ වෙතට එළවූයේත් ඈගේ වටිනාකම පිළිබඳ දැඩි හැඟීමක් ඇති කරනු සඳහා මට අවස්ථා සැපයූවේත් ඔබත් තාත්තාත් කලබල වී කළ කී දේ බව සැලකුව මැනවි.

නාලිකාගෙන් ඇසුවොත් මා කියන මේ කරුණු සැබෑ බව සමහර විට ඔබට දැනගන්ට හැකිවෙති යි සිතමි. නාලිකා අයිරින් ගැන දනියි ; අයිරින් හඳුනයි. එහෙයින් නාලිකා මා කියන මේ කරුණුවලින් සමහරක් දනිති යි මට හැඟේ.

ඔබගේ සිත් රිදදන්ට සිතූ මම නිතර අයිරින් හමුවන්ට ගියෙමි. ඈ තමා හමුවන්ට මා නිතර එනු වළකන්ට වෑයම් කළ නිසා මම වඩාත් මුරණ්ඩු වීමි. ඈ සිංහල ස්ත්‍රියක නොවූ‍ද සිංහල මිනිසුන් අතර ජීවත්වීමෙන් ඔවුන්ගේ හොඳ ගති ඒකා ගන්නා බව හැඟුණේ එංගලන්තයෙහි ඈ සමඟ අවුරුදු කාලයක් ජීවත්වූ පසුයි.

නගරයෙහි සියලුම ගැහැනුන් ඔබ මතින්නේ ඔබ ඇසුරු කරන කතුන් දහදෙළොස් දෙනාගේ ගති හා අදහස් මිනුම් කොට ගැනීමෙනි. ඔබගේ ඒ මිනුම වැරදි බව මා මෙහි වෙසෙ... නොකිවත් දැන් ඔබට වැටහෙනි යි සිතමි. ඔබ ඇසුරු කළ කතුන්ගෙන් එක කතකවත් තමාගේ දූ දරුවන් හා ස්වා... ජීවිතය ද සම්බන්ධයෙන් තමා සිතන්නේත් කරන්නේත් මෙ... යයි හෙළි කෙරෙන බසකුදු ඔබට කියන්ට ඇතැයි මම නො සිතමි. ඔවුන්ගෙන් බොහෝ දෙනකුන් තමන්ගේ නෑ මිතුරන් පමණක් නොව දූ දරුවන්ට පවා හෙළි කරන්නේ ආරූඪ කරගත් හැඟීම් හා සිතුම් මිස ඔවුන්ගේ හදවත් තුළින් නගින අව්‍යාජ හැඟීම් හා සිතුම් නොවේ. මා මෙසේ කියන්නේ ඔවුන්ට නින්දා කරනු පිණිස නොවේ. එය නගර ජීවිතයෙහි එක් අංගයක් බව ඔබට මතක් කරනු පිණිස ය. සමහර විට ඔබ මට වඩා හොඳින් දැන් ඒ කරුණ දනිති යි සිතමි.

විද්‍යාලයෙහි දී මා ඇසුරු කළ මගේ යහළුවන්ගෙන් වැඩි දෙනෙක් මවුපියන් විසින් වෙහෙසනු නො ලබන්නෝ වූහ. මවුපියන් විසින් ගෙදරින් පන්නනු ලැබූ දෙදෙනකුන් ගැන මම දනිමි. ඒ මවුපියෝ ජීවිතය ගැන එක්තරා හික්මීමක් ලැබුවෝ ය. ඔවුන් දරුවන්ගේ උගැන්මට වියදම් කෙළේ ඔවුන් හොඳින් උගන්නා තෙක් පමණි. ඔවුන් උගැන්ම නොසලකා මැරයම් කරන බව දැනගත් විගස අර මවුපියෝ ඔවුන්ගේ උගැන්ම සඳහා රුපියලකුදු වියදම් නො කළෝ ය. අත්හද බැලීමෙන් දන්නා ලද නීතිරීති සමූහයක් දැන් ඇදිල්ලට පිටිපසින් ඇත. ජීවිතයට පිටිපසින් ද මිනිසුන් විසින් පසක් කරගන්නා ලද නීතිරීති ඇතැයි සිතන ඔවුන් ක්‍රියා කරන්නේ ඒ නීතිරීති තර්කානුකූලව සලකන්නන් ලෙසිනි.

ඔබත් තාත්තාත් මා නරක පුතකු වෙති යි කියගත්තේ කුමක් නිසා දැයි මට නම් දනුදු නො වැටහේ. අයිරින්ට ආලය කිරීම හැර මා කළ අනික් අපරාධයක් මට නම් සිහිකළ හැකි නොවේ. අයිරින් දන්න හැඳින කතාබහ කරන්ට වූ පමණින් ඔබ මට කිපී මා වෙහෙසන්ට වූ පසුයි මා ඈට ඇත්ත වශයෙන්ම ආලය කරන්ට පටන් ගත්තේ. මා තනිවෙති යි මා තුළ බියක් හටගත්තේ ය. ඒ බිය අඩුකර ගනු පිණිස මම අයිරින්ට ආලය කෙළෙමි. මා ඈට ආලය කරන්ට පටන් ගත්තේ නො මැඩගත හැකි රාග චේතනාවකින් නොවේ.

ධනවත් ගැනුන් හා පිරිමින් ද සතියකට දෙතුන් වරක් ගෙදරට කැඳවාගෙන ඔබත් තාත්තාත් ඔවුන් හා කතාබහ කරමින් සිනාසෙමින් කැවිලි කමින් තේ බොමින් සමහර විට පිටනින් පැමිණියන්ට මත්පැනින් සංග්‍රහ කරමින් සන්තෝෂ වූහ. ඇතැම් දවසක තාත්තාත් ඔහුගේ යහළුවෝත් මත්පැන් බොමින් රෑබෝවන තෙක් සන්තෝෂ වූහ.

ඇතැම් දවසක ඔබ වේලපහින් අපට කන්ට දී අප නිදන්ට යැවුවා ය. වරක් නින්දෙන් අවදිවූ චන්ද්‍රසෝම නත්තලට ලැබුණු රතිඤ්ඤා පෙට්ටියක් ගෙන ගොස්, ඔබත් තාත්තාත් අනික් ගැනුන් හා පිරිමිනුත් කතාබහ කරමින් සිටි සාලයට පිවිසෙන එක දොරටුවක් ළඟ තබා ගිනි තබන්ට සිතුවේ ය. මම චන්ද්‍රසෝම එයින් වැළැක්වූයෙමි.

විසි ඇවිරිදි වියෙහිදී මා යහළුවන් හා එක්ව තේ බී වල්පල් දෙඩීමෙන් සන්තෝෂ වී පමා වී ගෙදර එනු දුටු ඔබත් තාත්තාත් බුම්මාගත් මුහුණු ඇඹුල් කරගෙන තරහයෙන් දොඩන්ට පටන් ගත්හ. ඔබටත් තාත්තාටත් සන්තෝෂවන්ට හොඳ නම් අපට නරක්වන්නේ කෙසේ ද?

"ඇලන්ගේ පුදුම කතාවක්" යයි නන්ද කෝපයෙන් කීවා ය. "අපි කසාද බඳින කාලය තෙක් යහළුවන් හා කා බී සන්තෝෂ වෙන්ට ගියේ නෑ. අපට එහෙම සන්තෝෂ වෙන්ට උවමනා උණෙත් නැහැ."

"ඒ ගමේද" කියමින් තිස්ස වටපිට බැලුවේ ය. සැව් පුටු මල් බඳුන් හා බිත්තියෙහි එල්ලී සිටින විසාල පින්තූර රාමු දෙස ද ඔහු බැලුවේ ය. "ගමේ මෙවාත් තිබුණ ද? අර පින්තූරේ."

ඉංගිරිසි සිත්තරුන් විසින් අඳින ලද සිත්තමක මුද්‍රිත
සහිත [illegible] දෙසට තිස්සට අත දික් කෙළේ ය.

තිස්සට පටහැණි වන නමුත් ඇගේ යටි සිත ඇට
තනයි. තම ඉගෙනීම් අවසන් කරන්ට ඇලන්ට නො හැකි
ඔහු යන එන තැන් සොයමින් තමා හා පියල් ඔහුට
කපන්ට ගිය බැවිනි. ඇලන් රටින් පිටවී ගියේ ඔහුගේ
නොව තමන්ගේ ද වරදින් ය යන හැඟීම තන්දගේ යටි සි
ලුවට එන්ට වෑයම් කරයි. ඈ එය යටපත් කොටගෙන තිස්
පිළිතුරු දුන්නා ය.

"ගමේ කෙවිල් නගරයේ නෑ. ගමේ තියෙන ලී
නගරයේ නෑ. නගරයේ විදියට අපි ජීවත්වෙන්න ඕනෑ. වැරැ
මොකෝද?"

"වැරැද්ද?" කියමින් තිස්ස සිනාසුණේ ය.

"මම තරහ නිසාගේ ඔය සිනාවටයි."

තන්දු ද සිනාසුණා ය. තම සහෝදරියගේ
නො ඇසුණකු මෙන් තිස්ස කතා කෙළේ ය.

"ඇලන් ජීවත්වෙන්ට මහන්සි ගත්තේත් නගරේ විදියට."

"ඒ කොල්ලන්ත සන්තෝෂවෙන්න කාලේ තිබුණා."

"කසාද බැඳලා දරුවන් ලැබුණට පස්සෙ ද සන්තෝෂ
වෙන්න ඕනැ?"

තිස්ස යළිත් ඇලන්ගේ ලියුම කියවූයේ ය:

ඔබ මා හික්මවන්ට වෑයම් කෙළේ ඔබ ගම ජීවත්
වීමේ දී ලත් අත්දැකීම් අනුව මිස නගරයේ ජීවත්වීමෙන් ලත්
අත්දැකීම් අනුව නොවේ. සමස්ත ශාස්ත්‍ර ශාලාවෙහි උගන්
කාලයෙහි මගේ අනාගතය ගැන මම සිතුවෙමි. ඉංජිනේරු
වෘත්තියෙන් සම්පාදන හොඳ වැටුප් ඇති රස්සාවක් ලබාගෙන
නගරයේ ඉහළ සමාජයේ සිංහලයකු සේ ජීවත්වන්ට මම ආශා
කෙළෙමි. ඒ ආශාව මා තුළ රහාලුයේ ඔබ විසිනි. එහෙත් ම
මගේ අනාගතය ගැනවත් මවුපියන් ගැනවත් නොසිතා මගේ
යහළුවන් කියන තවර දෙයක් වුව ද කරන මෝඩයෙකි යි ඔබ
නොසිතුව ද එවැනි හැඟීමක් ඇත්තකු මෙන් ක්‍රියා කළා ය.

එයසින් ඇතිවීමත් අත්දැකීමත් නිසා ඔබත් තාත්තාත් මට
නැති ලබන්ට ඇත. එහෙත් ඉංගිරිසි බස උගැන්මෙනුත්

පොත පත කියවීමෙනුත් ඔබ දෙදෙනා නොලත් දැනුමක් මම අවුරුදු දහ අටෙහිදී ලැබුවෙමි. යහළුවන් ආශ්‍රයෙන් හා දරියන් හා කතාබහ කිරීමෙන් ද මටත් මගේ උගැන්මටත් මහත් හානියක් කරගනිති යි යන හැඟීමෙන් ඔබ මා හික්මවන්ට තැත් කරති යි සිතුණු හැම විටම මම කෝප වීමි.

මා රුපියල් දහයක් පහළොවක් වියදම් කළ හොත් ඒක කුරුගගා ප්‍රශ්න කිරීම ඔබගේ පමණක් නොව තාත්තාගේ ද සිරිත වී ය. මුදලිකම ලබා ගනු සඳහා තාත්තා කපටි මිනිසුන් උදෙසා මුදල් නාස්ති කෙළේ ය. වෙළඳාමෙහි දී කිසිවකුට නොරවටන තාත්තා ගරු නමක් ලැබීමෙහි ආසාවෙන් සල්ලි විසි කරන්නකු මෙන් වියදම් කෙළේ ය. මුදලිකම ලැබුණු පසු පවත්වන ලද උත්සවය සඳහා මුදල් වියදම් කෙළේ ය. ඔබ ද මහත් සන්තෝෂයෙන් ඒ සඳහා තාත්තාට අනුබල දුන්නා ය. උත්සවයට පැමිණ කා බී සන්තෝෂ වී තාත්තාටත් ඔබටත් ඉතා සිහින් සුබ පතා පිටත් වුණු සිය ගණන් මිනිසුන්ගෙන් දෙදෙනකු කතාබහ කරමින් යන අතර එකකු 'මෝඩයා!' කියනු මට ඇසිණ. 'ඔව්' යි කියමින් අනිකා සිනාසුණේ ය. ඔවුන් එසේ හැඳින්වූයේ තාත්තා යයි සිතූ මම කෝප වීමි. සතියකට පසු දවසක සමස්ත ශාස්ත්‍ර ශාලාවෙහිදී මා පසුකොට ගමන් කළ ශිෂ්‍යයන් හා ශිෂ්‍යාවන් හතර දෙනෙකුගෙන් එකකු යටැසින් මා දෙස බලා 'හාමු' යයි කියනු ඇසූ මම යළිත් කෝපවීමි. මා කෝපවූයේ ඔවුන් මට 'හාමු' යයි කී නිසා නොව අර වැඩිහිටියන් දෙදෙනාගෙන් එකකුගේ කටින් පිටවුණු 'මෝඩයා' යන වචනය මට සිහිවුණු හෙයිනි.

මම දිවගොස් 'හාමු' යයි කිවූ ශිෂ්‍යයාට පහරක් ගැසුවෙමි. ඔහු පහර කා ඉවසාගෙන ගිය නිසා කලහයක් නොවී ය.

කිසියම් උත්සවයක් සඳහා මුදලි මුහන්දිරම්වරු රාශියක් රජ වාසලට ගෙන්වනු ලැබූහ. ඒ පෙරහැරට එක්වීමට අකැමැති වූ විට තාත්තාගේ යහළු වෙළෙන්දෙක් තාත්තා සමහ වාද කෙළේ ය.

'නොගියොත් ආණ්ඩුකාරතුමාත් මහමුදලිතුමාත් අසතුටු වේවි' යි ඔහු කීවේ ය.

[illegible] ... ලත් විද වැරදුණු නිසා [illegible]
[illegible]"

"[illegible] ... එයා ලක්ෂි [illegible] ... [illegible]"

[illegible] ... දැඩි [illegible] ...

"[illegible] ... [illegible] ... අයිරින් [illegible] ... නිසා...... [illegible] ද?——"

4

මා මේ කරුණු ලියන්නේ ඔබගෙනුත් සාන්තාගෙනුත් පළිගන්නා අදහසකින් නොවේ. ඔබගේ පමණක් නොව මගේ වුව ද වැරදි හෙළි කිරීමෙන් පමණි ජීවිතය නිසා කලකිරී සිටින මගේ සිත මඳක් සනසා ගත හැක්කේ.

මා කලකිරුණේ මා ඉක්මන්කමින් කළ ඒ දෙවල විපාකයක් වශයෙනි. ඒ විපාක දැඩි සිහින් ඉවසාගන්නට නොහැකි වීම මගේ දුර්වලකමක් යයි මබ සිතනු ඇත. මට විඳින්නට සිදු වූයේ මා කළ වැරදිවල විපාක බව ඇත්තකි. එහෙත් ඒ වැරදි කරන්නට මා එළ වූයේ ඔබත් සාන්තාත් විසිනි.

මෙතෙක් ජීවය සැපසු සාන්තාත් ඔබත් ජීවත් වූයේ ගර්වයෙනි. කවුරුත් ඔබත් සාන්තාත් අපත් කරපරින් පිළිගන්න. මා තුළ ද ඒ නිසා එක්තරා ගර්වයක් හටගත්තේ ය. අයිරින් පවිත ලංකාවෙන් පිට වී මෙහි එන්ට මට සිතුණේත් ඒ ගර්වයෙන් ලත් අනුබලය නිසා මගේ සිත දැඩි වූණු හෙයිනි.

මෙහිදී ඉහළ පන්තියේ හා මැද පන්තියේ ඉංගිරිසිකාරයන් පමණක් නොව ඇතැන් කම්කරුවන් පවා පොදුවේ මට සැලකුවේ ඉංගිරිසින් අනුකරණයට වෑයම් කරන කාපිරි ජාතිකයකු නිසා උපදින කුහුලට වැඩි කුහුලකින් නොවේ. ඉංගිරිසින් ඉතා හොඳින් අනුකරණය කරන්නන් ලෙස සලකනු ලැබීම මෙහි එන සමහර සිංහල මිනිසුන් සලකන්නේ එය තමන්ට කෙරෙන ප්‍රශංසාවක් ලෙස ය. ඒ ප්‍රශංසාව මගේ සන්තෝෂයට හේතු නොවූයේ කුමක් නිසා දැයි මම නොදනිමි. මෙහි එන අනික් සිංහලයන් මෙන් සාර්ථක ලෙස ඉංගිරිසින් අනුකරණය මට තවම නුපුරු බව මට හැඟුණු නිසා විය හැකි ය මා ඒ ප්‍රශංසාවෙන් සන්තෝෂ නොවූයේ.

ලෝරන්ස් ඉන්දියාවේ මිනිසුන්ගේ දිග කලිසමක් [illegible]
සුදු මැලියක් ඇඳ දිග කළුවක් වැනි දෙයකින් අලංකාර [illegible]
කළුපාටකින් මිස එහෙයක් තරුණියක් මෙම [illegible]
ලංකාවෙන් පැමිණි සිංහලයකු බව ඇයි මම සුදුම විදු [illegible]
විකුම්සේන' නමින් මෙහි බොහෝ දෙනා හඳුනන මිනු [illegible]
සොද රජ්ජාවන් ලැබූ පත්‍රයෝගයෙන් ජීවත් වන්නෙකි.

ලංකාවේ දී නැල්වන් විකුම්සේන නමින් [illegible]
මිනු මෙහි පැමිණ ටික දවසකට පසු යුරෝපීය ඇඳුම් [illegible]
ආ ලෝරන්ස් ඉන්දියානු ඇඳුම් ඇඳගෙන 'ප්‍රින්ස් විකුම්සේන' [illegible]
කර ආරුඪ කරගත්තේ ය. මිනු අඳුනන ඉංග්‍රීසි මිනිස්සු [illegible]
ලංකාවේ පැරණි රජ පවුලකින් පැවත එන සිංහලයෙකු [illegible]
සිතති. ඔවුන් එසේ සිතන්නේ විකුම්සේන කිසි විටක [illegible]
[illegible] පැවත එන්නෙකි යි මෙහි කිසිවකුට කිසි [illegible]
හඳුන්වා දුන් නිසා නොවේ.

'මගේ නම හා ඇඳුම් ද වෙනස් කොළේ කිසිවකු [illegible]
[illegible] නොවේ' යයි විකුම්සේන මා හමු වූ අවස්ථා [illegible]
කීවේ ය. 'මගේ ආත්ම විශ්වාසය දැඩි කොටගෙන, මිට [illegible]
[illegible] මට සිහි නොවූ ඇලකිල්ල ද ලබන අදහසින් [illegible]

විකුම්සේන මැට්‍රික් විභාගයෙන් සමත් වූ කිමෙකි මිනිසෙකි [illegible]
ආ තරුණයෙකි : සිංහල හොඳින් දත් මිනු සිංහල [illegible]
[illegible] ඇතැම් ලිපි ඉංග්‍රීසියට නගනු සඳහා [illegible]
[illegible] විසින් වරින් වර කැඳවනු ලබන්නෙකි. 1912 [illegible]
කාලයෙහි ලංකාවේ ඇතැම් සිංහල පත්වල පළ වූ ලිපි හා [illegible]
මිනු ලවා ඉංග්‍රීසියට පරිවර්තනය කරන ලදී. මිනු මෙහි ඉංග්‍රීසි [illegible]
[illegible] රක්ෂාව ලබාගෙන දිවුණු වී සිටියි.

"අනිමිට මිස වූවත් බොරු අහංකාරකමක් [illegible]
ඒංගලන්තෙට සිය ඇලක් කලකිරීම් පුදුමයක් නොවේ" යි [illegible]
නොකළේ ය.

"ඔයාට ඒංගලන්තෙට යන්න කිව්වේ කවුද?" යි [illegible]
නන්ද තම හෝතාපුල හැකීම් මැඩගැනීමට වෑයම් කළා [illegible]

"කවුරුවත් නොකිව්වොට ඇලක්ට යන්න සිද්ද උනා" [illegible]

"කාගේ [illegible] ද?" යි අසමින් නන්ද කරනෙට [illegible]
[illegible] බලාගත්තා ය.

නමා හා තම නැමියා ද [illegible] දෑවින් [illegible]
ඇල්මෙනුන් ඔවුන් හොඳින් දුගෙන ඉගෙනුම් [illegible]
ආකාවෙනුන් ඔවුන්ගේ සුව දුක් සොයමින් ඔවුනට [illegible]
වෑයම් කළ නැති සිහි කළ නන්ද සොහොවින් සෝක වූවා ය. [illegible]
සේ ජීවත් වූ නන්ද විවාහ ජීවිතයට ඇතුළත් වූයේ තරුණ විය
ඉක්මවනට ළං වූ කැන ය. සියල් විවාහ ජීවිතයට ඇතුළු වූයේ ද
ඉතා අමාරුවෙන් මුදල් සපයාගෙන තරම්ක වෙළෙඳාමකු වූ
කලු ය. ඇලත් මිහි නැවතී විශේෂිත් තරුණියකට ආලය
මැලුනත්තේ ය. මිනු එයින් වළකනට වෑයම් කළ විට සිහි එවින්
මිට වී ගියේ ය.

"එහෙනම් අපට කරන්න තිබුනේ අවුරුදු විස්සෙදී වුවත්
දරුවන්ට කසාද බැඳගන්ට ඉඩ දීලා පමණක් එසේ නිකම්
ඉන්න එකයි" කියමින් නන්ද නැතිට කොස් විදුලි පහන දැල්වූවා ය.

විදුලි එළියෙන් කාලය එළිය වී ය. සිත්ත කතාවෙන් පළ
කරන නිර්දය ගතිය ඔහුගේ මුහුණෙන් පළවෙමි යි නන්ද
නො සිතුවා ය. සිත්තගේ මුහුණ නන්දට සිහි කොළේ තම
මවගේ ශෝකාතුර මුහුණයි. සොහොතු සිතන සිතුවිලි ඉඳුව මිනුගේ
මුහුණ මඳ වශයෙන් වුව ද වෙනස් වන්නේ නම් සිත්තගේ
මුහුණින් පළවන්නේ දයානුකම්පාවත් කලකිරීමත් අතර වන
තරනින් වෙනසුණුකුගේ සිත්තගේ විය යුතු ය.

යනව තරුණිය සමග නාලිකා කාලය මැදින් ගමන්
කළා ය.

"සිත්ත මාමා තාමත් ලියුම් කියවනවා ද? " යි අසමින්
ඇ ඉජ්ජොන්පුවට පිවිසියා ය.

"මේක මහා පසාරංග ජාතකය වැනි කතාවක්" යි කියමින්
සිත්ත සිනාසුණේ ය.

එය තමාට එල්ල කළ සරදමක් යයි නාලිකා සිතුවා ය.

"සිත්ත මාමා මටත් ඇනුම්පද කියනවා."

"නෑ: නාලිකා සිංහල නොදන්නාවට මම
පලිකාරයෙක් ද?"

"මම සිංහල දන්නේ නැද්ද? සිත්ත මාමාත් මට සිංහල
ඉගැන්නුවා. මගේ සිංහල නොදන්නාකම ගැන එහෙනම් සිත්ත
මාමාත් වැරදිකාරයෙක්."

"නාලිකා සිංහල දනගන්නට සිංහල පොත් කියවා
ජාතක පොත කියවා තිබෙනවා ද?"

"ඔව් - මම උම්මග්ග ජාතකය කියෙව්වා."

"මහා පතරංග ජාතකයයි කියන්නේ ඒ වාගේ
කතාවකට"

"එහෙනම් කිස්ස මාමා කිව්වේ ඇනුම්පදයක් නේද"
කෙපලමින් නාලිකා නම් යෙහෙළිය සමඟ මිදුලට බැස්සා

කිස්ස යළිත් ලියුම කියවූයේ ය;

තාත්තා ඉගෙනගත් කාලේ ජීවත් වූයේ කෙසේද යි
කොදෙතිමි. තාත්තා මවුපියන්ගෙන් අවසර නොගෙන කරුණු
නා කතාබහ නො කෙළේ යයි මම සිතමි.

"නන්දු අසුලත් පියල් සහ මලදසත් සමඟ බරකර
පරණොඩ විහාරයට ගිය ගමන ගැන ඇලන් දන්නේ නැ
ඇති" යි කියමින් කිස්ස නන්දුගේ මුහුණ බැලුවේ ය.

"කිසාගේ අටුවා නැතිව ඔන්න ඔය ලියුම කියවන්න"
නන්ද කෝපයෙන් කෙපලා ය.

"අටුවාවක් නැතිව සමහර තැන් හොඳට තේරුම් ගන්
බැරිවේ යයි මම හිතුවා."

"මට තේරුම් ගන්න පුළුවනි."

මම අම්මා හා සමහර විට තරහ වූ නමුත් අම්මා
නො කලකිරුණෙමි. තාත්තා නිසා මම නොයෙක්
කලකිරුණෙමි. තාත්තාට මගේ සිතේ හටගෙන තිබුණ
ආදරය එයින් දෙදරුම් කෑවේ ය. තාත්තා මා හික්මවන
වෑයම් කළ ඇතැම් අවස්ථාවක මා වඩාත් මුරණ්ඩු වූයේ
කලකිරීම නිසා යයි සිතමි.

ගෙවතුකුළු සිටියදීත් තාත්තා මිනිසුන්ට මුදල්
පොලිය අය කරන සැටි මට දනගන්ට ලැබුණේ හර්මා
මාස් අඬමින් කළ කන්නලව්වක් අහම්බෙන් ඇසීමෙනි.
ගේත් වත්තත් උකසට ගෙන තාත්තා ඔහුට රුපියල් දහ
දී තිබෙන්නේ සියයට විස්ස බැගින් පොලී අයකිරීමෙනි.
ගෙවා ගත නොහැකි වූ විට තාත්තා ඔහුගේ ගේත් වත්
වෙන්දේසියේ විකුණවා තමා දුන් මුදලටත් පොලියටත්

ගණනකට මිලට ගත්තේ ය. තාත්තාගේ කිම සිට අනිත් කිසිම
ධනවත් වෙළෙන්දෙක් ගේත් වත්තත් නො ඉල්ලූහ.

දරුමල්ලන් සමඟ කමාට මහට බසින්ට සිදුවී යයි කියමින්
හර්මානිස් මාස් තාත්තාගෙන් රුපියල් දහස් ඉල්ලූ නමුත් දුන්නේ
රුපියල් විස්සක් පමණි. හර්මානිස් මාස්ගේ දුකින් තැවුණු
බැගෑ මුහුණත් ඔහු තාත්තාට කළ කන්නලව්වත් නිසා මා තුළ
අනුකම්පාවක් උපන්නේ ය.

අගහිඟ නිසා අයිරින් හා මා විඳි දුක් සිහිවත් අයිරින්
දුකින් මිය යාමත් සිහි වන කල හර්මානිස් මාස් මට මතක්
වෙයි. මවුපියන් කරන ක්‍රියාවල විපාක දරුවන් විඳිති යි කියනු
මා නොයෙක් වර අසා තිබේ. ඒ කියුම් මා විශ්වාස නොකරන
නමුත් මට මගේ සිතින් බැහැර කළ නො හැකි ය.

හර්මානිස්ට සිදු වූ විපත තාත්තාට ඒ වේලාවේ
නො වැටහුණේ කෑදර ගතියක් නිසා නොව ඔහු හා කළ
ගනුදෙනුවත් එයින් ඔහුගේ ගෙයත් වත්තත් තමා සතු වීමත්
සිතීමෙන් ලත් සන්තෝෂය නිසා විය යුතු ය.

තාත්තාට මෙලෙසින් දෙස් තබන්ට මා පෙළඹ වූ කරුණු
දෙකක් ඇත; එකක් අයිරීන් දුක් විඳ මිය යනු දකීම යි; අනික
මෙහිදී උන්හිටි තැන් නැතිවීමෙන් දුක් විඳින මිනිසුන් දකීම යි.

මා කුඩා කල සොල්දරයෙන් බිමට වැටී නාසෙන් හා
හිසින් ලේ පිට කරමින් වැටී සිටිනු දුටු විගස තාත්තා කඳුළු
සලමින් හැඬූ හැඬුම මට මතක් වෙයි. ඔහු අම්මාට ද අනිත්
දරුවන්ට ද මට මෙන් ආදරය කළ බව මම දනිමි. මිනිසුන්
කළා පෙළා වුව ද මුදල් රැස් කිරීමේ දැඩි ආශාව නමැති කඩුව
තුළ හිරවීමෙන් තාත්තාගේ දයාව හා අනිත් හොඳ ගති නොමේරූ
බිජුවටක් වී යයි මම සිතමි.

දෙලොස් ඇවිරිදි වියෙහි සිටි මා කිසියම් උවමනාවක්
සඳහා දවසක තාත්තාගේ කාමරයේ මේසය ළඟට ගියෙමි. මිම
කැබුණු ලියුමක් දුටු මම එය අතට ගත්තෙමි. ආදර හසුන් ගැන
කිසිවක් නොදත් මම ඒ ලියුම කියෙවුවෙමි. ගැහැනියක විසින්
ලියන ලද ඒ ලියුම අවසන් වූයේ රුපියල් තුන්සියක චැක් පතක්
එවන ලෙස ආයාචනා කරමිනි. තාත්තා තවත් ගැහැනියකට
ආලය කරන බව වැටහුණු නමුත් මා තුළ සංවේගයක් හට

ගත කෙනෙක් ය. ඒ ලියුම කියවූ මම ඒ වේලාවේ සිතාගත්තෙමි [illegible]
මා අයියන් ඇසුරු කරති යි අපා තාත්තා කිපුණු අවස්ථාවල [illegible]
මේ පුවත මගේ සිතට නැගුණේ දැඩි කෝපයකුත් සමඟ යි. ඇයි [illegible]
වයසයක් ම හා අයියන්ට ආලය කරන්ට පටන්ගත් පසු [illegible]
තරුණියකට ආලය කිරීම අපරාධයක් ය යන හැඟීම [illegible]
සිතට නැගුණේ ය.

"මම දන්නවා" යි නන්ද තරහයෙන් කීවා ය. "ඒක [illegible] ලියා තියෙන අනික් කිසිවක් කියවන්න එපා. ඒකට එයාට [illegible] කමක් දුන්නා. ඊට පස්සේ එයා ඒ ගැන ආශ්චර්ය කෙළේ [illegible]

"ඒ වගේ පුවත් තවත් තියෙනවා නම් ඒවාත් අත්හරින්න [illegible] ද කියන්නේ" යි තිස්ස ප්‍රශ්න කෙළේ ය.

"ම අහගෙන කියවන්න එපා." යි නන්ද දැඩි කෝපයෙන් කෙතලා ය.

නන්දගේ සිතෙහි දැඩි කලකිරීමක් හටගත්තේ ය. පියල්ගේ [illegible] චරිතයෙහි අයෝග්‍ය වූ කිසිවක් ඇගේ සිතට නැගුණේ [illegible] නන්දගේ දැවිලීන් ප්‍රකාශවෝචිත ක්‍රියාත් නිසා පියල් චරිතය [illegible] කොළඹ පිලිවි නොවී බේරුණේ ය. කොළඹ හැර දමා [illegible] තමන නමට නොව ජීවත්වන්ට සිතන තරම් වරක් [illegible] සැලකිරුණා ය. ඇ ආපසු ගමට නො ගියේ දරුවන්ට [illegible] බුණු ය යන අදහස සිතින් මැතුර කළ නොහැකි වූ බැවිනි.

[illegible] කලක් යත තෙත් නන්ද කොළඹ ජීවත්වූයේ [illegible] සන්තෝෂයෙනි. තමාත් සහෝදරියත් මවත් අගසිතෙවලින් [illegible] මිරිකෙමින් ජීවත් වූ බව ගැමියෝ දනිති. පියල් සමඟ විවාහ [illegible] පසු ඔහුගේ නෑයන් වන ගැමි ගැහැනුන් ඇසුරු කිරීම [illegible] ප්‍රිය නොවී ය. ප්‍රිය නොවූයේ ඔවුන් ඇතැම් විට ඇනුම් පද [illegible] බැවිනි. කොළඹ දී නන්ද ඇසුරු කළ කිසිවෙක් ඇගේ පවුල [illegible] එහි අතීතය ගැන නො සෙවූවෝ ය. පියල්ගේ මවුපියන් ගැන [illegible] කිසිවෙක් කිසිවක් නො ඇසුවේ ය. නන්දගේ කුලමානය [illegible] මෙතු ප්‍රකාශය නො ලැබීමෙන් යට යන කර්මයක් මෙන් [illegible] ගියේ ය.

ඇලන් තම පියාගේ චරිතයෙහි යටගිය අශෝභන තැනක් [illegible] පාදු මතු කිරීම නිසා නන්දගේ හද නොයෙක් හැඟීම් ද ගැටීමෙන් [illegible] විශිල වී ය. ඇගේ සිත් වේදනාව මෙන් කෝපය ද දැඩි වූයෙන් [illegible]

ඇගේ මුහුණට සාහසික වෙසයක් ආරූඪ වී ය. තම සහෝදරියගේ මුහුණ මැදි තිස්ස මඳක් නැති ගත්තේ ය.

ඇ පියල් සමඟ කලහ කළ කොත් ඇලන්ගේ ලියුම කියවන්ට දැඩි කුතුහලයක් පියල් තුළ හට ගත්තේ ය. ඇලන්ගේ ලියුම කියවන පියල් සිතෙයි. ඔවුන් කලහ කළ කොත්....

ඇලන් ලියුම එවන ලද්දේ නන්දව නොව තමාට යයි පියල්ට දන්විය යුතු යයි තිස්ස කල්පනා කෙළේ ය. එවිට පියල් ඇලන්ගේ ලියුමෙහි තොරතුරු අසනු මිස ලියුම කියවන්ට නො සිතයි.

"ඇලන්ගේ ඒ වල්පල් මම නො කියවා අත්හරින්නම්" යි තිස්ස කීවේ ය. "මවුපියන්ගේ ජීවිතයෙහි සිදුරු සොයන්ට ඇලන්ට කොහෙත්ම උවමනාවක් නැ. විපතක් දුකක් පැමිණි විට එය දුවසා ගෙන සිත සනසා ගන්ට වෑයම් නො කොට ඇලන් මේ අනාත්මතාත් ලියන්නේ සීතෑවට වැඩි නිදහස ඇතිව ඇතිදැඩි උණු නිසා....."

"පියල් ඒක ඒ දවස්වල කිව්වා." යි නන්ද කෝපයෙන් කෙතලා ය.

"කරෝලිස් මුදලාලි තම පුතුන් කුඩා කල පටන් හැදුවේ කිසිම නිදහසක් නොදීමෙන්. ඔවුන් නාට්‍යයක් බලන්ට ගියොත් පියාගෙන් අවසර අරගෙන යයි පියල් නොයෙක් වර කියනු මා අසා තිබේ" යි තිස්ස නන්ද සනසන අටියෙන් කී ය. "දරුවන් ලොකු උණාට පස්සෙත් පියාට කීකරුවම වැඩ කරන්ට පුරුදු උණා. පියාට ඔවුන්ගේ ආදරය අඩු උණේත් නැ. ඇලන් නිදහස ඇතිව හැදුණු නිසා කුඩා කල තමා කරපු වැරදීන් මේ ලියුමේ ලියා තිබෙනවා. නන්දගේ සිත සනසා ගැනීමට හේතුවන තොරතුරු ඇත්තේ ඇලන්ගේ ලියුමේ ඒ කොටසේ ය."

තිස්ස යළිත් ඇලන්ගේ ලියුම කියවූයේ ය.

මා තාත්තාගේත් අම්මාගේත් වැරදි හෙළි කෙළේ තරහයෙන් වත් ද්වේෂයෙන්වත් නොවේ. මගේ චරිතය වෙනස්වීමට ඒ වැරදි ද හේතු වී යයි මගේ වැටහීම නැවින් මගේ වැරදි හෙළි කරන්නාක් මෙන් ඒ වැරදි ද හෙළි කරන්ට මම සිතුවෙමි.

මගේ සමහර ගති වෙනස් වී ය. අයිරින් මළ පසු මම මටම තරයේ දෙස් නගා ගත්තෙමි. මවුපියන් කෝපයෙන් නොව

නො කරයි. හොට්ටී ගෙදර දෙතුන් දෙනකුට මස් කන්ට ...
ඔවුහු එළමස් ගැනීමට කෝකියාට මුදල් දෙති. ඔවුන් දෙන ...
වලට සරිලන එළමස් කැලි කපා ඉරටුවල අමුනා ...
කැබැල්ල බැගින් ඒ ඉරටු මිටිවල බැඳ ඔවුන් කෑම ...
තබන්නේ කෝකියා ය. තාත්තාගේ වර්ණනාවට ...
හොට්ටියා ගැන තිස්ස මාමා කියූ මේ කතා ඇසූ මම ද ...
ම සිනාසුණෙමි.

හොට්ටින් ගැන මේ තොරතුරු දැනගත්තේ කොහොම ...
මම තිස්ස මාමාගෙන් ඇසුවෙමි.

ඒ තොරතුරු මම සඟරාවක පළවූ ලිපියකින් දැන ...

තාත්තා මසුරකු නො වුවත් මුදල් ගොඩගැසීමේ ආ...
ඇත්තෙකි. වැඩි උගැන්මක් නො ලැබීමත් නූගත් මිනිසුන් ...
කිරීමත් නිසා ඔහු මා යුරෝපීයයන් අනුකරණය ...
නාගරිකයන්ගේ දරුවන් ඇසුරු කරනු නො ඉවසුවේ ය.

තිස්ස මාමා තරුණ වියෙහි දී යහළුවන් සමග ...
ගමන් ගියේ ය. වරක් කුරුම්බාවක වතුර බී ලොඳ කා ...
වරුව ගත කෙළේ ය. ගඟින් එගොඩට බැරුවෙන් ...
මයියොක්කා තම්බා ගෙන පොලුන් සම්බලුත් සමග කැවේ ...
ඔහු කුඩා කල පසපහක් ගෙවා නාඩගම් බලන්ට ...
එළිවන යාමය තෙක් හිටගෙන සිටියේ ය. මා මේ පුවත් අ...
ගත්තේ තිස්ස මාමා නොයෙක් වර කියූ කතා වලිනි.

මෙවැනි අපිස් ජීවිතයකින් මා හික්මවනු ලැබුවේ අයිරින් ...
ආලය බැඳගත් පසුයි. ඔබත් තාත්තාත් සමග තරහ වී ගෙද...
පිට වූ ඇතැම් දවසක මගේ ආහාරය වූයේ පාන්පෙති දෙක...
හා සීනි සම්බෝලය ද පමණි. එක් දවසක අයිරින් සමග ...
නගරයේ ඇවිද්දෙමි. අත තුබුණු මුදල් විදුලි රියටත් සින...
සින්නම් බැලීමටත් වියදම් කොට ගෙදර ආ මම නිරාහාරව
නිදා ගත්තෙමි.

"ඩව කෑම කාලා ආවා" යි මා එද ඔබට කීවේ බොරුවකි. එහෙත් ඔබ 'ටිකක් හරි කාලා නිදාගන්න' යයි ආදරයෙන් කීවා ය. 'මට දත් කන්න බැහැ' යි' මා තරහයෙන් පිළිතුරු දුන්නේ කුමක් නිසාදැ යි දැනුදු මට නො වැටහේ.

5

ඇලන්ගේ ලියුමේ අවසානය ඇසූ නන්දගේ දෙනෙතට කඳුළු නැංගේ ය. මවුපියන්ගේ සිත්සතන් විභාග කරන්ට වෑයම් කරන්නාක් මෙන් ඇලන් ඔවුන්ගේ චරිත විවේචනය කරනු ලැබීම නන්දගේ කෝපයට හේතු වී ය. එහෙත් ඔහු තමා කළ ගුණ නො සලකන්නකු මෙන් කළ නිතුවක්කාරකම් හා නි නිතුවක්කාර කියුම් ද තම ලියුමෙහි සඳහන් කරනු ලැබීම ගැන සිතා ඇ සිත සනසාගත්තා ය.

ඇලන් මලමොළ තරුණයකු වෙති යි පියල් සිතුවේ ය. අවුරුදු ගණනක් ගෙවෙන තෙක් ඔහු මවුපියන්ට ලියුමකුදු නො එවූ නිසා නන්ද සිත් වේදනාවෙන් වුව ද පියල්ගේ මතය පිළිගත්තා ය. ඔහු තමන් හැරදමා ගිය නමුදු හොඳ මිනිසකු ලෙස ජීවත්වන්ට වෑයම් කරන බව දැනගන්ට ලැබීම නිසා නන්දගේ සිත් වේදනාවත් ශෝකයත් බොහෙවින් අඩු වී ය.

නන්දගේ අතීතය පිළිබඳ හැඟීම් ඇගේ වර්තමානය වනසන ගින්නක් සේ නැංගේ ය. එහෙත් ඇගේ වර්තමානය ඒ ගින්නෙන් දැවී විනාශ වන්නක් නොව අතීතය ගිලගෙන ජීර්ණ කොට දෙකම එකක් කරන්නකි.

අයිරින් මිය ගිය බැවින් ඇලන් විවාහ බැම්මෙන් නිදහස් වී ය. ඔහු මවුපියන්ට කොතෙක් දෙස් තැබුවත් ජීවත් වන්නේ ඔහුගේ අතීතය ගැන කලකිරීමක් ඇතිවයි. ඔහු කෙසේ හරි ලංකාවට ගෙන්වා ගත යුතු අවස්ථාව මේ ය. තමා සිටින තැන ඇලන්ගේ ලියුමෙහි සඳහන් නොවී ය. ඔහු සිටින තැන සොයාගන්නේ කෙසේදැ යි සිතමින් නන්ද තම සිතට වද දෙන්ට වූවා ය.

තම හැන්දම්මාගේ පිහුම් පැතුම් දන්නා තාන්ද [illegible]
[illegible] ය. හැන්දම්මා හා තර්ක කිරීම නිෂ්ඵල ය.

පුතා දන් හැම කරුණක් ගැන විමසන්නේ අම්මා[illegible] හාන්දුගෙනි. අම්මාගේ අදහස් හා හැකිම[illegible] [illegible] මට මැගේ වැඩුමන් පියල් මුවෙන් නො [illegible] මට කියන දෙයක් නො පිළිගනී [illegible] කොළඹ පදිංචි වුවකෙන් තමා සමග කලහ කරයි. [illegible] [illegible] මේ දෙවිකකම වැඩිවෙයි. ඇට ගමම තාවකින්ත [illegible] [illegible] යයි තාන්දු කල්පනා කළා ය.

"[illegible] පොඩි කාලේ පටන් ගතේ මාළු මිරිස් [illegible] [illegible] අලුත් රැස්කරවන් කිරීම එයාට නුහුරු කාරියක්. ඒ [illegible] [illegible] කියන්න බැහැ. ඡන්නමට වැඩි දෙයක් පුරුද්ද."

"[illegible] විකරත් පොඩි මවත් පුරුදු උගෙන [illegible] [illegible] තමා" යි කියමින් හැන්දම්මා, තාන්දුගේ [illegible] [illegible] ය "[illegible] අපි ජීවත් උණු හැටි අපට මතක [illegible] [illegible] බැහැ. පිළිදිවලට ගොයින් ගම් මතක නැති [illegible] [illegible] බැහැ.

තාන්දුගේ මව (මාතර හාමිනේ) කොළඹ [illegible] [illegible] තොටු කවුළුත් 'මහ ගෙදර' හැර යෑමට කැමැති [illegible] [illegible] ය. වැලු මිටගේ ළය [illegible] දුරියක මෙන් ඇ [illegible] [illegible] නොය සිතින් බැදී [illegible] විමෙන් හා ආසාදරිත් [illegible] විමෙන් පිට යන ඇගේ මුහුණින් කයත් අනුව මහ [illegible] [illegible] නොමැකුණීය නැති සේ ගරා වැටෙයි.

කොළඹ පදිංචි වී අවුරුද්දක් ගෙවෙන්ට පෙර [illegible] [illegible] නාගරික සිරිත් විරිත් අනුකරණය [illegible] [illegible] ය. ඇගේ උපන් දවසෙහි රත්කිරි කට [illegible] [illegible] පුරනල් [illegible] සාත්තුකාරියක විසිනි. දඩි පුහුණුවක් [illegible] [illegible] සෙවිලේ වැලුම් කෙටිල සේවය කිරීමෙන් ලත් අත්දැකීම [illegible] [illegible] ඒ සාත්තුකාරිය අතින් කිසිවකුගේ ඇඟිලි [illegible] [illegible] කිරීමක් නො ඉවසමින් තමා සතු හැම කාරියක්ම [illegible] [illegible] කළා ය.

පියල්ගේ මව නම් ලේලියක් පුතාගේ කෙරෙහි සාත්තුකාරිය [illegible]ක්වන ආධිපත්‍යය නො ඉවසුවා අසන්තෝෂයෙන් ඇතුම් [illegible] කියන්නට පටන්ගත්තා ය. වැඩුම් ගෙයි අධිපතිකම තනි [illegible]ට සාත්තුකාරියට බාර දෙනු ලැබීම නො ඉවසූ මාතර [illegible]මියන් තම අසන්තෝෂය මැඩගැනීමට වෑයම් කළා ය.

"මම දරුවන් තුන් දෙනෙක් වදා මොනම සාත්තුකාරියකගේ වත් උපකාර නැතිව සවා පොවා නාවා හැදුවා" [illegible] හැන්දම්මා තාන්දුට ඇසෙන සේ කීවා ය.

සාත්තුකාරිය සිංහල වචනයකුදු නොදන්නක මෙන් තමා [illegible] බිලිදා සන්තෝෂයෙන් නෙත මාන්තු කොට පුයර [illegible]වා ය.

"මෙහිදී ගමදී වගේ වැඩ කරන්න බෑ අම්මා" යි තාන්දු [illegible]මින් කියමින් තම හැන්දම්මාගේ දෙදුම් තරිත්තන්ට වෑයම් කළා ය.

"අනේ අපි නම් දන්නේ නෑ මේ අලුත් පන්නවලින් [illegible]වෙන වැඩ අවැඩ. පොඩිම දරුවන් අතපත ගාන්න හිතූ [illegible]ම්මා. පිට ගැනියෙක් ලවා කිරි කට ගැවලව් ඇයි. ලොකු [illegible]ගාම පුතා අම්මාට වැඩිය පිට ගැනුන්ට ඇලුම් කරන්න [illegible]ගෙනේ! මොලා දෙන්නට හිතූ විදියක් කරගන්න ඇරලා [illegible]ට යන එකයි අපට කරන්න තියෙන්නේ."

"අම්මා ගමදී හයියෙන් කතාකරලා පුරුදුවෙලා මෙහෙදීත් හයියෙන් කතාකරනවා" යි කියමින් තාන්දු මඳ සිනාවක් පහළ කළාය.

"කට තියෙන්නේ හයියෙන් කතාකරන්න මිසක් වෙන මොනොකට ද?"

"මයි මදරින් ලෝ......" යි කියමින් තාන්දු සාත්තුකාරියගේ මුහුණ බැලුවා ය. සිනාවකුදු නොපෙනා ඇ කර බාගෙන තම කාරිය කරන්නේ අසනුවින් ද?

"I Know......." යි තාන්දුගේ හැන්දම්මා දෙස නොබලාම සාත්තුකාරිය පිළිතුරු දුන්නා ය.

පියල්ගේ මවත් මාතර හාමිනේත් දෙදෙනියක් කොළඹ ජීවත් වූයේ කුඩුවක සිර කරනු ලැබූ කුරුල්ලන් ලෙසිනි. ආත්ම

...යගේ කට රැකගත් මාකර හාමිනේ සතා කෙළේ පුත්‍ර... පිළිකුරු දෙමු පිණිස පමණි. ගෙදරට පැමිණෙන ... තන්දු සමඟ ඉංගිරිසියෙන්ම කතාබහ කරනු ඇසූ ... බවගේ සිතෙහි වේදනාවක් හට ගත්තේ ය.

නන්දගෙන් ඇගේ පවුලේ අතීත තොරතුරු විමසු... වෙනේ යටි සිතින් මතුව ජාගර සිතට නගියි. ... සැලකිල්ල ආදරය හා කෘතඥතාව නො ... සාක්ෂාත්කාරියට පුදන ලදැයි යන හැඟීමෙන් හටගත් ඊර්ෂ්‍යා... සිත් වේදනාව ද නිසා ඇගේ සිත පාතාල ලෝකයක් ... පාතාලයෙහි අඳුමුස්බලින් එකිනෙක් පාත කුත්සිතයන් මෙන් ... සිටි ඇගේ පියවි හැඟීම් නගින්ට වෑයම් කරයි. නන්ද... අතීතය පිළිබඳ තොරතුරු ගිනි මල් වැස්සක් මෙන් ඒ පාතා... විසිය කරමින් නැත එහා මෙහා අතුරුදහන් වෙයි.

නන්ද පළමුව විවාහ වූයේ කුලවත් පවුලක ... නිවැසියකු සමඟ ය. ඔවුන් ජීවත් වූ ගරා වැටුණු ගෙය ... ප්‍රසාදයෙන් කරවන ලද්දේ දෙවන වර නන්ද සමඟ විවාහ ... තම පුතාගේ මුදල් වියදම් කිරීමෙනි. නන්දගේ පළමු... සැමියා ඉස්පිරිතාලයක හිඟන වාට්ටුවක මළේ ය.

කොළඹ පදිංචි වූ පසු නන්දගේ කුලමානයත් අහංකා... තමන් අමුතු වෙසක් ගත්තේ ය. ගමේදී තමාට බෙහෙවින් සිතෙ... තමා බැන්නහත් කර බාගෙන ඉවසූ නන්ද, කොළඹ පදිංචි ... අවුරුද්දක් නොවෙන්ට පෙර අලුතුම ගැහැනියක වූයේ කෙසේ ... තම පුතා හා විවාහ වූ දවසෙහි පටන් නන්ද තමා රේ... පදනසින් ක්‍රියා කළා ය. කපටි හොර......

කුලමානය නමැති දිරූ කඩතුරාවෙම මුවා වූ නන්ද ... ඇගේ සහෝදරියත් මවත් සටකපටකම් කිරීමෙන් තමන්ගේ දිළිඳුකම සඟවා ගත්හ. එහෙත් තමාටත් තම පුතාටත් නො දැනෙන සේ ඒ දිළිඳුකම ඔවුන්ට සඟවාගත නොහැකි වී ය. කපටි හොර.

ලැයිසාගේ මඟුලට යන්ට අකැමැති වූ නන්ද 'උන්ගේ මඟුල් වලට මම යන්නේ නෑ' යි ගර්වයෙන් කීවා ය. නන්ද මුල් සිටම ක්‍රියා කෙළේ තම පුතා තමාගෙන් වෙන් කොට ගෙන

කොළඹ ගොස් පදිංචි වී තමා බැහැර කරනු පිණිස ය......
කපටි හොර........

ඈ තම ලේලි කෙරෙහි පැහැදී දැඩි විශ්වාසයෙන් සිටි කාලයෙහි තමාගේ කුඹුරත් ද අක්කර හතරක පොල් වත්තක් ද හැඟී ඔප්පුවකින් ලේලිට හිමි කළා ය. කුඹුරු උදුගේ ගින්න වැනි රෝෂයකින් නැන්දම්මාගේ හද දැවෙයි. දැඩි දිළිඳුකමින් බොහෝ කාලයක් ගිස්මවනු ලැබූ ඈ තම පුතාත් ලේලිත් සිසින් බැහැර කොට හුදෙකලාව ජීවත් වීමට සිතාගත්තා ය.

තම පුතා තමාගෙන් සොරාගෙන තමා හැරදමා ගිය නන්ද කපටි ගැහැනියකි. ශෝකයත් රෝෂයත් පුතාට ඇති ඇල්මත් එකම ගිනිමැලයක් සේ ඇවිලගෙන ඇගේ හද දවයි. එහෙත් ඒ ඇතුළු ගින්නෙහි සලකුණක්වත් ඇගේ මුව ඇසෙහි නොවී ය. මුහුණෙහි ද නොවී ය.

දිළිඳු පවුලක ඉපිද දිළිඳු ගැමියකු සැමියා කොට ගෙන විසූ ඈ උදේ සිට හවස් වන තුරු කය වෙහෙසා වැඩ කරමින් දුසියන් කරන කාර්යයන් ද කළා ය. ඈ පොල් කොටයෙන් හැනුණු කොහු කඳ උඩ පල් උණු ලෙලි තබා සිතුල් පොල්ලෙන් 'ටත් කටාත්' හඬින් තලා කොහු කොට ලනු ඇඹරීමෙන් මුදල් සැපයුවා ය. අනතුරුව පොල් ලෙලි පල් කොට විකුණන්නවත් රත්රත් බඩු උකසට ගන්නවත් පටන් ගත්තා ය. එයින් සපයාගත් මුදල් ඇති ඈ පොල් ඉඩම් බද්දට ගෙන ගස්වලට පාත්තු කොට එහි පලදාව වැඩිකිරීමෙන් ක්‍රමයෙන් ධනවත් වූවා ය. ඉතිරි කරගත් මුදල් ඇති ඈ ඉඩම් අක්කරය බාගය බැගින් මිලට ගෙන අක්කර දහයක පමණ පොල් ඉඩම් අයිතිකාරියක් වූවා ය.

ඈ තම අතීතය සිහි කෙළේ ලජ්ජාවෙන්වත් නිවට හැඟීමෙන්වත් නොව ගර්වයෙනි. තම ලේලියගේත් පුතාගේත් වර්තමාන ජීවිතය සිහි කරන ඇගේ සිතෙහි හටගන්නා හැඟීම දිවට ද දැනෙන තරම් තිත්ත ය.

මාකර හාමිනේ තම දූව සමඟ කොළඹ ජීවත්වන්ට නො සිතන්නේ එවැනි කටුක හැඟීමකින් නොව තම දූවටත් බෑනාටත් ප්‍රිය ජීවිතය තමාට නුහුරු බැවිනි. නන්ද ඇසුරු කරන ධනවත් ස්ත්‍රියක 'අර නාකි ගැහැණිය' යි තමා අනිකකට

[illegible]

[illegible]

"[illegible] ඒ [illegible] කරවන්න මට [illegible] නැ."

"[illegible]" යි [illegible] වූ පියල් කීවේ ය. "[illegible] කොට [illegible] වෙයි [illegible] සිතන්න."

"[illegible] විදියට [illegible] මට දැන් [illegible] පුළුවනි. [illegible] විදියට [illegible] මම [illegible] වෙන්නේ නැතැ [illegible]. [illegible] ජීවත් වෙන්නයි [illegible] දැන් [illegible]."

විද්‍යාගෙන් දෙනෙත් ඇති මවගේ මුහුණ බලා පියල් තැති ගත්තේ ය.

"[illegible] ඒ [illegible] යයි මම සිතුවේ නැ. [illegible] ද? [illegible] තාත්ත [illegible] ......"

"කොළඹ පදිංචි වෙන්න යෝජනා කෙළේ තාත්තද නේ?" යි පියල් කීවේ ය. "කොළඹ පදිංචි වෙන්න යෝජනා කෙළේ මමයි. ඒ යෝජනාව කෙළේ අම්මා හැරදමා යන අදහසකින් නොවේ."

කෝපය පිට කරනු පිණිසදෝ පියල්ගේ මව [illegible] සිනාසුණා ය.

"තාත්ත ඒ [illegible]" මව සෙමින් [illegible] ය.

මවගේ [illegible] අසාධාරණ යයි සිතූ නමුත් පියල් වචනයකුදු නො කීවේ ය. තාත්ත [illegible] මනු සිතුවේ වෙළඳාම ගැන පමණි. [illegible] කළේ ය.

[illegible]

[illegible] පියල් [illegible] යි ඇ සිතුවා ය.

[illegible] පියල් [illegible] සිතුම් හා හැඟුම් [illegible] ලෙසිනි.

"[illegible] යනවා පුතා" [illegible] ය [illegible] නොවේ; [illegible] ඒ [illegible] විය ය.

[illegible]

මිනිසුන්ගේ පාටවල් දිහාව බලාගෙන ඉන්න මට නම් [illegible] මහතාගේ [illegible] පියල්ගේ මවට කීවා ය.

තම මවත් නැන්දම්මාත් කොළඹ තම නිවසෙහි [illegible] ගිය කාලය තුළ වූ මෙවැනි අඩුල් හා රැයින් ඇති වන සිත් [illegible] ද නන්දා නම් තුවාලයකින් [illegible] ය. එහෙත් අනික් [illegible] ඔවුන්ගේ සිත් නොතලා එය වැළැක්විය හැකි මඟක් ද [illegible] තුබුණා ය.

මේසයට නො කැඳවූවානු නම් මවත් නැන්දම්මාත් [illegible] අසන්තෝෂ වෙති. ඔවුන්ට අනික් කන්ට අනුබල දීමට නන්දා [illegible] නො සිතුවේ තමාගේ ගතානුගතිකත්වයත් නාගරික සිරිත් [illegible] කොට සැලකීමත් නිසා ය. ගත හැකිම ඇ තුළට පිවිසීමට [illegible] පසුකට පමණ පසු කිසිය කිසු ඇනුම්පදයක් ඇසීමෙනි. එහෙත්

[illegible] ඒ වරද නැන්දම්මාගේ සිත ඒ තරම් දෙදරවන්නක් යයි නන්දා නො සිතුවා ය.

මැසඳි නොකොකත් වූ ගැමියකු - කොර්නේලිස් සිල්වා [illegible] ඔහුගේ ගෙදරට ආ ඉංගිරිසිකාරයකුටත් [illegible] අනික් [illegible] කන්ට [illegible] පියල්ගේ මව සිහි කළා ය. අවුරුදු [illegible] පමණ කුඩා මිනිපුත්තේ [illegible] කොට ධනවත් වුවෙකි කොර්නේලිස් සිල්වා. ඔහු ඒ සමාගමේ ලොකු කුඩා මිනිසාක් ඔහුගේ නොදැනත් සාදරයෙන් පිළිගෙන යාතුවෙන් ගසින් එතෙරට ගෙන ගියේ ය. උදුකය නො වැසු ගැමියන් විසින් පදිනු ලැබූ බත්තලයකින් සුන්දර පාදියෙහි යාත්‍රා කිරීමෙන් හා එතෙර කැලෑ රොදවලට වැද වන සතුන් හා කුරුල්ලන් බැලීමෙන් ද සන්තෝෂ වූ මවුපු දවල් කෑම උදෙසා ආපසු මෙගෙදරට ගෙනෙනු ලැබූහ.

කෑම් මේසයට වාඩි වූ කොර්නේලිස් සිල්වාත් ඔහුගේ බිරිඳත් අනික් කෑම කන්ට ලෑස්ති වූ විට අර කුඩා මිනිසාත් ඔහුගේ බිරිඳත් හැඳි ගෑරුප්පු ඉවත තබා මහත් සන්තෝෂයෙන් අතින් කන්ට පටන් ගත්තෝ ය. මේ පුවත පියල්ගේ මවට සිහිවූයේ හැඳි ගෑරුප්පුවලින් කා දවස් කිහිපයක් ගත වූ පසු ය.

"මම මගේ මුනුපුරා වඩාගන්ට කැදුවාම සාන්තුකාරි සිව්වා සබන් දලා අත් දෙක සෝදා නො ගෙන දරුවා වඩාගන්න එපාය කියා."

මව මේ වදන් කෙපලේ කෝපයෙන් නොවේ. තම මව සිසින් කොතරම් වේදනාවක් වින්ද දයි පියල්ට නො වැටහිණ. එය පිනාසී බැහැර කළ යුත්තක් ලෙස සැලකූ පියල් මෙසේ කීවේ ය.

"අම්මා ඒකට තරහ වෙන්න එපා. සාන්තුකාරි එහෙම කියන්න ඇත්තේ දරුවාට ඇහැපතේ හමේ ලෙඩක් බෝවෙන්න පුළුවන් යයි සිතූ නිසා වෙන්න ඇති."

මව හඬනගා සිනාසුණා ය. ඒ සිනාවෙන් බිහිරිවූ කන් ඇත්තකු මෙන් පියල් වටපිට බැලුවේ ය. මව අනික් අතට හැරී කාමරයෙන් පිටව මඳක් දුර ගොස් යළිත් හැරී කාමරයට පිවිසියා ය.

තරුණියන් පියල් හා නන්ද සමග අවුරුද්දක් පමණ [illegible] වාසය කළා ය. සවරයම් ඇති කයක් හා කාගේ වුව ද [illegible] ගන්නා මුහුණක් ඇති ඇ ගමෙහි නොව කුඩා නාගරික[illegible] පරිසරයක වැඩුණියකි. හඳුනන කෙනෙකු වුව ද [illegible] නොහඳුනන කෙනෙකු වුව ද දෙස බලන කල ඇගේ කට [illegible] සිනාවක් නැගෙයි. ඔහු ඇ අඳුනන්නෙක් නම් ඇගේ සිනාව [illegible] මුව පැතිරෙයි. තවරකු සමග වුව ද ඇ කතාබහ කරයි. [illegible] ඇ සමග කතාබහ කළ කෙනෙක් යළිත් කතාබහ කිරීමට [illegible] නැගෙයි. සෝමාගේ මේ ගතිය නොයෙක් විට ඇගේ තැනැත්[illegible] දුක් දර්ශනයට භාජන වී ය. ඇට නෑකම් ඇති තරුණ[illegible] ඇගේ මව බලන්ට යන්නාක් මෙන් ඇගේ ගෙදරට ගොස් ඇ [illegible] කතා බස් කරන්ට පුරුදු වූහ. එහෙත් ඇ ඔවුන්ගෙන් එකකුට [illegible] ආලය නො කළා ය. මවුපියන් ඇ කොළඹට යවන [illegible] ඇගේ අර ගතිය [illegible] හේතු වෙති යි බියගත් [illegible]

ඇ හා කතාබහ කිරීමෙන් සන්තෝෂ වූ තරුණයන්[illegible] එකකු දෙන්නකු නොව හතර පස් දෙනෙකුන්ම ඇට [illegible] කරන්ට ඇත. එහෙත් ඔවුන්ගෙන් එකෙකු තමා ඇට [illegible] කරන බව ඇ ඉදිරියෙහි කීමට තරම් එඩිතර නොවීය.

සෝමා, පියල් හා නන්ද සමග කොළඹ ජීවත්වූ කාලයේදී ඇගේ සුහද ගතිය දියුණු වී ය. නන්ද ඇසුරු කළ නාගරික ස්ත්‍රීන් හා පිරිමින් ද සමග සෝමා ද කතාබහ කිරීමෙන් සන්තෝෂ වූවා ය. ඉංගිරිසියෙන් කතාබහ කිරීමෙන් ලත් පුරුදු [illegible] නැති ඇ ඔවුන් සමග බොහෝවිට කතාබහ කෙළේ සිංහලයෙනි. ඔවුන් ඉංගිරිසියෙන් ඇසූ ප්‍රශ්නයකට ඇ හැමවිට පිළිතුරු දුන්නේ සිංහලයෙනි. අනතුරුව සිංහල කතාව පුහුරු නාගරිකයා [illegible] ඇ සමග වඩාත් සන්තෝෂයෙන් සිංහලයෙන් කතා කෙළේ ය.

සෝමා නොයෙක් විට තිස්ස කතාවට අල්ලා ගත්තා ය. ඔහු මුලදී ඇ හා කතාබහ කෙළේ වැඩි කැමැත්තකින් නොවේ. ක්‍රමයෙන් ඇ කෙරෙහි පහන් වූ ඔහු ඇගේ කතාබහත් ඇත් ප්‍රිය කරන්නට වූයේ ය. ඇ ඇතැම් විට තිස්සට සරදම් කරන්ට ද පටන් ගත්තා ය.

"තිස්ස කසාද බඳින්නේ නැද්ද" යි ඇ ඇතැම් විටක තිස්සගෙන් ඇසුවා ය.

සුහද ගතිය නිසා ඇ කවර ආවක් කියයි. බොහෝ කලක් තිස්ස ඇසුරු කිරීම නිසා ඇ එවැනි ප්‍රශ්න ඔහුගෙන් ඇසීමෙන් සිනාසෙන්ට පුරුදු වූවා ය.

"තිස්ස තරුණියකට ආලය කරලාම නැද්ද" යි ඇ තවත් විටක තිස්සගෙන් ඇසුවා ය. ඇගේ එවැනි ප්‍රශ්නවලට තිස්ස පිළිතුරු දුන්නේ කලාතුරකිනි. වරක් ඇ ඒ ප්‍රශ්නය ඇසූ විට තිස්සට මතක් වූයේ කොළඹ රක්ෂාව කළ කාලයේ වරක් දක කතාබහ කළ තරුණ ගණිකාවක දකින අදහසින් රැයෙහි මුඩුක්කුවක් ඔස්සේ ගිය ගමනයි.

ආශාවෙන් ගණිකාව සොයා ගිය සැටි සිහිකළ තිස්සගේ සිතෙහි හටගත්තේ සන්තෝෂයක් නොවේ; ලජ්ජාවක් ද නොවේ. සෝමා ඒ වග දැනගත්තොත් තමා ගැන කුමක් සිතයි ද? යන ප්‍රශ්නය පමණි ඔහුගේ සිතට නැගුණේ. ගණිකාව දකින ආශාවෙන් ගිය ගමන හැර තරුණියක දකින ආශාවෙන් අනික් ගමනක් නො ගිය බව තිස්සට නිසැක ය. තමා එක තරුණියකට පමණක් නොව කිහිප දෙනකුට ද විවාහ වුණු ගැහැනුන් කිහිප දෙනකුට ද ආසා කළ බව ඔහු දනියි. විවාහ වුණු ගැහැනුන් දෙදෙනකුන් නිසා සිතෙහි උපන් ආසාවෙන් ඔහු සිතින් ඒ ගැනුන් සිප වැළඳ ගැනීමෙන් තීව්‍ර ආස්වාදයක් ලැබුවේ ය. ඇතැම් තරුණියක නිසා ඔහු තුළ හටගත්තේ විරාග රාගයකි. සමහර විවාහක ගැහැනුන් නිසා ඔහු තුළ හටගත්තේ ආසාවක් පමණි. අවුරුද්දක් පමණ යන තෙක් තිස්ස සෝමා දකීමෙනුත් ඇ හා කතාබහ කිරීමෙනුත් සන්තෝෂ වූයේ ය. ඇ හා හුදෙකලාව කතාබහ කිරීමට ඔහුගේ ආසාව ටිකින් ටික දියුණු වී ය. ඔහු හා කතාබහ කළ සෝමා වෙන ද මෙන් ඔහුට සරදම් කොට සිනාසුණා ය. ඔහු ඇ හා හුදෙකලාව කතාබහ කරන්ට වෑයම් කළ ඇතැම් විටක ඇ ඔහු සාලයට කැඳවූවා ය. නො එසේ නම් මිදුලට ගොස් 'එන්න තිස්ස' යි ඔහුට හඬ ගෑවා ය.

වෙන ද මෙන් සෝමා දකීමෙන් හා කතාබහ කිරීමෙන්ම තෘප්තියට නො පැමිණිය හැකි අවස්ථාවකට තමා ළඟාවී යයි

6

ඔහු සිතන සතියක් ගොත කරන්ට නියගත්තේ ය. චන්ද්‍ර [illegible] සිත්ත ඇත්ත මිනුසෙකු ලෙස පැලකුණේ ය! සැනසුණු [illegible] කඳුරු ගසියක් ඔහු කොයෙහි ඇතැයි සිතූ චන්ද්‍රසෝම [illegible] කඳුරු තුළ ඇතුළත් ඇති කවුසකු වූ කිසිවකු තුළ [illegible] සැපීම වැනි සතියක් නියක් හටගත්තේ ය.

ඇලන් උගැන්මෙහි ගුරයකු වූ තාලුන් චන්ද්‍රසෝම [illegible] උගැන්මෙහි අසමර්ථයෙක් වී ය. රාජකීය විද්‍යාලයට ඇතුළු [illegible] කුලුන් දෙලලා ගෙන් ඇලන් තැම පන්තියෙහිදීම නැ [illegible] තුන ශාඛාක් දීපා ගෙස්ත් ය. උගැන්මෙහි අසමර්ථයා [illegible] චන්ද්‍රසෝම රාජකීය විද්‍යාලයෙන් අස්ව අනික් පාසලකට [illegible] වූ වී ය.

දියගේ කොටෝරියෙහි යතුරු පුවරුවේ යතුරු [illegible] හා කෙරුවීමෙන් සන්තෝෂ වූ ඔහු ඇතැම් විට [illegible] කැලුනි ය. [illegible] හා යාළු වී රිය පැදවීමට වෑයම් [illegible] ඔහු [illegible] සැලත කොලේ ය. දවසක [illegible] ඇලන් කම් [illegible] ගැසුවේ ය. චන්ද්‍රසෝම කර [illegible] අලු බැස්සේ ය.

චන්ද්‍රසෝම කලත නොකෙළේ අනුලා සමිත [illegible] කළුන්, සමිටි ඇතැම් විට මැන්නත් අනුලා ඒ කිසිවක් [illegible] ඔහු නැවුවා ය. ඇතැම් විට ඔහුට බත් කැවුවා ය. [illegible] මේකත විදුරුවක [illegible] තොස් එකකු කොට මිනුගේ කුඩා [illegible] උඩ ලැබුවා ය. පියල් විසින් උදුම්ම කරනු ලැබූ ඇතැම් [illegible] කෝප්පයෙන් මුම්මිංගෙන සිටි ඔහු, අනුලා කම [illegible] තුළ්වාගෙන ගොප් කටගේ ඇඳෙහි නිදි කළා ය.

අනුලා දරුවන් බලා නොගැනීම නිසා නන්ද [illegible] සිද්ධයක් විශ්‍රෝත් හා සැනසීමක් ද ලැබුවා ය. [illegible] වචිරුත් ඉහළ සමාජයේ ගැනුන් හා පිරිමින් ඇසුරු කිරීම [illegible] සන්තෝෂ වීම එහි එක් ප්‍රතිඵලයක් වී ය. ඔවුන් හා කතාබහ [illegible] ඔවුන්ගේ උත්සවවලට යෑමෙන් නන්ද ලබන ආස්වාදය කිසිදු [illegible] සේවකන් වීමෙන් ලබන ආස්වාදයට අසමාන නොවී ය.

නන්ද සමග කොළඹ පදිංචියට ආ අනුලා අවුරුදු [illegible] කරන් ගෙවන තෙක් නාගර ජීවිතයට ආශා කළා ය. නාගරි [illegible]

ආකාර ගෙවල් ඉහළ පන්තියේ ගැනුන්ගේ විසිතුරු ඇඳුම් පැලඳුම්, ඔවුන්ගේ විනීතාචාර සමාචාර විධි හා ගෙවල ඇති සුබ සේත ආදියෙහි සුන්දරත්වය හා පිරිසිදු බව ද දකින ඈ ලජ්ජන දෙයින් සන්තෝෂ වන කුඩා දැරියක මෙන් සන්තෝෂ වූවා ය.

ඒ හැම දෙයෙහි විසිතුරුබවත් ඈ දුන් සන්තෝෂ නොවෙයි, තම ලබන් ගැමි පරිසරයක් සිහි වූ විට ඈ තුළ හටගත්තේ වේදනාවකි. අවුරුදු හතක් අටක් ගෙවුණු තැන ය තමාගේ කායික දුර්වලත්වය ගැන හැඟීමක් ඈ තුළ හටගත්තේ. ඒ දුර්වලත්වය කලින් ඇය නොදැනුණේ ඇගේ කය අවුරුදු තුන හතරක සිට තමාට නො දැනෙන සේ විසින් විත ඔවාස් වූ හෙයිනි. කොළඹ ඇට එතා වූයේ ඈ සිත කය දෙකින් කෙමෙන් දුර්වල වූ නිසා යයි කිසිවකු ඒ විට අනුලා තරහයෙන් ඒ කීම බැහැර කළා ය.

විදුලි කෙටුමෙන් එළිය වූ අඳුරෙහි සැඟවුණු මියකරු දෙයක පලකණු දකින්නාක් මෙන් ඈ නගරයෙහි විචිත්‍රත්වයට, සුපයට හා බැබළුමට යටින් ඇති කුත්සිත ලෝකයක් දුටුවා ය. එමින් උපන් කුතුල ඇති ඈ, නිතර දකින විසිතුරු දෙයින් වෙනස්සක මෙන් අර අඳුරු ලෝකය දකිනු පිණිස වෑයම් කරන්ට වූවා ය.

නන්ද හා පියල් ඇසුරු කරන නාගරිකයන්ගේ ගෙදරවලට ඉඳහිට යන අනුලා ඒ ගෙවල විචිත්‍රත්වයට යටින් නැත ලොවක් ඇතැයි සැක කළා ය. විදුලි එළියෙන් බැබළෙන සප ඇති මේස පිහන් පීරිසි හා අනික් බඳුන් දකීමෙන් හා ඒ බඳුන් පුරා සිටින ප්‍රණීත ආහාර වර්ග අනුභවයෙන් ද සන්තෝෂ වී හදින් උදන් ඇඟූ අනුලා වරක් නොව සිහිප වරක් ඇතැම් නාගරිකයන්ගේ ගෙවල කුස්සින් ඊට ලංව පිහිටි කානුත් දුටුවා ය.

ගෘහිණියන් වැඩකාරයන්ට බැණවදිනු ඈ නොයෙක් වර අසා ඇත. අඹු සැමියන් පොරකනු, මවුනොවුන්ට වෛද්‍යනා නනනු ඈ දැක ඇත; අසා ඇත. නගරය ගැන කලකිරුණු ඈ, ඇඟ දුටු මෙවැනි දේ සිහින් අතිශයෝක්තියට නැඟුවා ය.

නන්දා වරක් පියල් ඇඟ කෙළේ ය. ඔහු අනික් [illegible] [illegible] නොවේ. අනුලා [illegible] [illegible] තිබෙන නැති ය.

අනුලා, පියල් හා නන්ද ද වරක් [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] අනුලා [illegible] [illegible] වී ය.

[illegible] මුදලිතුමා [illegible] [illegible] ය.

"[illegible]"

[illegible]

[illegible] මුදලිතුමා පියල්ගේ රියකරු [illegible] ය. ඔහු රියකරුවා [illegible] ය.

"[illegible]" යි කියමින් [illegible] කෙළේ. ඔහු රියකරුට යළිත් [illegible] කරා ගමන් කෙළේ ය. අනුලා [illegible] මුදලිතුමා [illegible] ය. [illegible] ගමන් [illegible] ද? ඔහු [illegible] නිසා විය [illegible] ක්‍රියාවන් විය [illegible]

[illegible] අනුලා සිතුවා ය. [illegible] නොවියෝ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

පළමුවන තම්බාගේ [illegible] කොළඹ [illegible] අනුලාගේ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] කොළඹ [illegible] සිතුවා ය.

තම්බා [illegible] පෙළෙන්නේ [illegible] ද කම්පනය වී ය. [illegible] කොළඹ [illegible] නිසා ද [illegible] රෝගය [illegible] අනුලාගේ සිතට [illegible] ද [illegible] රෝගයකට ඇ ගොදුරු වූයේ කෙසේ ද?

[illegible] රෝගයකින් පෙළෙති යි සිතවන [illegible] ලකුණක් ඇ [illegible] නොවී ය. ඇ උගුර පාදන [illegible] නො හැකි. වරක් ඇ වැලමෙන් උගුර කැදූ [illegible] ලේ බින්දුවක් [illegible] ලේ රස දැනිණ. ඇ [illegible] කඩක් ගෙන [illegible] ය. ලේ පාට වූ [illegible] ඇ [illegible] ය. ඇ [illegible] පියල්ගේ [illegible] දොස්තර [illegible] කළා ය. ඇ [illegible] පරීක්ෂා කළ දොස්තර [illegible] නැතැයි කීවේ ය. උගුර කැදීම නිසා [illegible] ලේ බින්දුවක් [illegible] ඇත.

අනුලා වෙත ද මෙන් ගෙදර වැඩපළ කළා ය. එහෙත් ඇගේ ගමට යන ආසාව දැඩි වී ය.

"අනු - ගමට යන්නේ මොකොට ද?" යි නන්ද විචාළා ය. අනුලා කොළඹ ගැන කලකිරී සිටි [illegible] නන්ද [illegible]. එහෙත් 'ගමට යන්ට ඕනෑ' යි ඇ යෝජනා කළ. [illegible] එනාට මේ ය.

ගමට යන්න ඕනෑ නම් ගොහින් දවස් දෙකක් නැවතී ඇවිතිලා අපට ආපසු එන්න බැරිය. ඇලන් කොන්ගල [illegible] නිදු පඩිනට හරියට ආසයි."

"මම යන්නේ ගම් නවතින්න" යි අනුලා දැඩි සිහින් [illegible] ය.

"මොකොටද අනු මේ නවතින්නේ? ටිකක් දවස් ඉන්න කොට අනුට ගම් එපා වේවි."

අනුලාගේ සිතෙහි හට ගත්තේ වේදනාවකි. තමා කැටුව [illegible] ඊසින් වින වූව ද නන්දට ඒ පිරිහීම [illegible] නො දැනෙන්නේ කුමක් නිසා ද? ඇ බලාපොරොත්තු වූයේ 'අනු ගමට යන්නේ මොකොට ද?" යන ප්‍රශ්නය නොව 'අනුට සනීප නැද්ද' යි නන්ද ප්‍රශ්න කරනු ඇසීමට ය.

නගරයේ දිළින්දෝ ජීවනය සපයනු සඳහා උදේ සිට සවස් වන තෙක් වෑයමින් වැඩ කරති. ධනවත්තු ඔවුනොවුන්ට නුරු ප්‍රරුදු සමාජ ජීවිතයට අනුකූල වනු පිණිස උදේ සිට කළුවර වන තෙක් වැඩ කොට අනතුරුව රෑ වන තෙක් විනෝදය සඳහා වෙහෙස මහන්සි වෙති. දූ දරුවන් කෙට්ටු වනු මවුපියෝ නො දකිති. කෙට්ටු වුණු දරුවකු ගෙන දොස්තරකු වෙතට යන මවට ඔහු කියන්නේ මෙය: "දරුවන්ගේ අම්මාත් තාත්තාත් දෙන්නාම කෙට්ටු නම් ඒ දෙදෙනාට වඩා දරුවා තරවෙන්නේ කොහොම ද?"

නාලිකා උපනිසුම ලත් සිහින් කයක් ඇත්තකි. ඇලන් කෙට්ටු වුණු කයක් ඇත්තෙකි. නො නිවෙන කුසගින්න ඇත්තකු මෙන් කන බොන චන්ද්‍රසෝම හොඳ තඩිවසම ඇති කයක් ඇත්තෙකි.

පියල් උදේ වෙළඳ සලට ගොස් ගෙදර එන්නේ රෑ නවය පසු නොවේ. දරුවෝ උදය විරුවේ පාසලට ගොස් හවස ගෙදරවිත් මඳ වේලාවක් නිදි ඇර කෑම කන තෙක් පාඩම් කරති. නන්දත් අනුලාත් රෑ වන තෙක් වෙහෙසෙති. නන්ද හා පියල් සතියකට දෙතුන් දවසක් රැයෙහි ගෙදරට එන අමුත්තන් හා කතාබහ කරමින් සන්තෝෂ වෙති.

අනුලා තම සිත් වේදනාව මැඩගත්තා ය. එහෙත් ඇගේ කලකිරීමත් කෝපයත් අඩු නොවී ය. ඈ කෝප වූයේ තමා ගැන නොව නන්දගේ අනාගතය ගැන සිතීමෙනි.

"මට කොළඹ එපා වෙලා; මම ගමට යන්නේ ඒ නිසා" යි කියමින් අනුලා, නන්දගේ මුහුණ බැලුවා ය.

"මම හිතා හිටියේ අනුට කවදාවත් ගමට යන්න හිතෙන එකක් නෑ කියා."

"ගමට යන්න හිතේය කියා මම හිතුවෙත් නෑ."

අනුලාගේ කටකොනට නැඟුණේ අනාදර සිනාවකි.

"කොළඹ එපා වෙන්න හේතුව?"

"මට සනීප නෑ" යි කියූ අනුලා, දෙනෙතට කඳුළු නගන තරම් දැඩි ශෝකය සඟවනු පිණිස බිම බලාගත්තා ය.

මේ වදන් ඇසූ විගස අනුලාගේ දිරාඇඹුණු කයත් දුර්වලත්වයත් නන්දගේ නෙතටත් සිතටත් හසු වී ය. ලේ අඩු වීමෙන් සුදුමැලි වුණු ඇගේ මුහුණෙහි ඇස් දෙකත් හඳුනාගත් නන්ද මදක් තැති ගත්තා ය. තම දරුවන් බලා සොයාගනු පිණිස අනුලා බෙහෙවින් වෙහෙසුණා ය. නාගරික ගැහැනුන් හා පිරිමින් ඇසුරු කරමින් විනෝද වීමට තමාටත් පියල්ටත් විශ්‍රාමයක් ලැබුණේ අනුලා නිසා ය. අනුලාගේ අසනීපය ගැන නන්ද ද වග කිව යුතු ය. දරුවන් බලා සොයාගනු පිණිස වෙහෙසුණු අනුලාගේ සුවදුක් මෙතෙක් නො සොයා හැරීම වරදකි.

"අසනීපයක් තියෙනවා නම් කියන්න එපා ය. ළමයින් බලා සොයාගන්න අනු හුඟක් මහන්සි උණා. දන්නවා නම් නව ආයා කෙනෙක් ගෙන්නා ගන්නවා."

"මම සන්තෝෂ උණේ ළමයින් බලා සොයා ගැනීමෙන්" යි අනුලා පිළිතුරු දුන්නා ය. "ඇලන් ඉගෙනීමට හැමෑම සමර්තයා. ළමයින් මට හොඳටම ආදරෙයි. ඇලන්ගෙන් වෙන්ව යන එක මට ඉවසන්න බැරි දුකක්...... මට සනීප නෑ.......... යන්නේ ඒ නිසා."

"අසනීපෙ හොඳ කර ගන්න ගමට යන්නේ මොකොට ද? ඕනෑ අසනීපයක් හොඳ කර ගන්න පුළුවනි මෙහිදී. ගමට

[illegible] වෙදකම් ගන්නේ කාගෙන් ද? ගම් දන් හොඳ [illegible] හොමින් වෙදකම් [illegible] නාගරිකයන් ද [illegible]

නන්ද [illegible] අනුලා [illegible] කොළඹ [illegible] වෙදකම් [illegible] ජීවත් [illegible]

"නෑ, මම තවම හොමින් වෙදකම් ගන්නවා."

"[illegible] හොමින් කාගෙන් ද මෙහෙත් ගන්නේ? "

නන්ද යළිත් ප්‍රශ්න කළා ය.

අනුලා අසන්තෝෂ වූවා ය.

"නන්දි [illegible] ගොඩගත්තත් මගේ ලෙඩේ හොඳ [illegible]"

"අනුලා නගරෙකම් කොළඹ එපා වෙලා!"

"ඔව්" යි අනුලා කලුවම පිළිතුරු දුන්නා ය.

[illegible] කරුණු නන්දට [illegible] සහෝදරකමට [illegible] කරුණු [illegible] සහෝදරිය [illegible]

"නන්ද තරහ වෙන්න එපා, මා මේ කරුණු කියන්නේ [illegible] හොඳට" යි කියමින් ඈ තම සහෝදරියගේ මුහුණ බැලුවා ය.

විදුලිපහනේ කහවුණු ඇගේ දිරාගිය මුහුණත් නිල් පැල්ලම් සහිත සුදු [illegible] වැනි [illegible] ඇයත් දුටු නන්ද [illegible] හා වේදනාවක් ද කැටගත්තේ ය. අනුලා තමාට [illegible] කරන්ට යන්නී ද? තමන්......... දොස්තරත් පිළිබඳ [illegible] ඈ දකිවි ද? රහසේ [illegible] කළ ගැහැනියක මෙන් නන්ද [illegible] හා මිලෙන් කරවා ගත්තා ය.

"මම මෙහි නැවතී වෙදකම් ගත්තත් මගේ ලෙඩේ සනීප වෙන්නේ නෑ" යි අනුලා කීවා ය. "අපට එක දවසකවත් රෑ එළිවෙනකම් දොළහ වන තුරු නිදාගන්ට ලැබෙන්නේ නෑ. කොළඹදී රෑ එක වන තෙක් කඩිරුත් අවදියෙන් ඉන්න ඕනෑ. එක දෙක වනතුරු අපි කාටවත් එදා නිදාගන්ට වෙන්නේ නැහැ. පලින් ඇඳන්වල වැටී නිදන්ට යන ඇලුතුත් වන්දුයෙකින් නිදාගන්නවා. තමුන් නාලිකා සමහර දාට අවදියෙන් ඉන්නවා. ඉමනකොට පැරයක් සමහර විට දෙවරක් රෑ කෑමට මිනිසුන් එනවා......"

නන්ද සැනසුම් සුසුමක් පිට කළා ය.

"මේ කාරණා ගැන සමහර විට මගේ කල්පනා කළා, තමුන් මොනවා කරන්න ද? ඒ මිනිසුන් ආශ්‍රය නො කොට නගරේ වැදගත් විදියට ජීවත් වෙන්න බැහැ. එක්කෝ ගමට යන්න ඕනෑ, නැති නම් නගරෙ මිනිසුන් ජීවත්වෙන විදියට ජීවත් වෙන්න ඕනෑ......"

"නගරෙ ඇරලා ගමට යන්න ඕනෑ නෑ නංගි. ඔවා අඩු කරගෙන නගරෙ ජීවත් වෙන්න බැරි ද? සමහර විට මගේ අසනීපෙ නිසා මට නගර ජීවිතේ එපා වෙන්න ඇති. මම එහේ නන්දක්......"

අනිත් වචන අනුලා ගිලගත්තා ය.

"මම පියල් එක්කත් කතා කරලා මේවා අඩු කරන්නම්. දොස්තර ළඟට එක්ක ගොස් අනුව බෙහෙත් අරන් දෙන්නම්......"

තමාගේ අසනීපය කුමක්දැයි නන්දට හෙළි කළ යුතු ද? යන ප්‍රශ්නය අනුලාගේ සිතට නැගුණේ ය. අනුලා අවුරුදු දහයකට වැඩි කාලයක් කුඩා දරුවන්ගේ ඇගේ දුවවෙන්නාක් මෙන් ජීවත් වූවා ය. ඈ සය රෝගයෙන් පෙළෙන බව දැනගත්තොත් නන්ද බිය ගනියි. නන්ද තම දරුවන් ඇගෙන් වෙන් කරනු නිසැක ය. සය රෝගය සෝ කරගත්තා යයි පියල් ඈට කියයි. 'නෑ - මගේ රෝගය කුමක් දැයි මම නන්දට නො කියමි' යි අනුලා සිතාගත්තා ය.

"මම ගමට යන්න ඕනෑ. එහේ ටිකක් කල් ඉන්න කොට මගේ ලෙඩේ හොඳ වේවි. ටිකක් කල් ගම ඉඳලා ආයිත් මෙහි එන්න බැරිය."

අනුලා මෙසේ කීවේ යළිත් කොළඹට එන නොවේ; නන්දගේ සිත සතපනු පිණිස ය. තමාගේ නුව වෙයි යි යන හැඟීමක් ඇගේ සිතට නො පිවිසියේ

අනුලා ගමට යන්ට තීරණය කෙළේ අසනීපය නොව තමා කෙරෙහි හටගත් අමනාපයකිනි යි කියුව ය. තරුණ විය ඉක්මෙන තෙක් අනුලාට විවාහ අඳුන් විය නොහැකි වූයේ මවුපියන්ගේ දිළිඳුකම නිසා නන්ද සිහි කළා ය. කොළඹට පැමිණ නන් අට කීවිද විය ලියවිකරුවකුට අනුලා විවාහ කර දීමට පියල් යෝජනා කළේ ය. ඒ යෝජනාව අනුලා මැනැව කාර්යයෙහි, ගෙදරට එන අමුත්තන් හා කතාබහ කරනු අනුලා නො හැකි බව සිහි කළ නන්දගේ සිතෙහි නිර්ණයක් කරගත්තේ ය. ඉංගිරිසි කතාව හුරුරු ඇ කතාබහ කරන්ට නො එයි. එහෙත් නන්ද ඇ නො දුර්ලභකේ ආදර සැලකිලි දක්වීමෙන් හා ඔවුන් හා ට බුදී සන්තෝෂයක් ලබති යි යන හැඟීමෙනි.

අනුලා ගමට යන බව ඇසූ ඇලන් ඇ වෙතට කෝලයෙන් මැලවුණු මුහුණිනි. නාලිකා පඩන්ට වූවා ය.

"ලොකු අම්මා ගමට යන්නේ මොකෝ ද? ඉවුරුදක් නිසා ද" යි කුඩා චන්ද්‍රසෝම මඳක් ලජ්ජාවෙන් ඇසුවේ ය.

"නැ, මගේ පුතා" යි කියමින් අනුලා චන්ද්‍රසෝමගේ හිස සිඹියා ය.

ඇලන් විටර් ප්‍රැම් කළ නාඩුද ඇගේ සමතර ගති ඉවසුවේ ය. 'මම ගෙදර එන මිනිසුන් එක්ක කතා කරන්න බියෙන්වන් සන්තෝස වෙනවා; ලොකු අම්මා ඒ ගොල්ලන් එක්ක කතා කරන්න යන්නේ නැත්තේ ඇයි?' යි ඇලන් වරක් අනුලාගෙන් ඇසුවේ ය. 'මම පුතාලා එක්ක දෙඩීමෙන් සන්තෝස වෙනවා' යි ඇගේ විට අනුලා සිනාසෙමින් පිළිතුරු දුන්නා ය.

අලුත් මතකට එන මවගේ තන පුඩුවෙන් කිරි නො වේ ඇලන්, රබර් තන පුඩුවෙන් කිරි පොවා, නාවා ඇති

කලියුගය

කරන ලද්දේ ආයාශ්නකාරිය විසිනි. ආයාශ්නකාරිය ගිය පසු ඇලන් වැදුණේ මවගේ ලයට වඩා අනුලාගේ ලයට ළං වයි. කුඩා කල අනුලාගේ තුරුල්ලෙහි නිදන්ට ද පුරුදු වූ ඇලන්ගේ හැඟීම, ළුව ඇල්ලීම සිවුපා සතකුගේ හොට මෙන්, ඇගේ කායික ස්පර්ශය නිසා කිවුනු විය. අනුලාගේ කයින් නික්මෙන සුවඳ දැනුණු විගස ඔහුගේ සිත මොළෙක් වෙයි. ලොකු අම්මා විසින් තුරුල් කර ගනු ලැබීමට ඔහු ආශා කරයි ; තැට්ටයෙන් සතා වැදුනු ඇගේ ගෙල සිඹීමටත් අතගෑමටත් ආශා කරයි.

ඉතා කුඩා වියෙහි පටන් තමා දෙවූ අත්තම්මාත්වලට කෑත් දී ලොකු අම්මා සිනාසුනු සැටින් ඇසූ අමන පුස්තකවලට පිළිතුරු දුන් සැටින් අපූර්ව ස්මරණ ශක්තියක් ඇති ඇලන්ට සිහි කළ හැකි ය. පාසලට යන්ටත් පෙර දී, රැයෙහි නිදන්ට පෙර අනුලා කියූ ගම් කතා නො වරද්දා දැනුදු කිය හැකි තරම් ඇලන්ට මතක ය. ඒ ගම් කතාවලින් චිත්‍රණය කරනු ලැබූ ගැමි ලොව සිහි කරන ඔහු දැනුදු ආස්වාදයක් ලබයි. ඒ ගැමි ලොව ඔහුගේ සිතෙහි ඇඳුණු සිත්තමක් වැන්න. ඒ සිත්තම තම මතක පටම තනා ගැනීමෙන් ඔහු විසිතුරු ලොවක් දක්වන සිත්තමක් ඇ ඇසින් බැලීමෙන් ලබන සන්තෝෂය ලබයි. කුඩා කල අවුරුද්දකට ඇ තුන් වරක් මවුපියන්ගේ ගමට ගොස් සතිය දෙක මැඩින් එහි ජීවත් වූ ඇලන් ගැමි පරිසරයෙහි එකක් අවු දහසක් රූපාදි අරමුණුවල රස වින්දේ ය. ගම කතාවලින් චිත්‍රණය කෙරෙන ලොව ඔහුට වඩාත් සුන්දර ලොවක් වී ය.

වරක් ඇලන්ට උණ ගැනුණු අවස්ථාවක අනුලා ඔහුගේ ඇඳෙහිම වාඩිවී ඔහුගේ අතක් අල්ලා උකුලෙහි තබාගෙන කොග්ගල තොරතුරු කීවා ය. ඇලන්ගේ සීයා මුහන්දිරම් කෙනෙකි. ඔහු දුවරුන්ට හා පුතාටත් බොහෝවින් ඇල්ම කෙළේ ය. දවැන්ත කොස් උළුවහු, ජනේල, පරාල, යටලී හා අඟල් දහ හතරක් පමණ ඝණ බිත්ති ඇති මහ ගෙදර වූ කලී ඇලන්ගේ සීයාගේ මවුපියන් විසින් තනවන ලද ලොකු ගෙයකි. වාරනිස් ගා නිතර අලුත්වැඩියා කරනු ලැබීම නිසා කුලීන මැදුරක් සේ ගර්වයෙන් නැඟී සිටි මහ ගෙදර ඇලන්ගේ සීයා කෙමෙන් දිළිඳු වීම නිසා කලකදී ගරාවැටෙන්ට වී ය.

ලොකු අම්මාගේ මේ යහ දෙපුම ඇලන්ට හොඳින් [illegible] තුලින් නො මැකිය හැකි සේ ඔහුගේ සිත් [illegible] සටහන් වියේය.

ඇලන් තුළ යළි අනුලාගේ දුව් ශෝකයට [illegible] නොහා සහ රෝගයෙන් පෙළෙන ඇ කුඩා අඳුරින් [illegible] කොට තළ ලුහු ය. ඇලන් හා අනිත් දරුවන් දෙදෙනාගේ [illegible] කෙනිවිනින් ලැබී වන දුක ඉවසීම ඇයගේ සිතට [illegible] [illegible] මුහුණේ අනාගතය සලකා බලුත්නෙහේ වෙන්වීම [illegible] පරිණාමයකි.

"මම කමට යන්න මිතු ඇලන්! කොයෙහොයින් [illegible] [illegible] පතිත නෑ. කමට හොඳින් මගෙ තක අටක් ඉන්න [illegible] එට යනිත වෙයි" යි ලොකු කෙපලා ය.

"අනීතා නැතකම් මෙහෙ හොඳ දොස්තරකුගෙන් [illegible] ගන්න පුළුවනි" යි ඇලන් යෝජනා කොළේ ය. "කම්මට [illegible] [illegible] ද" තැනකු ලොකිවලට බෙදකම් ගන්න ගම්මල [illegible] [illegible] කොළඹට."

[illegible] දෙවීලාගේ ඇර එළියක් පැදරුවිත [illegible] [illegible] අනුලාගේ ලෙඩලුන් සිඳගන්නේ ඇතම් කොළවැල් [illegible] මුව පෙළ වූ පුළු දෙකක ය. හද එළියක් නැව්වලින් ඇතිලූ [illegible] පාට ලුහිනත් පසන් කනුවෙන් පැතිරෙන එළියත් [illegible] [illegible] විශාල කැටකත් තලයක් පේ අහසට නැඟුණු දේ [illegible] කරමින් තෙපුයි. මසු පවමින ලඳ ගැල්වල පුළු සොවුණු [illegible] [illegible] හව ද එක හරිනකුගේ බුරුල් වුණු ලාවම [illegible] [illegible] වළිනින් කණිත හව ද අනුලාට ඇසෙයි. ගමට [illegible] දෙපාස විසා ලතත් සන්නෝෂයෙන් අසනීපය පිළිබඳ නැතිරු නිසා පිහිටුණු ඇගේ සිත, සිදුම් හට ඇසීමට වැයම් කළ [illegible] [illegible] තොට ගත් දෙකක් වැන්න.

"මෙහෙත් නැතිව ලෙඩ හොඳ වෙන්නේ නෑ. ලොකු අම්මා මෙහෙ නැවතිලා ඉඳගෙන බෙහෙත් ගන්න. ලෙඩේ හොඳ වුණාට පස්සෙ ගමට හොඳින් එන්න පුළුවනි" යි ඇලන් ආයාචනා කළේ ය.

"මට එහෙමකට අසනීපයක් නෑ. ඇඟ කොට්ටු වෙනවා. ඇඟට පණ නෑ......"

ඇලන් ලොකු අම්මාගේ මුහුණෙන් කයක් දෙකක් වරක් බැලුවේ ය. ඇයගේ මැලවුණු මුහුණෙහි දිරාගිය කයෙහි වකුටුවූ ඇට හන්දි හා නහර සහිත සීන් දැකත් කළුනායක් ඇලන් තුසිගන්නේ ය.

ලොකු අම්මාගේ කයෙහි මේ පලකුණු මීට කලින් මගේ ඇසට හසු නො වූයේ කුමක් නිසා ද? යන්නම් උගියෙහිමෙන් ඔහුගේ මුහුණේ මඳක් වෙනස් වූ අවස්ථාවෙහි පවා ලොකු අම්මා ඒ වෙනස දුටුවා ය.

"ලොකු අම්මා ටිකක් කල් මෙමට හොඳින් ඉන්න" යි ඇලන් මැඩගත් ශෝකයෙන් කීවේ ය. "කොළඹ පරදර වැඩියි. ලොකු අම්මා නිදගන්න යන්නෝත් පුතෙක් ය. මෝ උණ්ටට පස්සෙ. ටිකක් දවස් ගම ඉන්න එක හොඳයි. එහේ කොළඹ වගේ පරදර නෑ."

"පුතාගේ සිත හරි" යි සියුමින් අනුලා පිළිතුරෙන් නැගො ය.

ඇලන් පුටුවෙන් නැඟී ලොකු අම්මාගේ දෙකකුල් වෙනෙත ඇගේ මුහුණ බැලුවේ ය. තමා කුඩා කල සිටින් මවා ගත් ආදරවන්තයා තමා වැදෙගත් කලක මෙන් අනුලාගේ සිත සිතා සියේ ය.

7

[illegible]

දවසක රැයෙහි ඇලන් නො නිදා චාල්ස් ඩිකන්ස්ගේ Edwin Drood නමැති නව කතාව කියවූයේ ය. කාමරයට පැමිණි ආයා:

"It is time for you to sleep" කියමින් විදුලි පහන නිවූවා ය. දැඩි කෝපයෙන් මුහුණත නැඹුරු ඇලන්:

"Get out............" යි ගුගුරමින් යළිත් පහන දැල්වූයේ ය. ඔහු 'bitch' යන වචනය කටින් පිට නොකොට ආයා දෙස රවා බැලුවේ ය.

කුප්පන ලැබූ සිංහ පැටවකුගේ නොදැමූ බැව්, සවස් [illegible] ඇස් දෙකෙහි විශාලත්වයක් ... ය. පිදුරු වීට ... නො ... මදක් ... ආයා ... සිතුවා ය.

තමා පමණක් නොව අනික් කවරකු වුව ද සිංහයකුගේ ... ඇලන් කෙරෙහි ... ආයා සිතා සිටියා ය. ඔහුගේ මුහුණ ... තරුණියකගේ සුන්දර මුහුණ මෙන් ... ය. තරුණියකගේ මෙන් ඔහුගේ ... ය. ... මද ඇසක් මද ... නිසා ඔහු තරුණියකගේ මුහුණුවර ලැබී යයි ඈ සිතුවා ය.

ආයා තුළ වුව ද ඇලන් කෙරෙහි ... අනුලා තුළ ඇල්ම වැනි ඇල්මකි. නගරයෙහි ... ගෙදර ද ... සිංහලයකුගේ ගෙදර ද ආයාකම කිරීමෙන් ... ඇ ලැබුවා ය. ... ඇති ... තම ... සිතන්වක් ක්‍රියා කරන්නේ ... ඒ ... ය. එය ඇගේ පියවි ගති ... වෙස් මුහුණක් වී ය. ඇලන් අකීකරු ... ඒ වෙස් මුහුණ තමයි.

අනුලා නම් ගැමි ගති හා දුබලකම් ද සහිත ගැමියට ... නො කොට තම ඇල්ම ... කළා ය; ක්‍රියා කළා ය. ඇගේ සුහද ගති නිසා ...

ඇලන් [illegible] හද විශාල [illegible] මෙන් [illegible] ය. [illegible] කෙළේ ය. ආරූඪ කරගත් [illegible] [illegible] [illegible] මිනිස් [illegible] [illegible] ඔහුගේ ඒ [illegible] නම් ලොකු අම්මා [illegible] [illegible] ආයා කෙරෙහි ඔහු නො පැහැදුණේ [illegible] [illegible] ඒ වේලේ ඔහුගේ [illegible] [illegible] හද තුළ [illegible] [illegible] [illegible] උනන් කොටයකි.

අනුලා පිහිටි ඇලන් නම් ඇඳුම් උනා හද [illegible] [illegible] ය. [illegible] ය. ඒ ඇඳුම් නම් [illegible] [illegible] ලද්දේ අනුලා විසිනි. [illegible] ඇලන්, අලුත් ආයා පැමිණ [illegible] [illegible] ඇම්බැහිකම [illegible] කෙළේ ය. ලොකු අම්මා මෙන් නොව ආයා [illegible] ඒ ඇම්බැහිකම අඩියක් කොට ගනියි යි [illegible] සිතුවේ ය.

[illegible] ද මෙන් නොව දන් ඇලන් [illegible] [illegible] විවේචනය කරන්ට [illegible] කරයි. [illegible] ඇලන් [illegible] ලොකු අම්මාගේ [illegible] 3 [illegible] ඔහු අනුලා හා [illegible] ලැබී ය. ඒ [illegible] ඔහු නො ලැබී ය. පියාත් මවත් ගෙදරට [illegible] හා 3 [illegible] කිරීමෙන් [illegible] ඔහු [illegible] තුළ [illegible] මද සැලකිරීමකි.

පියා ඇලන් සමග වැඩිපුර කතා නො කරයි. "ඇලන් මේ [illegible] ද?" යි පියා [illegible] ඇලන් [illegible] ප්‍රශ්න කරයි. ඇලන්ට ඔහු දකින්ට ලැබෙන්නේ [illegible] පමණි. ඔහු ඇතැම් දවසක චොක්ලේට් ගෙනැවිත් [illegible] [illegible] දෙයි.

ලොකු අම්මාගෙන් වියෝ වුණු පසු වරක් ඇලන් [illegible] [illegible] තුන් දවසක් ඇඳෙහි වැතිර උන්නේ ය. ඒ තුන් දවස තුළ

[illegible] දවසකට [illegible] වර මැලිත් [illegible] ඇවිත් [illegible] [illegible] ය. පියා [illegible] [illegible] [illegible] පුතාගේ [illegible] [illegible] ය. [illegible] දවසකට [illegible] වර [illegible] [illegible] පිණිස ඔහු ගෙදර ආවේ ය.

අනුලා [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ඇලන් [illegible] ගෙදර [illegible] [illegible] ය. [illegible] ඔහු [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] වී ය. ඔහු ගෙදරවින් [illegible] හෝ [illegible] [illegible] [illegible] ඉංගිරිසි නවකතාවක් කියවයි. ලොකු අම්මාගෙන් [illegible] ඔහු [illegible] [illegible] ගත්තේ ය. [illegible] [illegible] ඉංගිරිසි නවකතා හා [illegible] ඔහුගේ ඉංගිරිසි දැනුම [illegible] [illegible] වී ය. [illegible] [illegible] සමර්ථ වූ ඔහු [illegible] ඉංගිරිසි භාෂාව හා සාහිත්‍යය පිළිබඳ [illegible] ද වී ය.

ඇලන් ඉංගිරිසි භාෂා සාහිත්‍යය පිළිබඳ [illegible] [illegible] මවගේත් පියාගේත් [illegible] [illegible] වී ය. [illegible] පියාක් එක්ව ඇලන්ට [illegible] [illegible] ඉංගිරිසි පොත් මිලට ගෙන තෑගි කළෝ ය. පොත් [illegible] ලද්දේ තිස්ස විසිනි. ඉංගිරිසි සාහිත්‍යය පිළිබඳ ඇලන්ගේ දැනුම ගැන පැහැදුණු තිස්ස, ජෝර්ජ් එලියට්ගේ නවකතා දෙකකුත් Martydom of Mari නමැති පොතත් මිලට ගෙන ඇලන්ට තෑග්ගක් වශයෙන් දුන්නේ ය.

ඇලන් ඉංගිරිසි භාෂා සාහිත්‍යය පිළිබඳ තෑග්ග දිනුවේ අලුත් ආයා ඉංගිරිසි උගැන්මට ඔහු උනන්දු කළ නිසා යයි නන්දා හා පියල් කල්පනා කළෝ ය. අනුලා ඇසුරු කළ කාලයේ ඉංගිරිසි පොත් කියවන්ට ඇලන් තුළ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] නොවී ය. ඔහු වඩා ආසා කෙළේ ගම [illegible] හා [illegible] කතා අසනු පිණිස ය. [illegible] කතා ඇසීමෙහි ආසාව නිසා

[illegible] කියවන්ට [illegible] ය. නන්දා, පියල්ගේ දෙනෙත් ද විමසා [illegible] තෑගි කළා ය. ආයා, [illegible] පාඩම් කරනු, [illegible] නො [illegible] ලැබුවා ය. [illegible] තමාගේ [illegible] ය. ඈ නිසා [illegible] අමනාපයක් [illegible] වී ය. එහෙත් ලොකු අම්මා [illegible] නිසා ආයා [illegible] ප්‍රිය නොවී ය. [illegible] ඇලන් [illegible].

[illegible] ඉංග්‍රීසි [illegible] ඇලන් [illegible] තාලිකා [illegible] ඇලන්, [illegible] වූයේ ය. [illegible] ය. [illegible] වූ පසු [illegible] ලැබිණ. තාලිකා [illegible] කළ [illegible] ඈ, 'මම [illegible]' යි කීවා ය.

[illegible] සිංහලයකුගේ [illegible] වූයේ ය.

"[illegible] ද?" [illegible] තාලිකා [illegible] කළා ය.

"ඔව්"

ඇලන් නිසා [illegible] ආයා [illegible] ඇට විරුද්ධ වුවහොත් [illegible] සිදු වෙයි යි [illegible] ආයා [illegible] කළා ය. තමාගේ කතාවට [illegible] තාලිකා [illegible] ආයා [illegible] වරායෙහි [illegible] ඉංග්‍රීසිකාරයන් [illegible] කියයි. ඉංග්‍රීසිකාරයකු [illegible] ඉංග්‍රීසි [illegible] කොට යයි.

ඈ දවසක වරායෙහි නවත්වන ලද නැවු පෙන්නමින් [illegible] තාලිකාට හඳුන්වා දුන්නා ය.

"අර පෙනෙන්නේ ජර්මන් නැවක්" යි කියමින් ඈ නැවක් දෙසට අත් දික් කළා ය.

"මේන ඉංග්‍රීසි නැවක්" යි කියමින් ඈ [illegible] විශාල තවත් නැවක් පෙන්නුවා ය. [illegible] පාටින් අලංකාරණය [illegible] දුම් නල දෙකක් ද සහිත ඒ නැවේ කඳෙහි පින්තාරු කරන ලද අකුරු පෙළ කියවන්ට තාලිකා වෑයම් කළා ය. ඒ අකුරු ඉංග්‍රීසි [illegible] අකුරු නොවෙති යි තාලිකා කල්පනා කළා ය.

"ඒ නැවේ නම ලියා තියෙන්නේ ඉංග්‍රීසි අකුරෙන් නෙවෙයි."

"නැව්වල නම් ලියංවේ වෙනස් [illegible] ඉංග්‍රීසි අකුරුවලින්" යි ආයා [illegible] පිළිතුරු දුන්නා ය. තාලිකා ඇගේ පිළිතුර විශ්වාස කළා ය. ආයා තමාගේ [illegible] කොට සලකා සන්තෝෂ වූවා ය.

"මම ඒ නැවට [illegible] තියෙනවා" යි ආයා කීවා ය. "ඒ නැවේ ඇතුළ හරියට පැලස් එකක් වගෙයි. මම [illegible]

[illegible]

... ගම සිඟාලන් එන කිරිල ගස් හා කෑඩෑල්, කැරත් පළුරුන් සහිත ... අපූර්ව සුන්දර ලෝකයකි.

[illegible]

දෙස්තරගේ මේ ලවදෙස් ඇසූ තැන්, මෙතෙවින් තැති ගත්තා ය. එහෙත් දෙස්තර ඒ කරුණු කොහෙලේ තන්ද නැති ගෝඩක අදහසින් නොවේ.

අනුලාගේ රෝගය ඇසූ පියල් තත්දුවත් වඩා බිය ගත්තේ ය. අනුලා මෙතෙක් කල් රෝගය සඟවාගෙන සිටියා යි සිතූ පියල් කෝප වූයේ ය.

"ලෙඩේ ගැන අනු දන්නෙත් නැහැ. අපේ දෙස්තරට අපේ අම්මාරුව ගැන කිව්වාම එයා අනු සෝදිසි කරලා බලා ක්‍ෂය ලෙඩක් නැතෙයි කියා තියෙනවා. අනු තියාගෙන ඉන්නේ කොළඹදී කරදර වැඩි නිසා කෙට්ටු වෙනවා ය කියා."

"දෙස්තර මොනා වෙදෙක් ද" යි පියල් කෝපයෙන් ඊමෙ ය. දෙස්තරට එවැනි ලෙඩක්වත් හළුනාගන්ට බැරි වී ය. දත් සිතූ මහදනමුත්තෙකු මෙන් අවවාද කරයි.

"අපි වෙනින් දොස්තර කෙනෙක් අල්ලාගනිමු" යි පියල් යෝජනා කෙළේ ය.

නන්ද [illegible] පියල් ද සයරෝගය [illegible] ඇතත් ඒ රෝගය ගැන කිසිවක් නො දනිති. [illegible] ජීවත් වුණු [illegible] මිය ගිය [illegible] ඇසුරු කරන [illegible] ජෙමිනිත් ලෙස පලකා [illegible] ඇති යි සිතුණා අනුලාගේ රෝගය කිසිවකුට නො කීය.

පියල් කවින් දොස්තරුන් දෙදෙනකු ලවා තමාගේ [illegible] පරීක්ෂා කරවූයේ ය. එහෙත් ඔවුන් තිදෙනාටම [illegible] නිගමනයක් [illegible] ඔවුන් තමා [illegible] යි කීයේ ය. දරුවන් තිදෙනා පරීක්ෂා කළ දොස්තර [illegible] ඔවුන් හොඳ සනීපයෙන් සිටිති යි කී ය.

"බයවෙන්න කරුණක් නෑ" යි ඔහු කීවේ ය. "[illegible] දොස්තරලාගේ ඇසෙවිල් හොඳයි. ඕන කෙයක් ඇතත් තාලිකා [illegible] මිනිසුන්ගෙන් සියයට [illegible] සයරෝග බීජ තියෙනවා. නමුත් ලෙඩේ [illegible] ඔවුන් [illegible] ටික දෙනකුට පමණයි. [illegible] පවුලේ [illegible] සයරෝගේ හැදිලා තියෙනවා [illegible]"

පියල්ගේ මුහුණ බැලූ දොස්තර ඔහු නිරෝගී කයක් ඇති පුද්ගලයෙකි යි සිතුවේ ය.

"හොඳා" යි පියල් පිළිතුරු දුන්නේ ය. "සෝමනාගේ අම්මා [illegible] කොළඹ දී."

ලොකු අම්මා සයරෝගයෙන් පෙළෙති යි ඇගේ අනුමානයෙන් [illegible] ය. එහෙත් පියාත් මවත් බිය [illegible] දෙදෙනින් අනුලා ගැන කතාකරන්නේ කුමක් නිසාද යි [illegible] දනියි. ලොකු අම්මාට වැලඳී තිබෙන්නේ සයරෝගය යි මව [illegible] දවසක නො කීවා ය. ලොකු අම්මාගේ රෝගය කුමක් [illegible] දැනගනු මට නො ඉවසන්නේ කුමක් නිසා ද? අකාලයේ [illegible] හිසක් හා [illegible] කෙනක් ද ඇතත් ඇලන් ලෙඩට [illegible] ගන්නෙක් නො වේ. මවුපියන් තමාත් තාලිකාත් චන්ද්‍රසෝම [illegible] දොස්තරුන් ලවා මෙතරම් පරීක්ෂා කරවන්නේ කුමක් නිසා ද?

තම දරුවන්ට හොම්බිරිස්සාව හැදුණු විට පවා නන්ද [illegible] මවුන් දොස්තර වෙතට කැඳවාගෙන යන්ට පටන්ගත්තා ය.

"දොස්තර ළඟට යන්න ඕනැ නැ, මම- මට හොම්බිරිස්සාව. මට හොම්බිරිස්සාව හැදුණාම ලොකු අම්මා දුන්නේ සීනි ඉඟුරු දලා හැදූ ඉඟුරු කොත්තමල්ලි කෝප්පයක්" යි ඇලන් [illegible] කීවේ ය.

"දොස්තර වගේ නොවැ, දන් ලෙඩ [illegible] හැදුණාම විතරක් පරෙස්සම් වෙන්න ඕනැ යයි දොස්තර මහත්තයා කියනවා. පිට රටින් මිනිසුන් බොහොම එන නිසා නැති ලෙඩ කොළඹට ඇවිලා තියෙනවා."

තම මවත් පියාත් තමාට පුංචි අසනීපයක් හැදුණු විට පවා මෙතරම් බියගන්නේ ලොකු අම්මාගේ රෝගය නිසා බව ඇලන් දනියි. ඒ බය නිසා ඔවුහු තමන් කරන හැම එකකම දොස්තර මිට පටවති.

කොළඹ ඉහළම පන්තියේ දොස්තරුන් තිදෙනාගෙන් එකකු නන්දගේ පවුලේ වෙද මෙන් සලකා ගෙන ඔහුගෙන් උපදෙස් ලබාගන්ට හැකි වීම පියල්ගේත් නන්දගේත් බිය අඩු වීමට කාරණයක් වී ය.

නන්ද, තම සහෝදරියගේ අසනීපය කුමක්දැයි තිස්ස දැනගනු වැළැක්වීමට මුලදී වෑයම් කළා ය. තිස්ස දැනගත්තොත් අනුලාගේ රෝගය පිළිබඳ පුවත තවත් බොහෝ දෙනකුත් අතර පැතිරෙයි. එහෙත් තිස්සට නො දන්වූවහොත් ඔහු කිපෙයි. සිටි ඇනුම්පද කියයි. අනුලාගේ රෝගය සුව වන ලකුණු නැවූ නිසා බියගත් නන්ද මහත් ශෝකයෙන් ඇගේ රෝගය ගැන තිස්සට කීවා ය.

"අනු ගමට ගියේ අසනීපෙන් ද" යි තිස්ස ප්‍රශ්න කෙළේ ය.

"ගමට යද්දී අනුගේ ඇගේ අසනීපෙ තියෙන්න ඇති. නමුත් අසනීපයක් ඇතැ යි අනු හිතුවෙත් නැ. අපි හිතුවෙත් නැ. ගමට ගොස් මාස දහයකට දෙළහකට පස්සෙ අසනීපෙ වැඩි වෙලා තියෙනවා."

අනුලාගේ සුවදුක් සොයන්ට නිතර නොයෑම ගැන තිස්ස ශෝක වූයේ ය. ඇගේ අසනීපය නන්ද මෙතෙක් තමාගෙන් සඟවන්ට වෑයම් කළ බව තිස්සට වහා වැටහිණ.

"අනුගේ අසනීපය ගැන මට කලින් නොකිව්වෙ ඇයි?"

"අනු ගමට ගොහින් මාස ගණනකට පස්සෙයි අපිට එයාගේ අසනීපෙ දැනගන්න ලැබුණේ."

"ඔය රෝගය ලොකු මිනිසුන්ට නොහැදෙන රෝගයක් නෙවේ" යි තිස්ස කෙපලේ ය. "හැදුණු හැටියෙ නම් හෙම්බිරිස්සාව හොඳකර ගන්නා වාගේ හොඳ කරගන්න පුළුවනි. අනුව හොඳ වෙන්න කල් ගත වෙන්න ඇති. අනු දොස්තර බෙහෙත් ගන්න කැමැති නැතා."

"දන් කොයි බෙහෙත් ගත්තත් එකයි." තිස්ස තර්හාගෙන් කීවේ ය. "බෙහෙත්වලින් ලෙඩ හොඳ වෙන්නෙ නෑ."

"එහෙනම් නිසා ගමේදි ලෙඩ උණොම බෙහෙත් බිව්වේ?"

"මගේ ලෙඩ හොඳ උණේ බෙහෙත් නිසා නෙවි."

"ඉතිං!"

"ඉතිං කියන වචනය මට තේරෙන්නේ නෑ. ලෙඩ හොඳ වෙන්නේ සිත කය දෙක නිසා."

"එහෙනම් ලෙඩ හැදෙන්නේ කොහොම ද" යි අසමින් නන්ද තිස්සගේ මුහුණ බැලුවා ය. තිස්ස පිළිතුරු නුදුන්නේ ය.

අනුලා ගමට ගිය පසු උගැන්මෙන් පිරිහුණේත් චන්ද්‍රසෝම යි. ඔහු පන්තියේ අන්තිමයා ය. ඔහු, අතට හසුවන මුදල් ගෙන ගොස් යහළුවන් සමඟ රසකැවිලි කයි. දවසක ඔහු චොක්ලට් ටින් දෙකක් මිලට ගෙන යහළුවන්ට සංග්‍රහ කෙළේ ය. ඉතුරු වුණු චොක්ලට් සහිත ටින් එක ගෙනැවිත් මවට දුන්නේ ය. නන්ද සන්තෝෂයෙන් චොක්ලට් බෝලයක් කෑවා ය.

"පුතාට සල්ලි කොයින් ද?"

චන්ද්‍රසෝම සිනාසුණේ ය. නන්ද යළිත් ඔහුගෙන් ප්‍රශ්න කළා ය. ඔහුගේ දෙ ඇසට දඟකාර බැල්මක් ආරූඪ වී ය. ඔහු මවගේ මුහුණ බලා යළිත් සිනාසෙමින් කාමරයට දිවුවේ ය.

නන්ද තුළ සැකයක් ද සැකය නිසා කෝපයක් ද හට ගත්තේ ය. ඈ මීට පෙරත් චන්ද්‍රසෝමගේ ආදර සැලකිලි නිසා රැවටුණා ය. ඔහු වරක් දෙ බැයේ කිතුල් හකුරු මුලක් මවට ගෙනැවිත් දුන්නේ ය.

"තිස්ස මාමාගේ කොග්ගල යාළුවෙක් ඔය හකුරු මුල දුන්නා."

"එයා හම්බ උණේ කොහේදි ද" යි නන්ද ඇසුවා ය.

"මම ඉස්කෝලේ ඉඳලා එද්දි මඟදි හම්බ උණා."

හකුරු මුලේ විත්තිය බොරුවක් බව පසුව දැනගත් නන්ද චන්ද්‍රසෝමට දඬුවම් කළා ය. ඔහු මවගේ අල්මාරියෙන් සොරාගත් මුදල් යොදා හකුරු මුල් දෙකක් ගත්තේ ය ; යහළුවන් සමඟ එකක් කා අනික ගෙදර ගෙනාවේ ය. ගෙදරට පිවිසුණු විගස මව හමු වූ බැවින් ඔහු ඉතිරි හකුරු මුල ඈ අතට දුන්නේ ය.

ඔහු හකුරු මුල් දෙකම යහළුවන්ටත් බෙදා දී කන්ට නො සිතුවේ තම පියා අරපිරිමසන හැටි මතක් වූ බැවිනි. වරක් තම පියා ගෙනා කේක් කෑලි දෙළහෙන් එකක් අඩු වී ය. ඒ ගැන සොයා බැලූ ඔහු වැඩකාරයකු සැක කෙළේ ය. කේක් කෑල්ල ඒ වැඩකාරයා විසින් කන ලද යි සැක හැර දැනගත් ඔහු එහි මිල වැඩකාරයාගේ පඩියෙන් අඩු කෙළේ ය. මේ පුවත සිහි කළ චන්ද්‍රසෝම අනික් හකුරු මුල කන්ට වෑයම් කළ යහළුවන් අතට නොදී එය ගෙදර ගෙනාවේ ය.

පොතින් පතින් ගණිතය නුගත් හෙට්ටියා දෙසිතුව පවා හැර පොලී ගණන් බැලීමට දනියි. ගණිතය වැඩි දුර නුගත් පියල් ගණන් හිලව් බැලීමෙහි ශූරයෙකි. දිළින්දන් ලෙස ජීවත් වූ ඔහුගේ මවුපියෝ සත භාගයක් ඉතිරි කරගනු පිණිස හෝ ලාබ ලබනු පිණිස හෝ වෙළෙඳුන් හා පෑ බාගයක් වුව ද හට්ටු කරන්ට පුරුදු වූවෝ ය. පියා පමණක් නොව මව ද අවුරුදු දෙක තුනක කාලය තුළ ටිකින් ටික එකතු කරන ලද මුදල මෙ පමණ යයි කියන්ට දැන සිටියේ පොතක පතක ගණන් ලියූ නිසා නො වේ. දැඩි දිළිඳුකම නිසා ඔවුන් මුදල් සපයුවේ වහලුන් මෙන් කය වෙහෙසා වැඩ කිරීමෙනි ; වියදම් කෙළේ දැඩි මසුරන් ලෙසිනි ; මුදල් එකතු කෙළේ තුඹස් බඳින වේයන් ලෙසිනි.

පියල් අතමිට දිග හැර මුදල් වියදම් කරතත් මුදල් එකතු කරන්නේ තම මවුපියන් සිහි කරන්නකු ලෙසිනි.

"මගේ මගේ ගාක්කුවෙන් රුපියල් පහක් අඩු වෙලා කියනවා" යි කමින ගෙදර ආ පියල් නන්දට කීවේ ය.

නන්දගේ සිත යළිත් නොසන්සුන් වී ය. ඈ චන්ද්‍රසෝම පිළිබඳ සුවිත පියල්ට නොකියන්ට සිතා ගත්තා ය. ඔහු සිය ජීවිතයේ චන්ද්‍රසෝම මුදල් නාස්ති කරන නිසා කිසිම උත්සාහයක් නො කරන බැවිනි. එකෙල ගැන අසතුටු නිසා ඔහු රාජකීය විද්‍යාලයෙන් පිට වී පියල් එකම නිසා කියගන්නේ තමාට ඉතා ඇති ඇදගන්නේ ඉගෙනීමට කිසි කිසිවක් නිසා ය.

"සාටිවක් දීල මුදලක් ලියාගන්ට මතක නැති වෙනවා ඇති" යි නන්ද කීවා ය.

"නැහැ" යි පියල් දැඩි ලෙසින් කී ය. "සාටිවක් ගත්ත ගමන් ලියාගන්නේ එක මට මතක නැතිවෙන්නේ නැහැ."

නන්ද ඊළඟ නිදන්ට ගොස් සිතුවේ චන්ද්‍රසෝම ගැන ද අනුලා ද ගැන ය. අනුලා සිහිදී චන්ද්‍රසෝම මෙතරම් මැරෙන්නේ නො කළේ ය. කොතරම් මැරෙන කලක් අනුලාගේ සිහියෙන් මිදුණේ වූයේ ය.

අනුලා කොළඹින් සය රෝගයෙන් ද නො එසේ නම් සෙම්බිරිස්සාව තරක් වීමෙන් හැදුණු කැස්සෙන් ද? තම පවුලේ ජීවිතයට මීට පෙර සය රෝගය නො වැළඳිණ. ගමේ කිසිවකු සය රෝගයෙන් මියගිය බවක් නන්ද නො දනියි. සය රෝගයෙන් මියයන්නේ නගරයේ මිනිසුන් පමණි. අනුලාට වැළඳුණේ සය රෝගය නො වේ යි සිතමින් නන්ද තම සිත සනසාගන්නට වෑයම් කළා ය.

8

අනුලා ගැමි පරිසරයට අනුරූප වූයේ කුඩුවෙන් නිදහස් කළ ලැබූ කිරිවියක රුකුලෙව ඒකාවන්තයෙක් මෙනි. විදුලි පහන් එළියෙන් බැබළෙන විසිතුරු මුළුතැන්ගෙයින් වැසුණු සාලය, සුව පහසු දෙන කොට්ට, මෙට්ට හා ඇඳිරිල්ලෙන් වැසුණු ඇඳන් සහිත කාමර ඇති කොළඹ ගෙයින් අනුලා පිවිසුණේ ස්නානයේ සිදුම් ඇතුම්වලටත් ක්‍රියාවන්ටත් අනුචිත පරිසරයක් හැර යන්නක ලෙසිනි. ඈ කොළඹ නගරය ගැන කලකිරුණේ සිත සය දෙන මුළුදෙන ජීවය කෙමෙන් ක්ෂය කරවන සය රෝගයට ගොදුරු වීමෙන් පසු ය.

තමාට වැළඳුණේ ගැමියකු කිසි කලෙක නො ඇසූ විරු රෝගයකි යි අනුලා කල්පනා කළා ය. ගැමියෝ සනීපි; නොවුදු වෙති; උණෙන් පෙළෙති. එහෙත් මවුනු විත දවසකින් සුව ලබති. නගරයෙහි දී එවැනි ලෙඩකට ගොදුරු වන්නා ක්ෂය රෝගයකු වන්නේ නගර පරිසරයෙහි වරදිනි. උණ සෙම්බිරිස්සාව වැන්නක් ක්ෂය රෝගය වන්නේ නගරයෙහි දී ජීය ගමෙහි දී නොවේ.

දෙතුන් දවසක් යන තෙක් අනුලා මහ ගෙදර ජීවත් වූයේ සාන්තුවාවෙනි. පොල්තෙල් පහනින් හා එළිලන ලාම්පුතෙල් පහනින් එළිය කරනු ලබන මහ ගෙදර පාළුව අනුලාට වඩාත් දැනුණේ රැයෙහි ය. මදුරු ලේ පැල්ලම් සහිත කිලිටි බිත්ති මෙකෙක් කල් විසා තබන ලද කාමරවලින් නගින සුස් ගඳ, අඳුර හා පාළුව අකමැත්තෙන් වුව ද යළිත් තමා කොළඹට එළවන තර්ජනයක් ලෙස අනුලාට හැඟිණ. කිරිවියක මෙන් දෙව්වන වැඩකාර ගැහැනිය ගැමි ජීවිතයෙහි ප්‍රියංකර පක්ෂය අනුලාට මතක් කළා ය. සාදු වෙනස් නොවන මිනිසෙකි යි

[illegible]

"මගේ ... තිස්සට ලියුවාම ඒවායින් ලැබෙන ආදායම් ... නොවේ නම් කොරුන්ට දුන්නත් මට කමක් නැ" යි නැන්දම්මා කීවා ය. "මම කැමැතියි ගම් දේපල තිස්සට ලියා දෙන්න. තිස්ස ගම පදිංචි වෙන්න. මහ ගෙදර බැරි නම් ... ගෙදර ඉන්න. තිස්ස කසාදයක් බැඳගන්න.............."

"මට එක තැනක ඉන්න බැහැ නැන්දෙ. කොළඹට ගියොත් ගමට එන්න හිතෙනවා. ගමට ආවාම කොළඹට යන්න හිතෙනවා....."

[illegible]

සෝමා පිළිබඳ හැඟීම, දේපල බැහැර කරන්නාක් මෙන් ... පිතින් බැහැර කළ නොහැකි වීම තිස්සගේ ... හේතු විය. විවාහ ජීවිතයට ඇතුළත් වන අදහසක් ... සිතෙහි ... නම් තිස්ස එය ආවේගයෙන් බැහැර කරයි. එහෙත් සෝමා දකිමටත් ඇ හා කතාබහ කිරීමටත් ඔහු ආසා කරයි. තමා මෙන් සෝමා ද විවාහ ජීවිතය පිළිබඳ අදහස් හා හැඟීම් සිතින් බැහැර කරන ලද ගැහැනියක් යයි තිස්ස තකයි. ... නිසාද යි ඔහු නො දනියි.

තමා පිළිබඳ කරුණෙහි නිරණයකට බැස ... ක්‍රියා කිරීමට කුඩා කල තිස්ස සමර්ථ වී ය. ඒ ශක්තිය ... දුර්වල කළ හේතු සොයනු පිණිස ඔහු තමාගේ අතීතය සිහින් විවේචනය කෙළේ ය. උගැන්මෙන්, අත්දැකීමෙන්, ... නුවණින් වැඩෙන්ම ඔහුගේ අර දුර්වලකමත් දියුණු වූ බව ඔහු දනියි. ඔහු ආගම භක්තියෙන් නො පිරිහිණි නම් ඒ දුර්වලකම විරාගයටත් උග්‍ර ශික්ෂණයටත් හැරෙනු යි යන හැඟීම ඔහුගේ සිතට නඟියි.

[illegible]

... පවුලක උපන්නෙක්ය කියා, ... මිනිහෙක් ද ... කියනුයේ."

අනුලා ... කළ කලින් ඇගේ ... [illegible] ය.

"... පවුලක මිනිහෙක් වෙන්න ... කෙනෙක් කියුවා."

පියල්ගේ මව අනුලාගේ මුහුණ බැලුවේ ... [illegible] හාදකම අනුලා දනිති ද ... සිතුවා ය.

"එයා දන්න දවසෙ මට හිතට ඇල්ලුවේ නෑ" යි අනුලා ... හැන්දම්මා කීවා ය. "එයා ලංසි මිනිහෙක් වෙන්න ඇත සිංහල මිනිහෙක් ය කියා මට හිතුණා."

"එයා ඉංගිරිසිකාරයෙක් වෙන්න හදන කළු මිනිහෙක්"

හැන්දම්මා සන්තෝෂයෙන් සිනාසුණා ය. කළු සිතක ... සමරවීර ගැන අනුලා ද සිතයි. නංගිගෙ හැසිරීම...

[illegible]

"දවසක මට උඹව බැණිත්ත සිතුණා" යි පියල්ගේ මව ... කීවා ය. ඇගේ ඇස ... කෝපයකින් හා දුර්වලයකින් ... යි ඇගේ මුහුණ බැලූ අනුලා සිතුවා ය. ... නිසා ද?

"දවසක මට උඹව බැණිත්ත සිතුණා" යි හැන්දම්මා ... යළිත් කෙපලා ය.

"උඹට ? කාට ද?"

"සමරවීරට"

කෝපයෙන් හා ශෝකයෙන් සිහි ගත් ඇගේ ... අනුලා සමරවීර පිළිබඳ පුවත ඇගෙන් සඟවන්ට උත්සාහ කිරීම නිෂ්ඵල යයි සිතුවා ය. එහෙත් අනුලා සන්තෝෂයෙන් මෙසේ කීවා ය.

"නොමැත්ත එක හොඳයි. සමරවීරට බැණීත්තත් කුමට ද? නිසා හිතන්නේ එයා මුරුවෙක්ය කියා. තන්දු ඒ මිනිහා ...යෙක් ලෙස සලකනවා....."

අනුලා කාමරයෙන් පිටවී සාලයට පිවිසියා ය. මව ... පාසකියෙයි හෙන්දිරික්කා මල් පැළවලින් මල් කඩා ... දමයි. පියල්ගේ මව ද මිදුලට බැස මල් කඩා

[illegible] ලමයි. [illegible] [illegible] සමග [illegible] [illegible] [illegible] අනුලාට ද පිහිටියේ.

[illegible] [illegible] ද [illegible] ද ලදේ සමග [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ඇ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ඇ මිදුලේ ගෙන්දිරික්කා [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ය.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ද. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ද වී ය. [illegible] [illegible] ලදේ සමග [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ද [illegible] [illegible].

අනුලා ද මිදුලට බැස ගෙන්දිරික්කා මල් දෙස [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] වූ පඩිපෙළෙහි හිඳුනා ය.

උදය [illegible] අහසින් [illegible] ලද [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] පොල් අතුවල [illegible] [illegible] තාරකාවල් තරම දැක්ක හැකි ය. මිදුල [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] තරම [illegible] ය. [illegible] [illegible] වාක්‍ය අනුලාට ප්‍රිය නොවේ. [illegible] වාක්‍ය [illegible] [illegible] [illegible] යි ඇ සිතයි.

9

පියල්ගේ මව චාන්දනීගේ [illegible] [illegible] [illegible] නිසැකව දකිති යි අනුලා [illegible] [illegible] ය. [illegible] [illegible] කෙරෙහි කලකිරුණු ඇගේ සිතෙහි [illegible] [illegible] [illegible] දැයි එක්ව ඇත. ඇ ඔහු ගැන [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ගැන කිසිවක් දන්නා නිසා විය. [illegible] [illegible] ය. [illegible] [illegible] ගැන [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] මව අනුලාට නිසැක ය.

චාන්ද හා සමරවීර වැනි [illegible] [illegible] කරන බව පියල් පමණක් නොව අනුලා ද [illegible] අතර නොමනා හාදකමක් ඇතැයි අනුලා [illegible] නො සිතුවා ය. ඔවුන් දෙදෙනාගේ [illegible] [illegible] [illegible] අනුලා දැනගත්තේ අහම්බෙනි. ඔවුන් දෙදෙනා [illegible] [illegible] [illegible] අවස්ථාවක චාන්දගෙන් [illegible] [illegible] [illegible] අනුලා ඔවුන් අතරට ගියා ය. සමරවීර චාන්දගේ [illegible] [illegible] වෑයම් කෙළේ ය. චාන්ද ඔහු ඉවතට තල්ලුකර [illegible] ඔහු දෙස බැලුවා ය. අනුලා තම [illegible] [illegible] මුවගත්තේ චාන්දගේ හැසිරීම සිහි කිරීමෙනි.

අනුලා අනික් පසට හැරී ආපසු ගියා ය. චාන්ද තමා දක්නා ලද දැයි අනුලා නිසැකව නො දනියි. චාන්ද සමරවීර ඉවතට තල්ලු කොට ඔහුගෙන් ඈත් වූයේ තමා එහා ආ බව වැටහුණු නිසා ද? නො එසේ නම් සමරවීරගේ ක්‍රියාව ඇගේ [illegible] ඇ නො ඉවසූ නිසා ද? මේ ගැන විනිශ්චයකට බැසගත නො හැකි වූ අනුලා නො සන්සුන් වූවා ය.

තම සහෝදරිය ඇත කිරීම නො මනා යයි සිතන්ට වෑයම් කළ නමුදු අනුලා තමාගේ සිය ගැන සිහිනි [illegible]

[illegible] පසු පියල් එවූ හැඟි ප්‍රිය නන්දු නො පිළිගත්තා ය. [illegible] පියල් එවූ පෝල්ටව කිරි එයි [illegible] [illegible] මා බැලෙ වැළඳගෙනී, ඇ ළය පැළලන [illegible] [illegible] පිටවතු මැළැන්විමට කොට්ටයෙහි මුහුණ [illegible] කොට්ටය විකාගත්තා ය......

නන්දු සමරවීරට අනුරාගෙන්නේ නෑ..... ඉංගිරිසි [illegible] [illegible] ඇ යළි ඉඩින් පියල්ට ඇළුම් කළා ය. අම්මාත් [illegible] [illegible] නමකට නො ප්‍රමයක ලෙස සැලකූ නිසා [illegible] [illegible], [illegible] පෙත්තුවෙන් පාගා කළත්තාක් [illegible] දමීමා ය.

ජීනදෙන මැරී කලකට පසු පියල් පිළිබඳ නන්දුගේ [illegible] යළිත් මතු වී ය. අම්මා පෙර මෙන් පියල්ට අවමන් නො [illegible] [illegible] කුලමානයෙන් ඒ හැඟීම මැඩ ගත්තා ය...... සමරවීර [illegible] අනුරාගෙන් නෑ......

නන්දුගේ ඇඳුම සොයා එළියට ගත් අනුලාගේ [illegible] [illegible] ඇඳුමි පැල්ලමක් හමුවූවා ය. එය රජකයා විසින් [illegible] [illegible] නිසයි. අනුලා ඇඳුම ගෙන ගොස් නාගාට දී නම් [illegible] [illegible] ය. විසුම් උගත දල්වා ඇඳෙහි හාන්සි වූ ඇ සමරවීර [illegible] මිණුම් යළිත් සිතුවේ නෑන්සුන් සිහිනී. ඇගේ සංවේගය [illegible] වෙනුවට වැඩි වී ය. කාමරයෙහි නිසන්සලය ඇම [illegible] අනුමෙළ දෙයි.

සමරවීරත් නන්දුත් අතර හාදකමක් ඇත. නො [illegible] නම් මතු මෙවැනි ලිපුමක් ඇට නො ලියයි. සලෙලුවකුට තමාගේ [illegible] අල්ලාගෙන ප්‍රමංශ් වුව ද ඉඩ දෙන කවර ගැහැනියක් වුව ද මිනුගේ පාශයෙහි බැඳෙයි. සමරවීර සලෙලුවෙක් වී [illegible] මතු කළුවන් පිය නන්දු ගෙදර එන්නේ අවංක ගැහැනියක ලෙස නොව වංක ගැහැනියක ලෙසිනි.

පියල් මිනුගේ රබර් වත්තට ගොස් තුන් දවසක් [illegible] තුරු ආපසු ගෙදරට නො පැමිණේ ය. තුන් වන [illegible] [illegible]යෙහි පොද වැස්සකින් තෙමෙන මිදුලට බැස්ස අනුලා [illegible] දෙපැත්ත දෙතුන් වරක් බැලුවා ය. මෝටෝරිය දෙකක් [illegible] ලාම්පු එළියෙන් පාර දෙපැත්තේ ගස් කොළන් එළිය කරමින් වේගයෙන් ගමන් කෙළේ ය. පියල්ගේ මෝටෝරිය එන [illegible]

[illegible] එක්කම් කෙමුණු කොළොවෙන් නමින පෙළු [illegible] [illegible] වාහය මඳක් සීත ය. ඇ නන්දුගේ කාමරයට [illegible] [illegible] තුන් දවසකින් ආපසු ගෙදරට නො පැමිණියේ කුමක් [illegible] ප්‍රශ්න කළා ය.

"එන්නෙත් වැඩ ඇති. 'කොන්සල්ටර රබර් ගෝත්ලේ ලබක් [illegible] කොරෙන් [illegible] තියෙනවාය, ඒ ගැන කොයන්න [illegible]' යි පියල් වත්තට යන්න පිටත්වෙද්දී කිව්වා...."

"පියල් වත්තට ගියෙ තාංගී එක්ක අතාලුවසින් නෙවි......"

"නෑ" යි නන්දු කීවා ය. "අක්ක එහෙම අනුමාන කරන්නේ කුමක් නිසා ද?"

"සමරවීර දෙස්තර ගැන පියල් දවසක තාංගී එක්ක [illegible]යෙන් කතාකරනවා මට ඇහුණා. එයා එක්ක ඕනෑවට වැඩිය කතාවට යන්න එපා....."

නන්දු අනුලාගේ මුහුණ බැලුවේ තරහයෙනි.

"සමරවීර එක්ක විතරක් නෙවි; ගෙදරට එන හැමෝ [illegible] මම කතාබහ කරනවා."

"සමරවීර එක්ක ඕනෑවට වැඩිය කතා කරනවා."

"මම එක එක්කෙනා එක්ක කතාකරනවත් ගණන් බලාගෙන නොවේ."

"නන්දු සමරවීර එක්ක ඇවිදින්න යනවා......"

"අනු සොයන්නේ මම කතාකරන මිනිසුන් ගැනත් යන එන තැන් ගැනත්....... අනුට වෙන වැඩක් නැද්ද?........"

අනුලා කෝපයෙන් අනික් අතට හැරී කාමරයේ දොරටුව දෙසට පා නැඟුවා ය. පියල්ගේ මෝටෝරිය එද්දයි දනගනු පිණිස ඇ කන් දෙක ඇරගත්තා ය. මහපාරෙන් රියක ඝෝෂාවක් නො ඇසේ. මුහුදෙන් නැඟෙන ඝෝෂාව පමණි ඇසෙන්නේ. ඇ ආපසු නන්දු වෙතට ගියා ය.

"මම ඒ එකක්වත් සොයන්නෙත් නෑ, සෙවුවෙත් නෑ" යි අනුලා දැඩි කෝපයෙන් කීවා ය.

තම සහෝදරියගේ මුහුණ බැලූ නන්දුගේ කෝපය මැඩගෙන බිය සැක නැංගේ ය. අනු මෙතරම් කෝප වූයේ කුමක් නිසා ද? සමරවීර ගැන පියල් ඇගෙන් කිසිවක් ඇසුවේ ද? පියල් වත්තට ගියේ මා සමඟ අමනාපයෙන්ද යි අනුලා

[illegible]

[illegible]

"මේ ලියුම් අල්මාරියේ තිබ්බා [illegible] ඔය ලියුම ඉරා විසි කළා [illegible]" [illegible] ය.

"උඹ ලියුම ඉරා විසි කළා නම් [illegible] [illegible] [illegible] ද?"

[illegible] කතා නොකළා ය. [illegible] කතා කළා ය.

"උඹ [illegible] [illegible] පස්සෙත් ගියා?"

"ගියා"

"අනේ ලාට අනු ලමයා."

"නැ," යි නන්දා කෝපයෙන් පිළිතුරු දුන්නා ය. "අනේ මගේ හිතය කියා මම හිතුවේ නැ."

"ඔය පන්සේ ඌ කලන්තා ගියේ කුමට ද?"

"මම සමරවීරට ලියුම් දෙකක් ලියා තිබුණා. ඒ ලියුම් ගන්න කියාගෙන ගියේ."

"ඒ ලියුම් ලැබුණා ද?"

නන්දා පිළිතුරු නුදුන්නා ය.

"ඌ කියන්නේ ඇත්ත ද?"

"අනුට මම සම්ඳුවත් තොරු කිව්වේ නැ."

නන්දාගේ කාමරයේ තැර ගෙයි අතීත කාලේ අනුලාගේ පැති [illegible] කාමරයේ මේසයක් තබමින් අඩකට වඩා පිළිවිහුණු [illegible] කවුළුවෙන් විදුලි පහන් එළියට කහුව බබළයි. නන්දා [illegible] පිටත් තිබූ ඇගේ ඇති වැස්සි ලත් නන්දාගේ ශෝකාතුර [illegible] මුහුණත් කණෝලෙයි පිළිබිඹු වෙයි. මුහුණ වියත්, හිස [illegible] සුවඳ දැල් ගෙතුණු, තොල් රතු කරන සායම් ගෙනෙනු [illegible] අනුලාගේ දෙනෙතට කලුවි ය. ඈ තම නගාගේ [illegible] සෙව්ලියෙන් පැලුවා ය. නන්දා කවමත් නො පිරිනුණු රූ [illegible] ඇත්තයි. ඉතිරි සිංදෙනනු ලත් ඈ ඇගේ කරුණා [illegible] අනුවත් පිරිමෙසට ගෙනදී යකනනු සඳහා සායම් සුවඳ [illegible] සුවිඳ ඇත පාදියෙයි ගෙන ලබනු පිණිස මෙනෙම වැයම් කරන්නේ කුමන හිතාදම් අනුලාට නො වැටහේ.

අතීත කාමරයෙහි නිදන තාලිකා සුස්ම ගනිමින් සිට [illegible] අනුලාට ඇසෙයි. ශෝකයෙන් හා කෝපයෙන් [illegible] හිස ඇති ඈ කාමරයෙන් එළියට පිවිස ආලින්දයට ගියා ය. එහි විදුලි පහන මගෙහ පෝයන් සමන එන දුම් [illegible] කළුවමින් බබළෙයි. වීදියෙහි තැනිදිය අසල තැප් ලාම්පුවෙහි [illegible] එළිය, දුර අතරින් දුටු අනුලාට, පියල් සහ මලදැස [illegible] පරහෙළි විහාරය එළිත්ට එළිය වැටෙන්ට පෙර සිටන් [illegible] තැති ගිය කැලෙහි පැද්දෙමින් පන්කුමුණු ලන්තැරුම් විහිරි ය. තම්ගේ හා නන්දාගේ කරුණා වියන් ගමින් සිහි කළ

අනුලාට තම පියා මතක් වී ය. මහ ගෙදර සිටන්වන [illegible] වූ ය. ඔව තනිකොට දමා කොළඹ [illegible] කල් [illegible] දුදකන් ලෙස ඇට වැටහිණ.

දුම් අඳුරෙන් වැසුණු වරායෙහි නැවතන ලද නැව්වල කුඹ ගස් මුදුන්වල එල්ලී තිබෙන පහන් කුඩා තරු මෙන් බබළයි. කන [illegible] ලෙස් අඳුරෙහි මැකීගෙන සහන් [illegible] අනුලාට [illegible] කුප්පි ලාම්පුවෙන් පමණක් එළිය කරගනු ලැබූ මහ ගෙදර [illegible] ජීවත් වූ කාලය සිහි වී ය. විසම් තැන් හා [illegible] තනා ලොව නැම ඉද්ට අඳුර [illegible] අනුලාගේ කැලඹුණු සිතක් සායක් මඳක් නිසන්සල කොළේ ය.

වැටකොළයන් පහන් හා ලිප ගිනි නිවා නිදමි යි සිතු අනුලා ආලින්දයෙහි විදුලි පහන නිවා නාලයෙහි දොර වසා තම කාමරයට ඇතුළුව එහි විදුලි පහන දල්වූවා ය. කමාගේ [illegible] ඇඳෙහි තාලිකා නිදයි. නිත්‍ය විසින් [illegible] හා සිත [illegible] අකර්මණ්‍ය කරනු ලැබූ තාලිකාගේ [illegible] අනුලාට සිහිණ. අනුලා ඇඳෙහි වාඩිවී තාලිකාගේ [illegible] අතගෑවා ය. ඈ දුම් නික්මෙන් නිදයි. අනුලා හිස පාත් [illegible] තාලිකාගේ කම්මුලක් සිප යළිත් නැගී පහන නිවා ඇඳෙහි හාන්සි වූවා ය.

කාමරයෙහි දොර නො වසාම ඇඳෙහි හාන්සි වූ නන්දාගේ [illegible] වැඩි වී ය. 'සමරවීර හමුවීමට මා ගියේ මගේ ලියුම් [illegible] ඉල්ලාගනු පිණිසම ද' යි ඈ තමාගෙන් ප්‍රශ්න කළා ය. [illegible] දකීමට හා ඔහු හා කතාබහ කිරීමට [illegible] වැඩූ [illegible] මැඩ ගැනීමට ඈ අසමත් වූවා ය. ගැමි පරිසරය විසින් [illegible] ලැබූ ඇගේ ගතානුගතික හැඟීම හා අදහස් ඇට [illegible] නැගේ ය. සමරවීර හමුවීමට ගියේ තමා ලියූ ලියුම් ඉල්ලා ගැනීමේ අදහසින් ය යන හැඟීම ගැමි පරිසරය විසින් [illegible] ලැබූ ඇගේ හදින් නගින අවලාද මවනු පිණිස යෙදෙන [illegible] සමාන වී ය.

ඈ සමරවීර හමු වී කතාබහ කළ දෙතුන් වරයෙහි ම [illegible] පිට වූයේ 'මගේ ලියුම් මට දෙන්න ඕනෑ' යි [illegible]. ඒ ලියුම් ලබා ගැනීමට ඈ වැයම් නො කළා ය. නන්දා

[illegible]

පියල් [illegible] ගොස් දවස් තුනක් ගත වී ය. [illegible] නිසා ඒ පියල් දකින්විත් ඔහුගේ [illegible] කරන්විත් නන්දා [illegible] ය. [illegible] ඇ සාලයෙහි [illegible] මැලුවා ය.

[illegible]

"ඉන් කාලා ද?"

"ඔව්, [illegible] පලම ගොස් [illegible]..."

මද සිනාව නිසා ඔහුගේ මුහුණත් මද [illegible] ඇ-ඇසත් පහන් වී ය.

"තැවා විතරක් නෙවි.........." කියමින් නන්දා ද [illegible] ය. "බිලාත් තියෙනවා!"

"[illegible] විතක් [illegible]...... ඇතට අම්බරු නිසා. [illegible] රබර් රාක්කල් [illegible] විකුණා තියෙනවා. මම [illegible] ඒ මුදල ගත්තා."

"ඇයි අස් නො කළේ ? ඒ මිනිහා මීට පස්සේ දැනගත්ත ලු නො කියා හොරකම් කරාවි."

"නෑ. එයාට මට [illegible] දැනෙන්නෙ හොරකම් කරන්න බෑ" යි කියමින් පියල් නන්දාගේ අත අල්ලා ගෙන කාමරයට ඇතුළු වූයේ ය.

ඔහු ඇඳුම් උනා ඉවත තබා අලුත් සරමකුත් බැනියමකුත් ඇඳ ගත්තේ ය.

[illegible]

[illegible]

"[illegible] වෙනෙයෙන් [illegible] ඇගේ [illegible] නන්ද නම් [illegible] බඳ වටා අත යවමින් [illegible] ය.

නන්දගේ හිසින් ද සුවඳ පුණු ඇතිල්ලූ මුහුණෙන් ද [illegible] සුවඳින් පිබිදුණු ආසාව ඇති පියල් නන්ද අල්ලා වඩාත් ළං කර ගත්තේ ය.

"සල්ලි නැති නම් නගරේ මිනිසුන් අපට මෙච්චර සලකන්නේ නෑ. නාලිකා කසාද බන්ද දෙන්නේ සිවිල් නිලධාරියෙකුට!"

"[illegible]" [illegible]

"එක එයාගේ වැඩක්."

[illegible] ය.

"[illegible]" යි [illegible] ය.

"[illegible]?" යි නන්දට තිගැස්මෙන් කියවිණ.

"ඔව්............එයාත් එක්ක [illegible] [illegible]."

"කවුද ඒ?"

නන්ද [illegible] හිත මැඩගන්නට වෑයම් කළා ය.

"[illegible] දියණියගේ [illegible]."

[illegible] කයෙහි කෙළින් [illegible] අපට [illegible] නන්ද සිහින් හා [illegible] ය. පියල් ඇදීම නැවැත්වූ කල නන්දගේ ඒ වේදනාව [illegible] සමරවීර අහිත් ගැහැනියක සමඟ [illegible] ඇසූ නන්ද තුළ ඊර්ෂ්‍යාවක් හට නො ගත්තේ ය. ඈ සමරවීරට ආලය නො කළා ය. ඈ සමරවීර [illegible] හා කතාබහ කිරීමෙන් සන්තෝෂයක් ලැබුවා ය. ඒ සන්තෝෂයෙන් නැත්ත විය නො හැකි වූ ඈ ඔහුගේ [illegible] ඊර්ෂ්‍යා පැතුවා ය.

පියල් නිසා ඈ තුළ උපන් ආදරය නැත්පත් හැඟීමක් වී ය. සමරවීර හා ඈ අතර ඇති හාදකම අනුලා දැනගැනීම නිසා නන්දගේ අර නැත්පත් හැඟීම වඩාත් දැඩි වී ය.

"නානායමට නොගොහින් කෙළින්ම ගෙදර ආවා නම් මෙච්චර රෑබෝ වෙන්නේ නෑ" යි කියමින් නන්ද පියල්ට වඩාත් ළං වූවා ය.

10

අනුලා සමග [illegible] ලේ බිඳු [illegible]

[illegible]

"ලොකු අම්මා බලන්න යන්න ඕනෑ" යි කියමින් [illegible] කළේ ය.

[illegible] "ලොකු අම්මා [illegible] ලොකු අම්මා බලන්න දවසක අපි එක්ක යන්න."

අනුලාගේ සායන් මුහුණෙන් පෙර මෙන් [illegible] නන්ද පිහි කළා ය. එහෙත් ඇගේ සුවදුක් [illegible] වර [illegible] කොන්ගලට ගිය අවස්ථාවෙහි හටගත් බිය [illegible] විසින් [illegible] කළ නො හැකි ය. කෙමෙන් වැඩුණු සයරෝගය විසින් විනාශ කළ කය, මුහුණ හා සන්තුෂ්ටිය ද ඇති [illegible] මුහුණ ලුදු නන්ද තුළ හටගත්තේ මරණය [illegible] කරවන බියකි. අනුලා ලේ බිඳු සමග සෙම පිතුත් කරමින් [illegible] ඇසූ ඇ තම දරුවන් හැදවාගෙන ඒම විපතට [illegible] විය හැකි යයි සිතුවා ය.

[illegible] වර කොන්ගලට ගිය නන්ද, [illegible]

"ලොකු අම්මා දකින්න ගිය හැටි [illegible] නම් ඇලන් [illegible] යන්නම්" යි නන්ද කීවා ය.

නන්ද සවුලේ දෙස්තර හමුවීමට ගොස් අනුලාගේ සුවදුක් [illegible] ය.

"ළමයින් ලෙඩා බලන්න එක්ක ගියාට වරදක් නැද්ද?"

"ළමයින් [illegible] ලෙඩක් හැදුණ ලෙඩෙක් බලන්න එක්ක [illegible] ද?"

"ලෙඩා ළමයින්ගේ ලොකු අම්මා, ඒ කොල්ලන් එයාට [illegible] ආදරෙයි. බලන්න යන්න ඕනෑ යයි කියමින් මට [illegible]"

දෙස්තර කල්පනා කොළේ ය. [illegible] ඇති ඒ ළමයින් තිදෙනාම තමා විසින් පරීක්ෂා කළ බව [illegible] ය.

"එක්ක යන්න" යි දෙස්තර කීවේ ය.

"එක්ක ගියාට බියක් නැද්ද?"

"මට ඒ ගැන කිසිවක් කියන්න බැහැ. ඒ ගැන සිතා ඇතීම ඔබ සතු කාරියක්."

"මම එහෙම ඇහුවාට අසතුටු වෙන්න එපා" යි නන්ද උද්යෝගයෙන් කීවා ය. "මම එහෙම ඇහුවේ මගේ හිතේ තියෙන [illegible] නිසා. මගේ වැඩිමල් පුතා ඉගෙන ගන්න හොඳටම දක්ෂයා. රාජකීය විද්‍යාලයෙහි හැම පන්තියෙහි දීම පළමුවන තැනග දිනා ගන්නා."

"ඒ ළමයා ගෙදර ඉන්දෙද්දී යන එක නෙව කරන්න තියෙන්නේ."

"යන්න ඕනෑම යයි කියන්නේ එයා!"

[illegible]

"ගොංකාරිස් අප්පුට කිව්වේ කාට ද?" යි ඇලන් [illegible]

"[illegible] කවියක් දමාගෙන හිටි මිනිහෙක්" [illegible] "ඒ මිනිහා රූකඩ කපන්න [illegible] රූකඩ කපන්න පටන් ගත්තා, [illegible] රූකඩ [illegible] මිනිහා

[illegible]

"මම ඒක කොලඹ ගෙනියනවා" යි ඇලන් කීවා ය.

"අම්මා කැමතිවෙන එකක් නෑ."

අනුලා මේසයට ළංව පිත්තල පහනෙහි [illegible] කළා ය. [illegible] ඇලන්ගෙන් [illegible] වූහ යි.

අනුලාගේ මුහුණින් හා දෙනෙතින් [illegible] පමණක් නොව මහගෙදරට ද ප්‍රිය කරයි. [illegible] මහගෙදරින් පමණක් නොව ගමින් ද [illegible] දෙමාපියන් ඉන්නේ කුමක් නිසා ද යි [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ගෙනා ළමයා, සුළඟින් ගත් පිළුම් පට [illegible] [illegible] ලෙලෙමින් තැනි ළුහු තනා යළින් කුස්සියේ [illegible] [illegible] අතකුරුට ළුම් පට සැලෙන සෙමර වලය [illegible] [illegible] වෙයි. පළුන්කුරෙන් ගෙන හැටකි. ගෙනා [illegible] [illegible] ගෙත් රෙදිවලත් ඇලෙන. ඇසින් ඇසිය නැති [illegible] [illegible] වෙයි. 'නංගි මලන්න' යි [illegible] [illegible] නාලිකාගේ අත අල්ලා ගන්නේ ය. මද වෙලාවක් [illegible] ළුම් කොහෙලි දෙක බලා සිටි නාලිකා ඉක ලොවකට [illegible] [illegible] වූවා ය.

"ආච්චිලයි ගෙදරට ගොහින් බත් කාලා [illegible] එපෙ" යි කියමින් නන්දා අනුනගෙන් හැංගා ය.

"ආච්චි ඉන්නේ මෙහේ නෙව" යි නාලිකා කීවා ය.

"ආච්චි දැන් ගෙදර යනවා. ආච්චි මෙහෙට ආවේ [illegible] [illegible] කරලා"

"ඉහළුවලත් මිනිසිරින් අපේ ගෙදරට යන්න [illegible] [illegible] එපෙනෙ" කියමින් පියල්ගේ මට ද [illegible] හැංගා ය.

"[illegible] ලුවින් ගොහින් බත් කාලා ඒ ආච්චිලයි ගෙදර [illegible] යන්න. මෙහේ ඇඳවිල් පරණයි ; [illegible] [illegible]" යි කියමින් මාතර නාමිනේ පළමුව නාලිකාගේ [illegible] ය. අනතුරුව ඇලන්ගෙන් චන්ද්‍රසෝමගෙන් [illegible] [illegible] ගැටුවා ය.

ඇලන් නම් මෙහෙ පමින ගමින් කෙළේ [illegible] ගෙනෙයි. ලොකු අම්මා ළඟින් වාඩි වී ඇ පමින කතා [illegible] බව නො ඉවසූ බව ඇලන් දනියි. ලොකු අම්මාගේ රෝගය ගැන ඔව් [illegible] කියනන්නේ කුමක් නිසා ද?

"ඒ කැම කා නිදන්ට ගිය ඇලන් සිහි කෙළේ [illegible] ලොකු අම්මා ය. ලොකු අම්මා ලෙඩෙන් මියයති යි ඉව වැටුණු [illegible] ඇලන් ගොත වූයේ ය. ඇගේ ඇගෙන් හා ඇලුම්වලින් පෙර නිකුත්වූ හුස්ම ඇලන්ට පුරුදු ය. ඔහු ඒ හුස්මට [illegible] කෙළේ ය. මේ වර ලොකු අම්මා වැළඳගත් ඇලන්ට දනුණේ [illegible] පුරුදු හුස්මට වෙනස් හුස්මකි. ඒ හුස්ම දනුදු මිහුට දනෙයි.

[illegible] කාමරය අල්ලා ඉඹ මැලැවී ය. [illegible] මිහුට ලොකු අම්මාගේ [illegible] [illegible] ය. පළුන්කුරු [illegible] [illegible] හුස්ම නිසා යයි ඇලන් සිතුවේ ය.

[illegible] නම් මට [illegible] ඇලන් ඇගේ තනියට ගියේ ය. ඒ [illegible] [illegible] හුස්ම ඇලන්ට මතක ය. ඒ [illegible] [illegible] ඇලෙහි වැකිර සිට මිය ගියේ ය.

ඒ ලෙඩා බලන්ට ගිය අවස්ථාවෙහි [illegible] [illegible] නො ගන්නා ය. මිහුගේ ලෙඩේ [illegible] [illegible] ලොකු අම්මාගේ ලෙඩේ [illegible] [illegible] කුමක් නිසාදැ යි ඇලන්ට සිතාගත නො හැකි ය. [illegible] මැරෙති යි ඇලන් නො සිතයි. [illegible] [illegible] මිහුගේ සියට [illegible] නොවේ.

ඇලෙහි වැතුරුණු නන්දාට නිදිමතක් නො දනිය. [illegible] ඒ කැම කා නැන්දම්මා අනුලාගේ කාමරයෙහි [illegible] [illegible] මත ගෙදරට ගියා ය. "අනේ ඒ දරුවා තනියම [illegible] [illegible] නිදාගන්නේ" යි මිනගෙදරට යන්ට සිතූ නැන්දම්මා [illegible] ය. "අනුලා තනියම ඉන්නෙදැයි මට මෙහි කට්ටිත්ත [illegible] හැ."

අනුලාගේ රෝගය අරඹයා අසැම් ගැමි ගැහැනුන් කියන කතාවක් නම් නැන්දම්මා අදහන බව නන්දාට දනගන්ට ලැබුණේ ඒ කැම කන්ට පෙර ය. අනුලාට රැයෙහි තනියම නිදන්ට නැරීම යදතුන් යයි නැන්දම්මා සිතන්නේ ඒ ඇදහීම නිසා ය. විවාහ [illegible] මුළු වයස ඉක්මවා සිටින අනුලා මදන යක්ෂිනිගේ දිෂ්ටියට හසු වූවකි. ඇ කෙට්ටු වන්නේ එහෙයිනි. ඇට වෙදකම් කරවීම නිෂ්ඵල ය. නන්දා වරක් ලෙඩ වූයේ මදන යක්ෂිනිගේ දිෂ්ටියට හසුවීමෙනි. තොවිලයෙන් හා යකැදුරුකමින් සුව වූ පසු ඇ [illegible] විවාහ කොට දෙන ලදී. ඇ නැවත ඒ යක්ෂිනිගේ දිෂ්ටියට ගොදුරු නො වූයේ එහෙයිනි.

ගැමි ගැහැනුන්ගේ මේ කතාව නම් නැන්දම්මා කියනු හා සිටි නන්දා විශ්වාසයකුදු නොකෙළේ ය. ඇට පටනැඟි

වුවහොත් ඈ වහාම දකින ඒ කතාව ඇදහන්නට පටන් ගනී. අනුලාට යකැදුරුකම් කරවිය යුතු යයි නැන්දම්මා යෝජනා කළ විට තත්ද එය අනුමත කළා ය. එහෙත් අනුලා කියාවී ද යි ඈ සිතුවා ය. අනුලා කෙල් මිතුරෝ නූල් බන්දවාගෙන කළුත් කෙවිල්ලවලට තරුණ වියෙහි පිටම විරුද්ධ වන්නක මව තත්, දනියි.

"අම්මා අනුලා කැමැති කරවාගෙන යකැදුරුකම් කරවනන"

"අනුලා කැමැති වේවි" යි නැන්දම්මා දඩි විශ්වාසයෙන් කෙපලා ය.

11

බාල කල පටන් ගැමි පරිසරයත් අපිස් ජීවිතයත් පුරුදුවූ අනුලා අවුරුදු හයක් පමණ කාලයක් සිත කය දෙක ලෙඩකන රෝගය හා සටන් කළා ය. තමාගේ සටන සාර්ථක වෙති යි මව හා නැන්ද පමණක් නොව අනුලා ද සිතුවා ය. තම රෝගය සුව නො වෙති යි යන හැඟීම අනුලාගේ සිතින් නම් කිසිම අවස්ථාවක ඉරන් නොවී ය.

ඒ හය අවුරුද්දෙහිම මැදින්, බක්, වෙසක් කෙමස අනුලා ගත කෙළේ රෝගය ජය ගන්නක ලෙසිනි. වැස්සෙත් හා අව්රැව්වෙන් තොර වූ ඒ කෙමසින් වැඩි කාලයක් ඈ එළිමහනෙහි දිවිත් වූවා ය. වියළුණු පොළොවෙහි කෙළ ගණන් කුඩයන්ගෙන් දිවෙන වාසුවත් වියලි සුළඟත් ආශ්වාසයෙන් අනුලාගේ සෙමෙන් පෙඳුණු පෙණහළු ද වියළීමෙන් සැහැල්ලු වෙයි. වැල වරකා අඹ හා කජු පුහුලත් සුලභවීම නිසා ගැමියන්ගේ සන්තුෂ්ටිය ද ඒ කාලය තුළ වැඩෙයි. මහගෙදර විසාල ගල් වැට අසළින් දිවෙන ගම්සබා පාරෙන් ඔබ පිහිටි සුදු වැලි තලාවෙහි වූ සෙල්ලම් පිටියෙන් උදය වරුවේ සිට කෙළි සෙල්ලමින් ප්‍රීති වන දරුවන් නහන ඔල්වර හඬ හවස් වන තෙක් නො නවතියි. ඔනු කෙළියෙන් පැරදුණු වුන් බිම වාඩිකරවා, දිනුවන්, ඔවුන් වටා යමින් කියන ජල්ලි කවි අසන අනුලා ද සිනාසෙයි. ගම්සබා පාර මැද වළකජු කෙළින ගැමි දරුවෝ තමන්ගේ කෙළිය අවසාන වන තෙක් පාර දෙපැත්තෙන් එන කරත්ත නවත්වති. කරත්තකාරයෝ ද කරත්ත නවතා දරුවන් වළකජු ගසනු ආශාවෙන් බල සිටිති.

වෙසක් පෝය දවසෙහි හවස් වරුවේ අනුලා, තම මව, පාද හා වැඩකාර ගැහැනිය ද හා එක්ව මහ ගෙදර

[illegible] උඩ කෙළට තබන ලද මැටි [illegible] [illegible] සන්තෝෂ වෙයි. [illegible] සන්තෝෂයෙන් ඔවුන් හා එක්ව [illegible] පහන් දල්වයි. මැටි පහනින් එළිය වුණු මල්පුන් ගෙයින් [illegible] මෘදුලෙහින් වාතය සුවඳ වෙයි. [illegible] එළිය වුණු අහසෙහි නිර්මලත්වය දකින අනුලා [illegible] ලෝකයකට පිවිසියක මෙන් සන්තෝෂ වෙයි. [illegible] පිළිරුවනු ලබන පුංචි ගොඩවල් මෙන් [illegible] පුරා හැකියෙයි. අනුලාට රෝගය අමතක වෙයි. [illegible] අහස පුරා [illegible] සිතටත් අවිෂය වූ ගුප්ත ලෝකයක් [illegible] කොට අදිනා ලද විසිතුරු සිත්තම් සහිත [illegible] අනුලාගේ නෙත් සිත් පිනවයි.

හත් වන අවුරුද්දේ බක් වෙසක් දෙමස තුළ අනුලා ගෙයින් එළියට බැස්සේ කලාතුරකිනි. තමාගේ රෝගය [illegible] අනුලාට [illegible]. කෙමෙන් [illegible] දුබලකමින් [illegible].

ඇලන් උගත්ම හැරදමා ලන්ඩ් කරුණියක [illegible] කියා [illegible] ඇසූ අනුලා කාලය ගෙවූයේ [illegible] ගාලාවේ උගන්නා ඇලන් අවසාන විභාගයෙන් [illegible] දක්වීමට ඔහුගේ මවුපියන් මෙන් [illegible] ආශාවකින් බලා සිටියා ය. කරුණා විභාගයෙන් [illegible] අනුලා ද [illegible] නො හැකි වූ අනුලාගේ සියලු ආසා හා ආදරය ද ඇලන් නිසා දරු ස්නේහයක වේගය ගත්තේ ය. ඇලන් නිසා [illegible] නො ලැබීමෙන් ඈ කෙමෙන් ශෝකාතුර වූවා ය.

අනුලා වැඩි උගැන්මක් නො ලබා ගමෙහි ම වැඩුණු [illegible] හොඳ වැටහෙන නුවණක් ඇති ස්ත්‍රියකි. මුනුබුරන් හා [illegible] ද විසින් අනුලා ඇලන්ට සමාන යයි කියල් [illegible] නොව තන්ද ඇසුරු කළ එක් ගැහැනියක් ද කියනු අනුලා අසා ඇත. ඇලන් වයසට වඩා පැසුණු හිසක් ඇත්තේ [illegible] මව අනුලාට [illegible] ඔහු තම උකුලෙහි හෝ තම ලඟින් හෝ වාඩි කරවාගෙන ගම කතා කියූ ඇතැම් අවස්ථාවලදී ය.

ගම කතා ඇසීමෙන් ඇලන් [illegible] ඇතැම් විටක අනුලාට [illegible] හැඟුවා ය. [illegible] සාධාරණ යයි සිතූ අනුලා ඇලන්ගේ [illegible] කරන්නට වෑයම් කළා ය. සමහර විට ඈ ගම කතාවකින් [illegible] මෝඩ පුවතක් වස්තු කොට ගෙන තමාම [illegible] කතාවක් කීවා ය. ඈ එසේ කෙළේ ඇලන්ට [illegible] කරවන අටියෙනි. ඇලන් වැඩි ආසාවෙන් [illegible] ඒ අතන්-මෙතන් වලට කන් දුන්නේ ය. [illegible] විචාළ ප්‍රශ්න අනුලාගේ [illegible] හේතු වී ය. [illegible] වැඩි උගැන්මක් නො ලැබූ ඈ ඇලන්ගේ [illegible] විස්මයට පැමිණියා ය. අනතුරුව ඈ [illegible] කොට ඒ [illegible] ගම කතා වෙනස් නො කොට කියන්නට පටන් ගත්තා ය.

මුවන්තිස්ස කුමාරයාගේ කතාව [illegible] අසාවෙන් [illegible] උන් ඇලන් දෙතුන් වරක් කට කොනට සිනා නැඟුවේ ය. මුවන්තිස්ස කුමාරයා කැලයට වැදී මුවන් දහසකට [illegible] අල්ලාගෙන උගේ පිටින් ගිහින් එතරට පනියි. මේ පුවත [illegible] විට ඇලන්ගේ කට කොනට නැඟුණේ සිනාවකි. අලිත්තිස්ස කුමාරයා ඇමට අලියකුත් බිලිපිත්තට සිතුල් ගසකුත් ගෙන [illegible] බැඳේ ය. මේ පුවත ඇසූ විට ඇලන් සිනාසුණේ ය. [illegible] කුමාරයා යකඩ බෝල උඩ විසි කොට, අල්ලමින් [illegible] මුවන්තිස්ස කුමාරයා ඔහු තවත් [illegible] ද ඇසුවේ ය. ඇලන් ගේ කට කොනට සිනාවක් නො නැගේ ය.

තමා කියන කතා ඇසීමෙන් ඇලන් තුළ ඇති වන හැඟීම් දැන ගැනීමට අනුලා මහත් උනන්දුවකින් වෑයම් කළා ය. ගම කතා අසන විට ඔහු හෙළි කළ හැඟීම් හා වැටහෙන [illegible] ද දුටු අනුලාගේ විචාර බුද්ධිය පිබිදිණි. ගම කතා [illegible] පුරුදු වුණු අනුලා කතාවල එන පුවත් කිසි විටක [illegible] විවේචනය නො කළා ය. ඇලන් ඇතැම් පුවත් අසා සිනාසෙනු දුටු ඈ සමහර විට ලජ්ජා වූවා ය. ඇලන් සිනාසෙන්නේ ඒ පුවත්වලට ද නො එසේ නම් ඒ පුවත්වලින් ලබන ආස්වාදය නිසා ද? ඔහු මා මෝඩ ගම මහගෙක කොට සිතන්නේ ද?

ඈ එවින් පිටින් විචාළ ප්‍රශ්නවලට ඇලන් පිළිතුරු දුන්නේ ය. තමා කියන කතාවලින් ඔහු විනෝදයක් පමණක් නොව උගැන්මක් ද ලබන බව අනුලාට නිසැක ය.

තමා රෝගාතුර නොවී නම් ඇලන් තරුණියකට ආලය බැඳගෙන තමාගේ ඉගෙනීම හැර නො දමති යි අනුලා කල්පනා කළා ය. ඔහු ලංකාව හැර ගියේ නන්දගේත් පියල්ගේත් වරදිනි. ඔවුන් දෙදෙනා ඇලන්, තමන්ගේ දරුවකු පමණක් නොව මෙන් අප්‍රියයකු ලෙස ද සැලකූහ. පමණ ඉක්මවා ඇලන්ට ඇල්ම කළ ඔවුහු, ඔහු ඉගෙනීම අවසාන කොට ආංඩුවේ ඉහළම රක්ෂාවක් ලබති යි යන හැඟීමෙන් මඬනා ලද්දෝ වූහ.

අනුලා මැරෙන්ට තුන් මසකට පෙර නන්ද කොළඹට මහ ගෙදරට ගියා ය. ඒ අවස්ථාවෙහි ඈ නන්දට දෙස් බැලුවේ කෝපයෙනි.

"ඇලන් වයසට වඩා පැසුණු සිතක් ඇති දරුවෙක් බව මම නන්දට කිහිප වතාවක් කිව්වා..... නමුත් නන්ද තාත්තා සම්මත ගැටුන් අනුව යමින් ඇලන් හික්මවන්න වැයම් කළා...."

දැඩි ශෝකයෙන් තැවුණු තම සහෝදරියගේ මුහුණෙහි ආරූඪ වුණු බැගෑ බව දුටු අනුලා තම කෝපය මැඩගත්තා ය.

"පියල් උදේ වෙළඳ කටයුතු සඳහා කන්තෝරුවට ගියාම ගෙදර එන්නේ රෑ හතට පමණ. එයා දරුවන් එක්ක දවසකට වචන කීපයකට වඩා කතා කෙළේ නෑ...... ඇලන් ගැන සොයන්ට නන්දටත් ඉස්පාසු අඩු උණා....."

"මම ඇලන් කියූ හැම එකක් කළා. එයාට ඕනෑ කළ දේ අරගෙන උන්නා."

"මොරන් සර්කස් එක කාලේ අම්මාත් තාත්තාත් එයා සර්කස් බලන්න එක්ක යාවි යයි හිතාගෙන උන්නා. නමුත් දෙන්නාම ගියේ නැහැ. ඇලන් ඉස්කෝලේ ළමයින් දෙදෙනෙක් සමග සර්කස් බලන්න ගියා."

"එයා වැඩියෙන් කැමැති උණේ ඉස්කෝලේ ළමයින් එක්ක යන්න."

"අම්මත් තාත්තත් දෙන්නම නො ගිය නිසා. ගෙදරදී ඇලන් එක්ක ඉංගිරිසියෙන් කතා කරන්න පටන්ගත්තේ මොකොට ද?"

"ඇලන්ගේ ගුරුවරයා කී නිසා. සිංහලෙන් ගෙදරදී කතා [...]ම ළමයාගේ ඉංගිරිසි උගැන්මට බාධාවක් යයි ගුරුවරයා කිව් [...]ව අනුලා දන්නවා."

"ගුරුවරයාට වඩා හොඳින් ඇලන් හඳුනන්නේ අපි. [...] මිනිහෙක් කොළඹට ආ දවසක ඇලන් ඔහු එක්ක කතා [...]මින් ගම් තොරතුරු අහනවාට නන්ද කැමැති උණේ නැහැ."

"ඔවුන් එක්ක කතාවට ගියාම ගමේ මිනිසුන්ගේ තරක [...]ණ පුරුදුවෙනවා.......අනුලාත් ඒ කාලේ එහෙම හිතුවා."

"ඇලන්ට අපට වඩා මොළේ තිබ්බා" යි කියමින් අනුලා [...]සුලා ය. ඈ සිනාසුණේ ඇගේ කෝපය පිට කිරීමෙන් [...] සහෝදරියගේ සිත කළඹන්ට නො සිතූ බැවිනි. "ඇලන් [...] කාලේ ගමට ගියාම ගමේ ඔරු පදින්ට ගියා. කඩු [...]න්න ගමේ කොල්ලන් සමග කැලේ වැදුණා. එයා ගමට [...]න්න ආසා කෙළේ ඒ නිසා; එයා ගමේ මිනිසුන් එක්ක කතා [...]මින් ගම් තොරතුරු ඔවුන්ගෙන් ඇසුවේ තිබ්බාවු කාලේ [...] යන ආසාවෙන්."

"ඉගෙනීමට බාධා ඇති වෙන නිසා එයාට වැඩිපුර ගමට [...] මම අනුබල දුන්නේ නෑ."

"නන්ද උපන්නේත් ගමේ; වැඩුණේත් ගමේ. ඒ නිසා [...] මිනිසුන්ගේ ඕපාදූප කතාවලට අසු නොවී ඉන්න පුළුවන් [...]."

"දැන් ඔය පසුගිය දේවල් ගැන කතා කිරීමෙන් පලක් [...]" යි නන්ද ශෝකයෙන් හා අසන්තෝෂයෙන් කීවා ය.

"ඇලන් අපට ආයිත් දකින්න ලැබෙන්නේ නෑ" යි කියමින් [...] දැඩි ශෝකයෙන් හැඬුවා ය.

"මම එහෙම හිතන්නේ නෑ නංගි" යි අනුලා දැඩි විශ්වාසය [...] ලෙස තෙපලා ය. ඇලන් කොතෙක් අකීකරුකම් කළත් [...] මිනිසකු වෙති යි අනුලාට නිසැක ය; ඇලන් හිතුවක්කාරයකු [...] මවුපියන්ගේ සිත තළන අදහසිනි. ඔහු හිතුවක්කාරයෙක් [...]. ඔහුගේ සිතුම් පැතුම් හා හැඟීම් වැඩුණේ මවුපිය [...]රෙහි පිහිටි මුල් ඇතිව වැඩෙන පැළැටියක් ලෙසිනි. ඔහු [...] ගමට ඇල්මක් උපන්නේ එහෙයිනි.

"ඔයා ලංකාවට ඒවි යයි හිතන විට මගේ හැඟීම් ඒකට පටහැණි වෙනවා."

"නෑ නංගි, ඇලන්ට අපි කවුරුත් මතක නැති වෙන්නේ නෑ. එයා කනගාටු වේවි; දුක්වේවි. එවිට එයා කෝන්තාට උපද්‍ර ජීකරු වෙන්නේ නෑ. නමුත් පියල්ගේ අම්මා කියූ කියුමක් ඇත්තක් ය කියා මට හිතෙනවා."

"ඒ මොකක්ද අනේ" යි නන්ද දැඩි කුතුහලයකින් හා බියසිත් ද ප්‍රශ්න කළා ය.

"ඇලන්ට පය ගැසූ අත්තක් නැති උණා; ඇල්ලූ අත්තත් නැති උණා' යි දවසක් නැන්ද කිව්වා. නගරෙ ඉපිද ඉගෙන ඇතිදැඩි උණු නමුත් ඇලන් නගරෙ මිනිහෙක් උණේත් නෑ. ගමට ආයා කළ නමුත් ගමේ මිනිහෙක් උණේත් නෑ. ඇලන් පන්සලට ගියෙත් නෑ; පල්ලියට ගියෙත් නෑ."

"නගරේ හැදෙන ළමයින් පන්සල් යන්නෙත් නෑ, පල්ලි යන්නෙත් නෑ" යි නන්ද කෙපලා ය.

"නගරෙ ළමයින්ගෙ මවුපියන් පල්ලි යනවා"

"අපිත් පන්සල් යනවා"

"ඔව්, අවුරුද්දකට සැරයක්; වෙසක් පෝය දවස විතරක්"

තමාගේ කොළඹ ජීවිතය සිහි කළ අනුලා තම නඟාට දෙස් නැඟීම කුහකකමින් සන්තෝෂවත්ව වැයම් කිරීමක් යයි සිතුවා ය. ඈ කොළඹ දී පන්සලට ගියේ අවුරුද්දකට වරක්; නැති නම් දෙවරකි. ඈ ආගම ඇදහුයේ නන්දට වෙනස් විදියෙන් හෝ හැඟීමෙන් නොවේ. අනුලාට ඇගේ පැරණි ආගමික ජීවිතය මතක් වූයේ ගමේ පන්සලට ගිය අවස්ථාවෙහි ය. කොළඹදී වෙසක්, පොසොන්, පොහොය දවස්වල විහාරස්ථානයට ගිය එකම අවස්ථාවකදීවත් ඇගේ පැරණි ආගම භක්තිය හා ආගමික ජීවිතය සිහි නො කළ බව ඈ දනියි. යටගිය ඇගේ සැදැහැ බැතිපෙම් කැටකින් පවා සසල නො කරනු ලැබූ දිය බඳුනක් සේ කොළඹ සිටි කාලයේ නිසල වී ය. නන්දට දෙස් නැඟීම වරදකි.

"නන්ද තරහ වෙන්න එපා. ඒක නන්දට පමණක් නොව මගේ හදින් මටත් නැඟුණු චෝදනාවක්. මම කොළඹ සිටිද්දී පන්සලට ගියේත් අවුරුද්දට සැරයයි; නැතිනම් දෙසැරය යි."

"පියල් කොළඹ වෙළෙඳාම් කරද්දී මම විතරක් අපායින් ඈත්තා ගම ඉන්නේ කොහොම ද? ගමේ කොල්ලන් එක්ක පල්ලෙම්ට ගියොත් ළමයි හොඳටම නරක් වෙනවා. සීතාව ඉගෙන ගන්න ඇර උණේ ගමේ ගැටයන් ආශ්‍රය කරන්න පටන් ගත්තට පස්සේ."

"නෑ" යි අනුලා පිළිතුරු දුන්නා ය. "සීතාගේ ඉගෙනීම කප්පල් උණේ අපට වියදම් කරන්න බැරි උණු නිසා. සීතා ගමේ ඉලන්දාරීන් ආශ්‍රය කරන්න පටන් ගත්තේ ඉගෙනීමට බාධා ඇති උණාට පස්සේ. ගාල්ලේ හැර ගමේවත් කවදා නුවරු ගමේ ගමකවත් හොඳ ඉස්කෝලයක් තිබ්බේ නෑ. සීතා ඇලන් වගේම ඉගෙනීමට හොඳටම සමර්ථ ළමයෙක්. එයා ගාල්ලේ තියලා උගන්නන්ට අපට වියදම් කරන්න බැරි උණා. නන්ද ගේ අට අවුරුද්දක් ගම හිටියා නම් ඊට පස්සේ කොළඹ නුවරටියට ගොස් ළමයින්ට උගන්නන්න සිදුඋණා. එහෙම කරා නම් පය ගැසූ අත්තත් ඇල්ලූ අත්තත් යන දෙකම ඇලන්ට නැති වෙන්නේ නෑ."

"එහෙම කළා නම් පය ගහගෙන අත්තක් කඩාගෙන සීම දුටු ඇලන් අනාථය කඩා ගන්නවා" යි නන්ද කෙපලා ය.

අනුලා කරබාගෙන කල්පනා කළා ය. ඇලන් වෙනස් වූයේ තරුණ වියෙහි කවරකුට වුව ද මුහුණ පාන්ට වන දුෂ්කර අවස්ථාවකදී ය. ගම සිටියත් නගරයෙහි සිටියත් ඔහු ඒ අවස්ථාවෙහි වෙනස් වෙයි. ගම සිටියා නම් ඔහු ඇතැම් විට වෙනස් වන්නේ වඩාත් නරක මඟක් ගැනීමෙනි යි නො සිතන්නට කාරණයක් නැත. ඇලන්ගේ වියෝගයෙන් පෙළෙන නන්දට දොස් කිරීම නොමනා යයි අනුලා සිතුවා ය.

"ඇලන් දකින්න ලැබෙන්නේ නැයි නංගි කණගාටු වෙන්න එපා" යි අනුලා ශෝකයෙන් හා දයාවෙන් කෙපලා ය. "ඊක දැකීත් ඇලන් වෙනස් මිනිහෙක් වෙනවාට සැක නෑ. එයා තාත්තාත් අම්මාත් කවදාවත් මතක නැති කරන්නේ නෑ. ඇලන් ගැන ඒ හැඟීම එන්නේ මගේ හද පතුලෙන්. සීතා පොඩි කාලේ නිදුවක්කාරකම් කළා. තරහ උණාම කෑරකම් කළා. සීතා පොඩි කාලේ දවසක තරහයෙන් අම්මාට බැණ වැදුණා.

නෑ බසයෙක් යන්න ඉස්සර එයා අඬන්න පටන් ගත්තා. ඇඳිරිමේ අම්මට බැන්න නිසා හටගත් කණගාටුවෙන් යයි සිතාම මං එක්ක කිව්වා."

පියල් නිවෙසට එන ගැහැනුන් හා පිරිමින් සමග වෙනදා මෙන් කතාවට නොයයි. නන්ද ද ඔවුන් නිතර පැමිණීම නන්දෙස්සිරියාවක් ලෙස සලකයි. තමන්ට ළැදිකම් දක්වමින් තමන් ආශ්‍රය කළ ගෑනුන් හා පිරිමින්, ඇලන් තරුණියක හා රට හැර යෑම ගැන යම් සිතින් සන්තෝෂවෙති යි පියල් සිතයි. ළඟා ළඟ කලක් ඇසුරු කළ නාගරික ගැහැනුන් හා පිරිමින් ගැන කුකුස් උපදවන්ට පටන්ගත් ඔහු, ඔවුන් පෙර කළ කී හැම දෙයක් ම අලුත් පොනොසතකු වන තමාට නින්ද කරන යටි අදහස ඇතිව කළ කී දේ ලෙස සැලකුවේ ය. පියල්ගේ මෙතෙක් යටපත් වී තිබී නිනදීන හැඟීම් ඉස්මතු වී ය.

"මුදලාලිලා දන්නේ අනුන්ගේ ඉණ ඉහ අහගා ගන්නතෙක් මෙන් සල්ලි හම්බ කරන්න විතරයි" සර් සිරිමල් අලවතුගිරිය වරක් කීවේ පියල්ගේ ගෙදර පවත්වන ලද උත්සවයකදී පියල් හා කතාබහ කරන අතර ය. පියල් එය තමාට පසසමින් අනිත් වෙළෙන්දන්ට නින්ද කරනු අදහසින් කියූවක් ලෙස සලකා සන්තෝෂ වූයේ ය. දැන් ඔහු සිතන්නේ එය තමාටම එල්ල කරන ලද ඇනුම්පදයක් ලෙස ය. අනික් ගැහැනුන් හා පිරිමින් ඉන සිනින් කියූ තෙපුල් පවා, පියල් තමාටත් නන්දටත් එල්ල කරන ලද ඇනුම්පද ලෙස සලකා ඒ තෙපුල්වලට අලුත් අරුත් දෙන්ට වෑයම් කරයි. තමා ඇසුරු කළ සියලු දෙනාම යටි සිතින් තමාට සිනාසෙමින් ඉව්වා බස් කෙළලුවන් ලෙස සලකන්ට පටන් ගත් පියල්, කුකුසින් ආවේශ වූවකු ලෙස, දෙඩවන්ට වූයේ ය. ඒ කුකුස ඔහුගේ සිත එකම කළු සායම් බඳුනක් කෙළේ ය. එහි පිවිසෙන සිතුම් හා හැඟුම් කළු පැහැ ගත්තේ ය.

නන්ද පියල්ගේ සිත සනසන්ට වෑයම් කළා ය. එයින් සිඳුණු ඔහු නන්ද ද සැකකරන්ට වී ය.

"අපි කොළඹ පදින්චි වූයේ අම්මා කෝප කරමිනි." යි පියල් තරහයෙන් කීවේ ය.

'කොළඹ වාසයෙන්, උඹලාට හොඳක් වෙන්නේ නෑ' යි කියූ කියුම පියල්ට මතක් වෙයි. කොළඹ පදිංචි වීමට යෝජනා කෙළේ නන්ද නොව පියල් ය. එහෙත් පියල් වසිනවක් ගමට නාවොත් නන්ද, ඔහුට දොස් නැඟුවා ය. කොළඹ පදින්චියට යමු' යි යෝජනා කළ විගස නන්ද ඒ යෝජනාව දෑසින් බදා ගන්නාක ලෙසිනි කැමති වූයේ. ඈ කොළඹට ආ මාසයක් ගතවන්ට පෙර පුරන් ගෝනියක් දිය උරා ගන්නාක් මෙන් නාගරික සිරිත් විරිත් උකහා ගත්තා ය. පියල් ගේ ගැහැනුන් හා පිරිමින් ඇසුරෙන් සන්තෝෂවන්ට උගත්තේ නිසා ය.

නන්ද පමණක් නොව පියල් ද වෙනදට වඩා ළැදිකමින් තිස්සගේ අදහස් විමසයි. එහෙත් තිස්ස ඇතැම් කියන කියුම් ඉවසිය නොහැකි තරම් කටුක ය. ඔහුගේ කියුම්වලට යටින් ඇති ඇත්ත වහා වටහා ගත්තේ නොව පියල් ය.

"ගෙදරදී අම්මාටත් තාත්තාටත් ඇලන් එක්ක ඉංගිරිසියෙන් කරන්න හොඳ නම් ඇලන් ලන්සි තරුණියක් විවාහ කර ගැනීම වැරදි වන්නේ කෙසේ ද?"

තිස්ස නන්දට ද ඇසෙන සේ දවසක තාලිකාගෙන් ප්‍රශ්නයකි මේ. ඇලන් තරුණියක හා හාදවීමත් අනතුරුව කසාද බැඳගැනීමත් තිස්සගේ කෝපයට හේතු නොවී ය. ලංකාවෙන් පිට වී යෑම තිස්සගේ කෝපයට හේතු වී ය. ඇලන්ගේ ගොන්කමක්" යි තිස්ස තරහයෙන් තෙපලේ ය. ඒ ගොන්කමට එළවූයේ අම්මාත් තාත්තාත් විසිනි.

"තිස්ස මාමා කියන්නේ ඇනුම් පද" යි තාලිකා සිනාසෙමින් ය. "ඉගෙනීමට ඉස්සර වෙලා ඇලන් අය්යා කසාද බැන්දේ කාට ද? ඇලන් අය්යාට කසාද බඳින්න වයසක් ද? මෙලා උණේ ඒ නිසා"

"ඇලන් කසාද බඳින්න හිතා හිටියේ ඉගෙනීම ඉවර වුණාට පස්සෙ. අම්මාත් තාත්තාත් තරහයෙන් තරවටු කරන්නත් වෙන්නත් පටන් ගත් නිසා ඇලන් ඒ ගෑනු ළමයා කසාද

බැඳ ගන්නා. පාක්කා තර්ජනය කරන්න පටන් ගත්තා, ඇලන්ට සිඹිවක් අයිති වෙන්න ඉඩ තියන්නේ නෑ කියා."

"තරහ ගිය නිසා වැඩි එහෙම කියන්න ඇති. සිවිල එහෙම කරනවාය........"

"ලන්ඩි ගැනුය කියන්නෝත් ගැනුන්ට. ලන්ඩි ගැනුත් සිංහල ගැනු වගේම කනවා, හිනානවා, ආදරය කරනවා, තරහාවෙනවා. ඇලන් ලන්ඩි තරුණියක් කසාද බඳින්න හිතුවාම ඕකට මනුසියන් පණ ඇරගන්න හැදුවේ මොකොට ද?....."

"තාලිකා කතා නොකර නිකම් ඉන්න" යි කාමරයෙහි ඇඳෙහි සාක්සි වී උන් නන්ද කීවා ය. "කෙළිපිටට කතා කරන මිනිසුන් එක්ක කතාවට යන්න ඕනෑ නෑ."

"තිස්ස මාමා කියන්නේ ඇලන් අය්යා බාල වයසෙහිදීම කසාද බැඳගෙන ලංකාව හැර යෑම හරිය කියා ද?" යි තාලිකා සෙමින් ඇසුවා ය.

"සියල් එයාගේ අම්මා අසන්තෝෂ කරලා කොළඹට ඇවිත් පදිංචි උණා. ඇලන් කසාද බඳින්න අදහස් කරගෙන උන්නේ විබාගෙන් සමර්ථ වෙලා රස්සාවක් කරන්න පටන් ගන්නාට පස්සේ."

"මගේ ප්‍රශ්නයට ඒක පිළිතුරක් නොවේ. තිස්ස මාමා කදන්නේ මම වාදෙකට අල්ලා ගන්න!"

"ගම් හැරදමා කොළඹ පදිංචියට ආ එක ගොන්කමක් ය කියා දන් අම්මාත් තාත්තාත් දෙන්නාම හිතනවා. ඇලන් ලංකාව හැරදමා එංගලන්තයට ගිය එකත් මහ ගොන්කමක් ලෙස ඇලන්ට හිතෙන අවස්ථාවක් ඒවි."

"මම් එහෙම හිතන්නේ නෑ. ඇලන් අය්යා වරදක් කෙළේ නෑයි ඔප්පු කරන්න තිස්ස මාමා තර්ක කරන්නේ සිහිමෙන් ඉබාගාතේ යන්නෙකු වාගෙ."

"සිහිම ඉබාගාතේ යෑමක්. තර්කය පිහිට වන්නේ කෙනෙකුට උවමනා හැටියට සිත ඉබාගාතේ යවන්න විතරයි."

තිස්ස හා කතාබහ කිරීමෙන් ලත් පුරුද්ද ඇති තාලිකා තමා පළමුව ඇසූ ප්‍රශ්නයම යළිත් ඇසුවා ය.

"හරිත් නෑ වැරදිත් නෑ" යි තිස්ස පිළිතුරු දුන්නේ ය. "හැමෝකම හරි වැරදි දෙකින් හොර වුනකි. ... කරන්නේ හොඳ මිනිහෙක් විතරයි....."

සාහසික වේගයකින් චන්ද්‍රසෝම කාමරයට ඇතුළු වූයේ ය.

"මම් අන්න මල්ලි ගැන සොය සොයා ඉන්නවා!" යි තාලිකා කීවා ය.

චන්ද්‍රසෝම තැවතී තාලිකා දෙසත් තිස්ස දෙසත් බැලුවේ ය. අවුල් වුණු කෙස් වැටිය හා ඩාඩියෙන් ... දූවිලි ද සහිත මූණ ඇති චන්ද්‍රසෝම මං පැහැරීමකින් පසු පැනයෙන හොරෙකු වැන්න යි තිස්ස සිතුවේ ය. ... චන්ද්‍රසෝමගේ මුහුණ යළිත් වරක් බැලූ ... ඔහු කිසියම් සාහසික අපරාධයක් කොට පළා යන්නෙකි යි ... කෙළේ ය. තිස්සගේ සිතට නැගේ කෝපයක් නොව ... කම්පාවකි.

"මම් මම සොයන්නේ මොකට ද" යි චන්ද්‍රසෝම ප්‍රශ්න කළේ ය.

"මම දන්නේ නැහැ. මල්ලී දවස් දෙකකින් ගෙදර නා ... වෙන්න ඇති."

"තිස්ස මාමා මම එක්ක තරහ ද මම ගැන සැක ... කෙනෙක් මෙන් බලන්නේ ?" යි චන්ද්‍රසෝම විචාළේ ය.

"තරහයෙන් ඉන්නේ මම නොව අම්මා..... චන්ද්‍රසෝම ... ගමනක් ගිය බව මම දන්නවා. මම විකක් බය උණේ ... පටලැවිල්ලක් කරගෙන ආවාද යි සැක හිතුණ නිසා."

"නැහැ" යි කියමින් චන්ද්‍රසෝම සිනාසුණේ ය. කලිසන් සාක්කුවට අත යැවූ ඔහු පරණ පත්තර කැබැල්ලක් දවටන ලද අවා පොදියක් එළියට ගෙන තිස්සට පෙන්නුවේ ය.

"මොකක් ද?"

"කියන්නේ නෑ"

ඔහු ගෙදරට පැමිණියේ කිලිටි ඇඳුම් උනා දමා අලුත් ඇඳුම් ඇඳගෙන, පියා එන්ට පෙර ගෙයින් පිට වන අදහසිනි. ... පියාට නො දන්වා කුඩා මොටෝරිය ගෙන යහළුවන්

දෙදෙනකු සමග නුවරඑළියට ගියේ ය. පසු දා උදය වරුවේ නුවරඑළියෙන් පිටත්වී එද්දී රඹොඩ දී තවත් රියක හැපීමෙන් චන්ද්‍රසෝමගේ රියෙහි මඩපෝරුව තැළිණ. ඔහු යහළුවන් දෙදෙනාත් සමග කොළඹට පැමිණ තම මොටෝරිය, කම්මලකට භාර කෙළේ ය.

"චන්ද්‍රසෝම"

අතිකක් සිතන චන්ද්‍රසෝමට ඒ හඬගෑම නො ඇසිණ. ඔහු කල්පනා කරන්නේ ඔහුත් යහළුවන් දෙදෙනාත් බේරුණු බේරිල්ල ගැනයි. වේගයෙන් පැදවූ ඔවුන්ගේ රිය පල්ලමක වැටෙන්ට ගියේ ය. අඩි සියකට වැඩි ඒ පල්ලමෙහි වැටිණි නම් ඔවුනුත් සමග රිය සුන්බුන් වෙයි. ඒ අන්තරායෙන් ඔවුන් බේරුණේ චන්ද්‍රසෝම ගේ සූරකමත් මහා ගඳපාන පසුරකුත් නිසා ය. රියෙහි මඩපෝරුව තැළුණේ මේ අන්තරායෙන් බේරුණු පසු ය.

තමාගේ ශූරකම සිහි කිරීමෙන් උපන් ගර්වය ඇති චන්ද්‍රසෝම තිස්ස සමග මඳ වේලාවක් කතාබහ කරන්ට සිතුවේ ය.

"චන්ද්‍රසෝමට අම්මා කතා කරනවා ඇහෙන්නේ නැද්ද?" යි තිස්ස මදක් අසන්තෝෂයෙන් ප්‍රශ්න කෙළේ ය.

චන්ද්‍රසෝම මවගේ කාමරයට ගියේ කැමැත්තෙන් නොවේ. ඔහුගේ ගොරෝසු මුහුණ බැලූ නන්දගේ කෝපය යට ගියේ ය. චන්ද්‍රසෝම ඉගෙනීම හැරදමා මැරකම් කරන්ට වී දැවුරුද්දක් පමණ වෙයි ; පියාගේ වෙළඳ සැලෙහි අවුරුද්දක් පමණ සේවය කළ ඔහු පියා සමග කලහ කොට එතැනින් අස්වූයේ ය.

ඇලන්ගෙන් වියෝ වූ නන්ද චන්ද්‍රසෝම කෙරෙහි තම ඇල්ම දඩි කරගැනීමෙන් සැනසෙන්ට වෑයම් කළා ය. එහෙත් චන්ද්‍රසෝම නිසා නන්ද දත් කාලය ගෙවන්නේ බියෙනි; ශෝකයෙනි. උගැන්මට අසමත් වුණු සමහර ගැමි දරුවන් මැරකම් කොට සිරගෙට ගිය සැටි නන්ද දනියි : ඇතැමකු සතුරකුගේ වෙඩි පහරින් මිය ගියේ ය. බලදසගේ සහෝදරයෙක් උගැන්මට ආසා නැත්තේ තරුණයන් හාද කොටගෙන මැරකම් කෙළේ ය. හත්අට අවුරුද්දකට පසු ඔහුගේ කාංඩයෙහිම එකෙකුගේ

[illegible] පහරින් ඔහු මළේ ය. ඔහුගේ අවමඟුලට නිසා සමග [illegible] ගියා ය. පසුවෙහි වැදුණු වෙඩි පහර උරහිස අතරින් [illegible] නිසා ඔහු එවේලේම මළේ නාහෙත් කටින් ලේ පිට [illegible] යි ගැමියන් කියූ කියුම, ඔහුගේ ශෝක ජනක මරණය [illegible] නන්දට තම සිතින් බැහැර කළ නො හැකි ය. ඔවුන් [illegible] ඔවුනොවුන් කෙරෙහි වෛර බැඳ ගත්තේ එකම ගැමි [illegible]කට ආසා කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.

නන්ද චන්ද්‍රසෝමගේ අනාගතය ගැන තැති ගත්තා ය. [illegible]ගේ වියෝගයෙන් පසු නන්ද තමාගේත් සැමියාගේත් [illegible] ජීවිතයෙහි අසුබ ලකුණුම දකින්ට පුරුදු වූවා ය. [illegible] හැර දමා මැරකම් කළ ගැමි තරුණයෝ වෙළඳාමෙන් [illegible] වී මහාගෙදරට නුදුරින් විසාල අලුත් ගෙවල් සාදවාගෙන [illegible] වෙසෙති. ඔවුන්ගෙන් එකකුගේ දුවක විසාල [illegible] සමග අද්වකාත් කෙනකුට ලඟදි සරණ කර දුන් බව [illegible] සිහි කළ නො හැකි ය.

"උඹ පෙරේයිද ගියේ කොහේ ද?" යි නන්ද තරහයෙන් [illegible] කළා ය.

"මම නුවරඑළියට ගියා" යි ඔහු සාහසික ලෙස පිළිතුරු [illegible]න්නේ ය.

"තාත්තාගෙන් අහලද උඹ කාර් එක ගෙනිච්චේ?"

"නැහැ."

චන්ද්‍රසෝමගේ සාහසික වේශය නිසා නන්ද කෝප [illegible] ය.

"තාත්තාගේ කන්තෝරුවෙන් උඹ සල්ලි කොපමණ පැහැර [illegible] ද?"

"මම සල්ලි පැහැරගත්තේ නැහැ. මගේ පඩිය වෙනුවෙන් [illegible]පියල් දෙසීයක් ගත්තා."

"කැෂියර්ව තරවටු කරලා උඹ ඒ සල්ලි ගත්තේ තාත්තාට [illegible] කියා."

"හොරකමට නෙවි. හොරකම් කරනවා නම් මට රුපියල් [illegible] දහක් හොරකම් කරගෙන යන්න තිබ්බා."

"තාත්තා පඩියට හරියන්න සල්ලි දීලා තියෙනවා [illegible] ද?"

"තාත්තා රුපියල් දහය [illegible] [illegible] නෑ."

"තාත්තාගේ සල්ලි උඹෙත් අපෙත් සල්ලි. [illegible] උඹ පිට මිනිහෙක් ද?"

"මම කන්තෝරුවේ වැඩ කොළේ පිට මිනිහෙක් විදියට. [illegible] කන්තෝරුවේ [illegible] වැඩ කරන්නේ පිට මිනිස්සු. [illegible] තාත්තාගේ කන්තෝරුවේ [illegible] නෑ."

"වැඩ ඉගෙන ගන්නට පස්සෙ උඹට වෙළඳාම [illegible] තාත්තා උඹට වෙළඳාම් [illegible]"

"මම කන්තෝරුවේ වැඩ කරන කාලේ තාත්තා මිනිහෙක් [illegible] මම තාත්තාගේ [illegible] සල්ලි අරගෙන [illegible] කියා තාත්තා හිතුවා. [illegible]"

"[illegible] මිනිහෝ උඹට [illegible] තාත්තා [illegible] සල්ලි [illegible] කොටියක්..."

"මට තාත්තාගේ සල්ලි ඕනෑ නෑ"

"උඹ ගෙනා රුපියල් දෙසීය කොහෙ ද?"

"[illegible]"

"රුපියල් දෙසීයම නැති කළා දවසට!"

"මගේ ළඟ දැන් රුපියල් පන්සීයක් තියෙනවා!" යි කියමින් චන්ද්‍රසෝම පොදියක් කලිසන් සාක්කුවෙන් ගෙන එහි [illegible] ඉවත් කොට පෙන්නුවේ ය. ඔහු [illegible] රුපියල් පන්සීය යළිත් සාක්කුවේ දමා ගත්තේ ය.

"දෙසීය පන්සීය උනේ කොහොම ද? උඹ කන්තෝරුවෙන් [illegible] සල්ලි අරගෙන තියෙනවා."

"නෑ" යි ඔහු ගර්වයෙන් පිළිතුරු දුන්නේ ය.

තාත්තාට පමණක් නොව තමාට ද මුදල් සපයන්නට හැකියක් ඇති බව මවට දන්වන්නට අවස්ථාවක් ලැබීම ගැන ඔහු සන්තෝෂ වූයේ ය.

[illegible]

"උඹට මෙච්චර සල්ලි ලැබුණේ කොහොමද ද?"

චන්ද්‍රසෝම [illegible]

"තාත්තාට විකාරයක් [illegible] මටත් සල්ලි හම්බ කරන්න පුළුවනි" යි චන්ද්‍රසෝම පිළිතුරු දුන්නේ ය.

"අපට උඹේ සල්ලි ඕනෑ නෑ. තාත්තා අපි [illegible] සල්ලි හම්බකරනවා."

"[illegible] මගේ සල්ලි ඕනෑ නැති නම් මට කමක් නෑ."

"සල්ලි හම්බකරන්න පස්සෙ පුළුවනි" යි [illegible] ය. "තාත්තාගේ කන්තෝරුවේ වැඩ ඉගෙන ගන්න බැරි නම් වෙන කන්තෝරුවකට [illegible] වැඩ ඉගෙන ගනින්. තාත්තා හොඳ [illegible] දේවී."

"මටත් පුළුවනි රස්සාවක් හොයාගන්න. මට රස්සාවක් දෙන්න ලොකු සමාගම් දෙකක් පොරොන්දුවෙලා තියෙනවා."

"උඹ දැන් ලොකු මිනිහෙක් ! මවුපියන් ඕනෑත් නෑ; නංගි ඕනෑත් නෑ; අය්යා ඕනෑත් නෑ."

"තාත්තාට මම පිට මිනිහෙක් තරම් වත් විශ්වාස නෑ. [illegible] යතුර මම අතට ගන්නවාටවත් තාත්තා කැමති නෑ. මම තාත්තාගේ සල්ලි අරගෙන පැනල යාවිය කියා තාත්තා බයේ ඉන්නවා. මම හම්බවෙන්න යාළුවෙක් ආවොත් තාත්තා එයාටත් මටත් රවනවා. මම නැති වෙලාවක මට හම්බවෙන්න

පියල්ගෙන් සහ [illegible] චන්ද්‍රසෝමගෙන් [illegible] [illegible] තත්ත්ව හෝනා වූවා ය. ඇගේ දෙනෙතට කඳුළු [illegible] සිටි චන්ද්‍රසෝමගේ දුටු සිත මෙලෙස් [illegible] වී ය.

"[illegible] ඇයි?" ඔහු [illegible] ඇසුවේ ය. "[illegible] [illegible] කරන [illegible] කළ නිසා මම එගේ අදහස් නො [illegible] [illegible] [illegible] තිබුණා. මම කල්පිත කරන නැහැ. [illegible] [illegible] [illegible] කරවිය කියා. මම සල්ලි [illegible] [illegible] ඔබ [illegible] සල්ලි [illegible]."

"අපි දෙන්නාම සල්ලිවලට ආසා නැ පුතා" යි [illegible] [illegible] ය. "[illegible] සල්ලි [illegible] පුතාලට [illegible] අපි දෙන්නාම [illegible] උඹ සල්ලි වියදම් කරාවිය කියා නෙවි; සල්ලි [illegible] [illegible] යහළුවන් එක්ක ඇවිදින්නට [illegible] කිසි [illegible] කියා. කාර් එකත් [illegible] [illegible] යන්නම් [illegible] නැතිනෙන් යයි පුතාම කිව්වා. මට [illegible] [illegible] [illegible] වෙන්නේ [illegible] ද?"

[illegible] [illegible] අන්තරායකින් බේරුණු [illegible] [illegible] දනියි. [illegible] අන්තරායකින් බේරෙන්නම දන්නා [illegible] [illegible] අදහසින් [illegible] අන්තරායෙන් බේරුණු [illegible] [illegible] [illegible] යයි සතුන්කම් [illegible] ආසාව නො [illegible] [illegible] චන්ද්‍රසෝම [illegible] කෙළේ ය.

"මම [illegible] [illegible]" යි චන්ද්‍රසෝම කීවේ ය. "අන්තරායවලින් බේරිලා [illegible] මම දන්නවා. කාර් එක [illegible] [illegible] [illegible] මට පුළුවනි. [illegible] [illegible] [illegible] රුපියල් පන්සියයක් දිනුවා!"

[illegible] [illegible] [illegible] මෙන් චන්ද්‍රසෝම [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] හෝනා වූවා ය. [illegible] ගිය දවසෙහිම චන්ද්‍රසෝම රුපියල් පන්සියක් දිනුවේ කෙසේ ද? ඔහු කියන්නේ [illegible] විය යුතුයි. ඔහු [illegible] [illegible] රුපියල් [illegible] [illegible] [illegible] ද? නො එසේ නම් යහළුවන් සමග [illegible] [illegible] කිසිවකුගෙන් මුදල් ලබාගත්තේ ද? යහළුවන් [illegible] [illegible] [illegible] අත්සන් ගසා චැක්පතක් මාරු කළ [illegible] [illegible] [illegible] සිරගෙට ගිය බව [illegible] දනියි. ඒ [illegible] අනිකකු නොව සර් සිරිමල් අලවතුකිස්සගේ [illegible].

12

අනුරා මැරෙන්නට පෙර, තිස්ස කොන්කලට ගිය එක් [illegible] දෙකක් පමණ එහි නැවතුණේ ය. ඔහු ඒක දවසක් [illegible] ද අකමැත්තෙන් පියල්ගේ මවගේ ගෙදර ද වාසය කෙළේ ය. [illegible] ජීවිතයෙහි දුක සැප දෙකක් එහි ප්‍රියංකරත්වය හා [illegible] අරබයා ඒ දෙ මාසය තුළ ඇසූ දුටු දේවල් ඒ තැන [illegible] ලත් දැනුමත් නිසා ඔහුගේ සිතුම් පැතුම් වෙනස් [illegible] වී ය. ඔහු නගරයෙහි දී බොහෝ විට සාකච්ඡා කෙළේ [illegible] අනුව සිතනු පිණිස නම් සුහද හැඟීම් මතුවන්නට නො [illegible] නිවැරදි විනීත සමාජ සිරිත් විසින් තිස්සවනු ලැබූ [illegible] නාගරිකයන්ගේ ජීවිතය ඔහුට පෙනුණේ දුක සැප දෙකින් [illegible] විනෝද එකක් ලෙසිනි. ඔවුන්ගේ ජීවිතය [illegible] දිය මතුයෙහි යාත්‍රා කෙරෙන නැවක් වැන්න. එහින් [illegible] හිරු එළියෙන් එළිය වන නො ගැඹුරෙහි වන [illegible] පමණි. හොරුන් හා බලයන් මරනු පිණිස කුඩා [illegible] සත්වලගල තෙක් යාත්‍රා කරන තිර්සය [illegible] මෙන් ගැමියෝ ද ආදිකාලීන සමාජ සිරිත් හා [illegible] අදහස් නමැති ඔරුපියලිවලින් ජීවන සයුරෙහි යාත්‍රා [illegible] ය. ආපදු නමැති සුළඟට හසුව දිළිඳුකම හා නො [illegible] නමැති ගල්පරවල හැපී සුන්බුන් වන ඒ ඔරුවලින් [illegible] කරන්නෝ ගැඹුරෙහි සරන බියකරු අබිසරු දුක් පීඩා [illegible] ය.

දුක් දුකින් හා වේදනාවෙන් පීඩා විඳින්නකු තිස්ස දුටුවේ [illegible] ශාලයෙහි දී ය. සිතින් හා කයින් දුඛ දුක්පීඩා හා වේදනා [illegible] ඔහු නගරයෙහි උසස් පන්තියේ එකම ගෙදරකදීවත් [illegible] ය. ඇඳ ඇතිරිලි, කොට්ට - මෙට්ට, ආදිය නිසා පහළ

යන පරිසරය හා වාතාවරණය ද වේදනාව තනන අලුත් [illegible] ද නගරයේ මිනිස් [illegible] පෙදෙරක වුව ද අමාරු ලෙවකු විසින් සංකර වේදනාව හා දුක සට තාවන විසිතුරු සට සන්සුරාවෙනි. ඒ සට සන්සුරාවෙන් මුවා වූ දුකත් වේදනාවත් දකින්නට මිනිස වෑයම් නො කෙළේ ය. නගරයෙහිදී ලැබූ නො ගැඹුරු සුහද සත්කීම් නිසා මිනු නගර ජීවිතයෙහි පිටත්තර විසිතුරුව [illegible] දකින්නට තරම් සිදුම් නුවණක් නො ලැබුවේ ය.

මිනු නාගරිකයන්ගේ සමාජ ජීවිතය නමැති සට සන්සුරාවෙන් වැසුණු සුහද ගනො ජීවිතයෙහි දුක සැප විනිවිද නුදුටුවේ ය. [illegible] දේ වටිනා හැඟීමට අනුබල දෙන [illegible] සිදුම් හැඟුමක් මිනුට නොවී ය.

ආනන්දය ලෙස හැඳින්විය හැකි ප්‍රීතියක් ද මිනු නගර ජීවිතයෙහි නුදුටුවේ ය. නගර ජීවිතයෙහි සුලභ ප්‍රීතිය වනාහි උත්සවයකදී [illegible] දකින්නට ලැබෙන [illegible] ප්‍රීතිය මෙන් මිනු කුප්පන්නක් වී ය.

නගරයෙහි අවමඟුල් [illegible] රෙදි සළින් වැසුණු [illegible] හ.ය. [illegible] සත්සුරාවෙන් වැසුණු සමාජ ජීවිතය තනන දුක සැප වේදනා ද [illegible] ගැමියන්ගේ අවමඟුලෙහි දී රෙදි සළින් නො වැසුණු දුක හා තැලැව තනන හඬ දෙකත් විනිවිද [illegible] කම්පනය කරන්නෙකි. ඒ හඬ දුකින් විලාප තනන ගැමි ගැහැනුන්ගේ ශෝකය අනතට තනා පතුරුවන ආදිකාලීන [illegible] වෙනතක් යයි පියල් සිතුවේ ය.

[illegible] ඉඳහිට විහාරස්ථානයකට ගිය පියල් දුටුවේ [illegible] වැදුම් පිදුම් කරන්නන්ගේ ආගමික [illegible] ආගමික හැඟීම් විසින් කම්පනය කරනු ලැබූ [illegible] දෙනකුන් මිනුන් අතර සිටිද්දි [illegible] මිනු නො හැඟුනේ ය. මිනු පල්ලියකට ගියේ පියල් හා [illegible] කරන ගැහැනියකගේ හෝ පිරිමියකුගේ හෝ විවාහ මඟුලක් හෝ අවමඟුලක් සඳහා පමණි. [illegible] ප්‍රේමය ලෝකෝත්තර අකාම කාමයට [illegible] ඇත්තක් කරනු [illegible] පිස්සට රුචි නොවී ය. මිනු දන්නේ නගරයේ බෞද්ධයන්ගේ ආගමික ජීවිතය පමණි. ඒ දකුම් ද නගරයේ විහාරස්ථාන තුළ [illegible] අත්දැකීමට සීමා වී ය.

ආගම් ඇදහීම [illegible] ආචාර විශේෂයක් වී ඇතැයි යන හැඟීම නගරයේ ඇතැම් විහාරයකට ගිය අවස්ථාවෙහි මිනුගේ සිතට නැඟෙන් ය. නගරයෙහිදී මිනු [illegible] හැඟීම හා අදහස් වැරදි බව මිනුට හැඟුණේ මේ වර මිනු [illegible] ප්‍රදේශ කල දෙමාපය තුළ ය. මිනු ඒ දකුම් ලැබුවේ [illegible] මහගෙයි වඩසෙන තම මවගේ දිරාපු සිත කය දෙක දකිමෙනි: අනුලාගේ රෝගය ගැන සිහිමෙනි. ඒ දෙදෙනාම [illegible] හා දුක් වේදනා ද ඉවසමින් ප්‍රීතියෙන් පමණක් නොව ආනන්දයෙන් ද ජීවත් වෙති. පියල්ගේ මව අනුලාව සැනසු කරමින්, ඇ කැමැ සත සිනාහෙමම බත් දමාගෙකමින්, ඇගේ නාවරයෙහිම හිඳුමින්, ජීවියක මෙන් ඇට සේවය කරමින් ප්‍රීතියෙන් ජීවත් වෙයි. නන්ද කෙරෙහි සිටි කලකිරී සිටින මව සිත්ස දකියි. එහෙත් ඇ අනුලා සුව ලබනු දකිමේ ආසාවෙන් වෙහෙසෙන්නේ ආගමික හැඟීමට සමාන හැඟීමකිනි. ඒ ආගමික හැඟීම, නන්ද කෙරෙහි කලකිරුණු ඇ විසින් ආරූඪ කරගත්තක් නොවේ. ඇ ඇගේ දයාවත් කරුණාවත් නන්දගෙන් ඉවත් කොට දුක් විඳින අනුලා කෙරෙහි රැඳවූවා ය.

ගැමියන් තමන්ගේ අව්‍යාජ සුහද හැඟීම් විහාරස්ථානයෙහිදී මිදු පිළිමය, බෝගස, ස්තූපය යන ආගමේ ඇති සංකේතයන් ඉදිරියෙහි දී උතුරුවා වගුරුවනු සිත්ස දුටුවේ ය. මිනු තම මව හා සහෝදරියන් ද අනික් ගැමි ගැහැනුන් ද විහාරස්ථානයෙහිදී වැදුම් පිදුම් කරනු කුඩා කල දාස් වරක් දුක ඇත. එහෙත් කුඩා වියෙහිදී මිනු ඒ දකුම් [illegible] කතාවලින් හැඟින්වෙන පුවත් සිහිකරන්නකු ලෙසිනි. තරුණ වියෙහිදී ඒ දකුම් මිනු දුටුවේ උනන්දුවෙන් හා බුද්ධියෙන් යව කරනු ලබූ ආගමික හැඟීම් ඇත්තකු ලෙසිනි.

හදවත [illegible] අව්‍යාජත්වය හෙළි කරන අව්‍යාජ දුකත් සැපත් දක්වෙන ගැමි ජීවිතය [illegible] නො වූවකි යි යන හැඟීම පියල්ගේ සිතට පිවිසියේ ය. මිනු වෙන ද ගැමි ජීවිතයෙහි [illegible] දුටු තැන මේ වර දකින්නේ [illegible] නො කරනු ලබූ [illegible] වෙන ද [illegible] දුටු තැන මේ වර මිනු දකින්නේ [illegible] වෙන් ඇති නියම ආගමික හැඟීමයි.

[illegible]

සෝමා සිත්සගේ කතුල වැදුණිය ය.

"විවාහ ජීවිතයට ඇතුළු නො වන්න මම තීරණය කරගත්තේ මීට අවුරුදු ගණනකට පෙර" යි සෝමා ශෝකයෙන් කීවා ය. "මට පස්සේ මම අපේ නෑ, හිතවතුන් හා සමාගම කරමින් ගත්තොත ද... මවුන්ගෙන් දෙදෙනෙක් මට ආදරය කරන්නට බැහැයි කළා. කර්කශ කතුල් කොපුලියෙන් මම ඔවුන් දෙදෙනාගේ ඇල්ම විනාශ කළා. ඔවුන් දෙදෙනා මගෙන් ඈත් උනේ මට අප්‍රිය වේදනා තනිකිරි. අම්මා මා කොළඹ ගියේය යි ගෙදරට ගැලුවේ ඊට පස්සේ."

"විවාහ ජීවිතයට ඇතුළු නො වන්න සිතාගත්තේ කුමක් නිසා ද?" යි සිත්ස කුත් වන වරවික් ප්‍රශ්න කෙළේ ය.

සිත්ස මේ ප්‍රශ්නය අසන තුරු වීරම් සෝමාගේ සිතෙහි හටගත්තේ කැලඹීමකි. ඒ කැලඹීම ඇට සඟවාගත නො හැකි ය. ඇගේ මුහුණ මලානික වෙමින් ගතිවි. ඇගේ ශිත සමනෙක් නොව ගත ද සැලෙන බව ඇගේ කටහඬින් හෙළි වේ. ඇගේ කවින් පිටවන්නේ වේදනාව ආකවිත මුළු වදන් ය.

"ඒක හැම මගෙන් අහන්න එපා."

මේ අර ප්‍රශ්නයට සෝමා තුම වීම දුන් පිළිතුරයි. සිත්ස ඒ ප්‍රශ්නය නැවත නැවතත් ඇසූ අවසන සෝමා කිසි පිළිතුරක් නොදුන්නා ය. ඇ නැඟිට්ටුවකෝ කොස්සයෙන් කොට දුවිලයෙකි. දුකද සිතක් ඇති ඇගේ හද, ... දුවිලයෙකට ගැලපිමියක් වූයේ කෙසේ ද?

සෝමා නිසා සිත්සගේ සිතට ඇතැම් විට නැගෙන් නො විසඳිය හැකි ප්‍රශ්නයකි. 'සෝමා නිසා මා විවාහ ජීවිතයට ඇතුළත් විය යුතු ද?' යන ප්‍රශ්නය සිත්සගේ සිතට නොයෙක් වර නැඟිණ. කිසිවිටක ඔහු එය නො විසඳුවේ ය. සෝමා විසින් කිය යුතු කල යුතු දේ පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් සිතාගත විසඳීමට සිත්ස අසමර්ථයෙකි. ඔහු එවැනි ප්‍රශ්න කෙසේ! විට විසින්විය කරන්නේ නැතිවෙමිනි. සිතට සියයක් ඔහුට විසිත්වීමකට බැය ගත නො හැකි වෙයි. සිත්සට විසඳිය නො හැකි වූ අර ප්‍රශ්නය සෝමා නිසා ඉක්මන විසඳුනේ ය. සෝමා "මම විවාහ ජීවිතයට ඇතුළු වන්නේ නැහැ" යි කියනු කළමු වර ඇසූ සිත්ස සිතින් යත්නෝත්ම වූයේ ය.

13

යහළුවන් ඇතැම් විට 'මුදලාලි' යයි කියමින් චන්ද්‍රසෝමට සරදම් කළෝ ය. ඔහුගේ සාහසික වෙනයට යටින් ඇති මේ මුදල් පිළිබඳ ආසාව ඔහු නො දැනුවත්වම තම පියාගෙන් ඔහුට ලත් ඇබ්බැහිකමකි. ඒ ශික්ෂණය ඔහු මලමොලකමින් වළකන්නන් නොවී ය. එසේන් මුදල් වියදම් කළ යුතු අවස්ථාවේ ඔහු තම මිතුරන් පවා අසන්තෝෂ කරමින් ක්‍රියා කරන්නේ ඒ හික්මීම නිසා ය.

චන්ද්‍රසෝම හා ඔහුගේ යහළුවෝ ද විනෝද ගමනක් යන සමහර විටක නාගරික තරුණියක හෝ දෙදෙනකුන් කැඳවාගෙන යති. අත මිට දිගහැර මුදල් වියදම් කළ හැක්කේ චන්ද්‍රසෝමට පමණි.

වරක් ඔවුන් සමඟ ගිය තරුණියක් මහනුවර සාප්පුවකට ගොස් රුපියල් විසි පහක් වටිනා අත් බෑගයක් තෝරා ගත්තා ය. සාප්පුකාරයා බිල ගෙනා විට තරුණිය චන්ද්‍රසෝමගේ අත මිරිකා බිල ඔහු අතට දුන්නා ය.

"මා ළඟ මාරු කරපු සල්ලි එච්චර නෑ" යි කියමින් ඔහු රුපියල් පන්සීයක චෙක් පතක් සාප්පුකාරයාට දුන්නේ ය. ඒ චෙක්පත සාප්පුකාරයා ආපසු චන්ද්‍රසෝමට දුන්නේ ය.

"අඳුනන්නේ නැතිව මේ තරම් මුදලක චෙක් එකක් මාරු කරන්න බැහැ."

"මේ මහත්තයා කොළඹ පියල් වැලිවල මුදලාලිගේ පුතා" යි එක් තරුණියක් චන්ද්‍රසෝම හඳුන්වා දුන්නේ ය. "ඉංග්‍රීසි පළමු වරට මුදලි තනතුරක් දුන් සිංහල වෙළෙන්ද වැලිවල මුදලාලි"

සාප්පුකාරයා චන්ද්‍රසෝමගේ හිසේ සිට දෙපා තෙක් බැලුවේ ය. අනතුරුව ඔහු තරුණිය දෙස බැලුවේ ප්‍රශ්නයක් නඟන්නාක් මෙනි. මුහුණ බැලූ පමණින් මිනිසුන්ගේ ගති ගුණ මනින්ට පුරුදු වූ වෙළෙන්ද චෙක්පත මාරු කිරීමට වැඩි කැමැත්තක් නො දැක්වී ය.

"වැලිවල මුදලාලි නම් අපි හොඳටම දන්නවා. ඒ මුදලාලිගේ රුපියල් දෙතුන් දහක චෙක්පතක් උණත් අපි මාරු කරනවා. දැන් චෙක් ගනුදෙනුව ටිකක් පරෙස්සමෙන් කරන්න ඕනෑ කාලයක්. හොර අත්සන් ගහපු චෙක්.........."

වෙළෙන්ද චන්ද්‍රසෝමගේ මුහුණ බැලුවේ ය.

"හොඳයි මම කොළඹට ටෙලිෆෝන් කරලා බලලා චෙක්එක මාරු කරන්නම්."

"එපා! ඕනෑ නෑ. කොළඹට ටෙලිෆෝන් කරන්න ගියොත් අපට මෙතන දෙපැයක් ප්‍රමාද වෙන්න වෙනවා."

තරුණයන් අතින් තරුණයෝ දෙදෙනෙක් කතාබහ කළෝ ය. එක් තරුණයෙක් රුපියල් දහයක් සාක්කුවෙන් එළියට ගත්තේ ය. තරුණිය ද තම අත් බෑගයෙන් රුපියල් පහක් එළියට ගත්තා ය.

"කීය ද අඩු?" යි ප්‍රශ්න කරමින් චන්ද්‍රසෝම ඔවුන් වෙතට ළං වූයේ ය. "දහය ද අඩු? මෙන්න රුපියල් දහය."

චන්ද්‍රසෝම ළඟ රුපියල් අනූවකට අඩු නොවන ගණනක් ඇතැයි පියසේන දනියි. ඔහු ස්වාමියා පස්සේ යන බල්ලකු මෙන් චන්ද්‍රසෝම ඇසුරු කරන්නෙකි. චන්ද්‍රසෝම මෙතරම් සපටි නුවණ ඇත්තෙකි යි පියසේන නො සිතුවේ ය. ඔහු කලකිරෙනු වෙනුවට තම යහළුවා ගැන දැඩි විශ්වාසයක් ඇති කරගත්තේ ය.

පියසේන මුලදී සිතුවේ චන්ද්‍රසෝම 'උඩ හිටියත් එකයි බිම හිටියත් එකයි' යන හැඟීමෙන් සාහසිකකම් කරන්නකු ලෙසිනි. ඔහු නුවරඑළියට ගිය අවස්ථාවේ රේස් ඔට්ටු ඇල්ලීමෙන් රුපියල් හාරසීයක් දිනුවේ ඔහුගේ ම ගුරුකමිනි. නුවරඑළියෙන් එද්දී අතර මඟදී එක් යහළුවෙක් 'තානායමට ගොස් කෑම කමු' යි යෝජනා කෙළේ ය. චන්ද්‍රසෝම සැන්ඩ්විච්, පැටිස්, කට්ලිස් සහිත පොදියක් හා විස්කි බෝතලයක් ද පෙන්වා 'අන්න අර ගහ යටට වෙලා අපි හොඳටම කමු' යි කීවේ ය.

හිරු රැසින් නොතැවුනු ලවන ගස් සෙවණෙහි පිරිසිදු වැලි තණ බිස්සෙහි හිඳගත් ඔවුහු පිපාසාතුරයන් මෙන් විස්කි බී, හාමත් වූ කොටියන් මෙන් මස් පාන් කෑහ.

"තානායමට ගියා නම් වැඩිපුර සල්ලි ගෙවා අපට කන්න වෙන්නේ පිලුන් මස් මාළු" යි කියමින් එකෙක් විස්කි වීදුරුව උගුරු තුනට බීවේ ය.

"මීට පස්සේ තානායම් පලකට යන්නේ නෑ" යි ධර්මෙ ඥානරත්න කීවේ ය.

කෑම කෑ, බඩුනු හිරු යකින් උලුප්පුම් වුණු ශිල්පීන් සහතපු ඒඹුල. ගල් කුළුවල හැපී හැපී පෙරළ තහඹින් පල්ලම බසින් ගල යන ගඟ කරා, හිස් විස්කි බෝතලය ගත් පියසේන ගමන් කෙළේ ය. 'හොඳ එතුර ඉවරද' යි චන්ද්‍රසෝම ඇසුවේ ය.

ගඟ තීරයෙන් ගිල්පලක් කෑම කන්නන්ගේ කට්වල් සදා බලමින් සෙට හිටියි. ඩැරල් බිල්පා දෙසට වීසි කළ මස් කෑල්ල බිම වැටෙනම පෙර කපුටුවෙක් ගසා ගෙන ගියේ ය. බිල්පා 'හව්' ගාමින් කපුටුවා වෙතට පැන්නේ ය.

"සාක්කා පුරුදුකාරයෙක් වගෙයි." චන්ද්‍රසෝම කීවේ ය.

"නුවරඑළියට යන නුවරඑළියෙන් එන කාර්වලින් සමහරක් නවත්තන්නේ මේ ගඟ ළඟ" යි ඩැරල් කී ය. "කාර්වල මිනිසුන් කෑම කන්නේ මේ ගඟ ළඟ වාඩිවෙලා. සාක්කාට මස් ගසාකෑම පුරුදුවෙලා තියෙන්නේ මිනිස්සු උන්ට අල්ලා ගනු පිණිස මස් කෑලි ළඟ වීසි කරන නිසා."

තරුණිය තුටුව සාප්පුවෙහිදී අත් බෑගය සෝරා ගත්තේ චන්ද්‍රසෝම ලවා මුදල් ගෙවන අදහසිනි යි පියසේන සිතුවේ ය. ඈ අතර මඟදී චන්ද්‍රසෝමගේ සිත් ගන්ට වෑයම් කළා ය. ඔහුට සරදම් කළා ය ; ඔහු දෙඩවනු පිණිස ප්‍රශ්න ඇසුවා ය. ඈ එක සැමියකු පතන සිතාවක නො වුව ද විනීත ගති හා හැඩකුම් ඇති තරුණියකි. ඇගේ බැල්මට හා ගමනට යටින් කාමය කුප්පන ගතියක් ඇතැයි සිතූ පියසේන චන්ද්‍රසෝම ඈ හා හාද නො වීම ගැන පුදුම වූයේ ය. ඈ හොරාගත් අත් බෑගයට මුදල් නො ගෙවූ චන්ද්‍රසෝම චරිත ශක්තිය ඇත්තෙකි. එහෙත් ඔහුගේ ක්‍රියාව ඔහුට පියාගෙන් ඇබ්බැහි වුණු වෙළඳ ප්‍රයෝගයක් විය යුතු යයි පියසේන සිතුවේ ය.

ඇලන්ගේ වියෝගයෙන් ශෝකාතුර වූ පියල්, චන්ද්‍රසෝමගේ සාහසිකකම නිසා බිඳුණු සිත කය ඇත්තෙක් වී ය. නාලිකා, පුර වෙළෙන්දකුගේ පුතකුට ආලය කරන බව ඊට දවසකට පෙර පියල්ට දැනගන්නට ලැබිණ. ඔහු කලබල නොවී ය. නාලිකා පිළිබඳ පුවත ඔහු නන්දට නො කීවේ ය. ඒ පුවත නන්ද දැනගත්තොත් නාලිකාට බැණ වැදී කලහ කරයි.

ඇලන් ලංකාවෙන් පිට වී ගිය පසු පියල්ගේ සිතුම් පැතුම් වෙනස් වී ය. සමාජයෙන් ඈත්ව ජීවත් වන වෙළෙන්දන්

හා ඔවුන්ගේ දූ දරුවන් ඇසුරු නො කිරීම වරදක් යයි ඔහු සිතයි. ඔහු අනුකාන වෙළෙන්දෝ ඔහුට සිනාසෙති. ඇතැමෙක් ... මෙ කාලේ පුතාත් දුරට ඉංගිරිසි උගන්නන එක හොඳ ...' යි කීවේ ය.

ජීනිසිඳයන්, දෙස්තරුන්, ආණ්ඩුවේ උසස් නිලධාරීන් ඇසුරු කළ පියල් දැන් ඔවුන්ගෙන් ඈත් වන්ට සිතයි. නාලිකා වෙළෙන්දකුට ආලය කරන බව දැන ගන්ට ලැබීම ඔහුගේ කෝපයට හේතු නොවී ය.

දැන් වෙනදටත් වඩා රෑ බෝ වී පියල් ගෙදර එයි. වෙනද මෙන් ඔහු කතා නො කරයි. වෙනද නන්ද හා කතාබහ කරමින් සන්තෝෂ වන ඔහු දැන් කතා කරන්නේ නන්ද අසන ප්‍රශ්නයකට පිළිතුරු දෙනු පිණිස පමණි. තම සැමියාගේ මේ වෙනස විපතක පෙර ලකුණක් යයි සිතූ නන්ද ඔහු සනසන්ට වෑයම් කළා ය. ... ඔහු කිසියම් රෝගයකට ගොදුරු විය හැකි ය.

චන්ද්‍රසෝම ගැන ළත වන්නේ කුමට ද? ඔහුට ... අප කෙනෙක් මහත්සි ගන්නා ද? ඔහු දක්ෂකාරයකු ... ඔබ කොහොම වෑයම් කළා ද? එයාගේ කොටස ... මුදලක් බැංකුවේ තැන්පත් කොට මාසෙකට ... එයාට බැංකුවෙන් ගෙවන්ට සලස්සන්න. එයාට මීට ... ජීවත්වන්ට හරිනවා මිසක් වෙන කුමක් කරන්ට ද? ... සැහෙන කෙනෙකුට කසාද බන්ද දී අපි වත්තට ගොස් එහි පදිංචි වෙමු. මාස් පතා මුදලක් අතට ලැබෙන සේ චන්ද්‍රසෝම ඒ මුදල පරෙස්සම් කරගන්න හිතාවි.

"අපි යෝජනා කරන කෙනෙක් එක්ක දුව විවාහ වෙය කියා මම හිතන්නේ නෑ" යි පියල් ශෝකයෙන් කෙතලේ ය.

"අපි කියන එකෙකට නාලිකා කැමති වේවි" යි නන්ද දැඩි විශ්වාසයෙන් කීවා ය.

"නාලිකා කරෝලිස් සිල්වාගේ පුතාට ආලය කරනවා."

"මොනවා !"

අන්දමන්ද වූ නන්ද පුටුවෙන් නැඟී සිටියා ය.

සැමියාත් නන්දත් කතාබහ කෙළේ ඉරිදවක දහවල් කාලයෙහි ය. එහෙත් පුටුවෙන් නැඟුණු නන්ද දූටුවේ වෙන්සිටින්

ඊටු මහ නන්ද සිනි කළා ය. පියල් නිසා කරගත්තේ ඇත්ත, [illegible] සිනි කොට, කාර්යයක් කරන උවමනාවක් මෙන් [illegible] ය. තාලිකා [illegible] ය. [illegible] ලියුම් ලියන්න අර සිතුවේ කොහේ දෝ ය. [illegible] සිහි නො කොට [illegible] නිසා දෝ නන්ද කරන [illegible] ය. තම සැමියාගේ [illegible] වීම [illegible] ය. [illegible] නිසා [illegible] දකී [illegible] කොට. දැන් තම සැමියා උදෙසා [illegible] කළ [illegible] ය. [illegible] තම ඔහු රෝගියකුව ඇලෙඩි වැතිරෙයි.

ජීවිත නිතරම තාලිකා ඇතුළු කරයි : ඈ සමග කතාබහ කරයි . වාද කරයි ; ඇර සරදම් කරයි. තාලිකා [illegible] ලියුම් ලියන මට ජීවිත දකියි. ඔහු ඇතුළත් කතාත් [illegible] ජීවිතය තුළින් නිසා දෝ දරුවන් හා තම සහෝදරයා ද විසින් කෙරෙන් තම තුමියන් ගිවිටන ලද යි සිතූ නන්ද [illegible] සන්තෝෂය සියලු අතහා දවා ඇගේ හද පාළු පිටියක් කරන තරම් අඩු වී ය.

"තාලිකා මම හොඳට ම විශ්වාස කළා" යි තමා කළ පාපය වමාරන්නට වෑයම් කරන්නකු මෙන් නන්ද කෙඳුරූ ය. "එහෙත් අකත්තේ නැතිම කිසිවක් කරන්නේ නැති ඇත්තෙක් පමණුවිල්ලෙන් පස්සේ තාලිකා කිව්වා. එයා මම රැවටුවා. මම වැරදිකාරී. එයාගේ අදහසට මම ඉඩ දෙන්නේ නෑ."

තම සැමියාගේ දෙනෙතට කඳුළු නැගුනු නන්ද දුටුවා ය. ඇගේ ඇතුළු හද වඩින් දෙස් හඟන්නේ ඈට ය. සමාජ ජීවිතය ගෙන් කොටු සලකන්නට වූයේ පියල් නොව නන්ද ය. තමා අනුගමනයට පියල්ට අනුබල දුන්නේ නන්ද ය. තමා සිතූ හැම දෙයක් ඔහු කර බාගෙන කෙළේ ය. දරුවන් කරන අකීකරුකම් ගැන වනකිව දුක්තා නන්ද ය. එහෙත් දරුවන්ගේ අකීකරුකම් ගැන පියල් කිසි විටක තමාට දෙස් නො කැගූ බව නන්ද සිහි කළා ය. හැම විපතක් ඔහු කර බාගෙන ඉවසයි. ඒ ඉවසීමෙන් තුවාල ලබන්නේ ඔහුගේ ඇතුළු හදවත යි. කයටම ලේ ගැලන තුවාලයක් ලැබුවකු මෙන් තම සැමියා වේදනා විඳිති යි නන්දට හැඟිණ.

තම පරපුරත් අතීතයත් මිරිකුණ ඔහු කොට පැත්තට රැගෙන් ඒ රූපියල් දහස දෙදහස බැගින් වියදම් කිරීමෙන් සතුටුවූයේ ය. මහගෙදර දත් කොට [illegible] යි නො කිව හැකි සේ දිරා ඇති. [illegible] ඉපද වුනු නමුදු කෙනෙකත් දිරීමෙන් [illegible] ය. [illegible] රෝගයකින් කොට [illegible] දිරවන අතීතයම් [illegible] ඇගේ සිවිය උරා ගැනීමෙහි [illegible]. ඉන්ට හිටින්ට තැනත්, නැත්තතු පේ සිප්පු [illegible] ද තම පරපුරේ අතීතය සිහිමු. මහගෙදර ඒ අතීතය [illegible] තැනකි. එය සුන්බුන් කරවන්ට සිතවන තරම් ළාමක සිතක් නන්දාගේ සිතට ආවේ ය.

"කතාගාටු වෙන්න එපා" යි කියමින් නන්ද පියල්ගේ හිස තුරුළු කර ගත්තා ය. "දරුවන් ගැන උරන් ඕනෑවට වැඩිය හිතන්න ඕනෑ නෑ. අපි ඒ කොල්ලන් උදෙසා කරන්න ඕනෑ හැම දේම කළා. දැන් ඒ කොල්ලන් [illegible] වැඩක් නෑ. ඒ කොල්ලන්ගෙ නැඟෙන්න ඉඩ ඇරලා අපි දැන් ජීවත් වෙන්න ඕනෑ. පරණ ගේ කඩවා දමන්නත් ඕනෑ. අපි [illegible] ගොස් එහි පදින්චි වෙමු."

"ඒ පරණ පාළු ගේ කඩවා දමන්න හිතුණේ මට කලින්" යි පියල් කීවේ ය. මහගෙදර තම ඇසු පියල්ගේ සිතට නැඟෙත් දුවමයෙකි. ඒ දුවමය තම හදෙහි කොතනක සැඟවී තිබී තැඹිමක්ද යි නො දත් ඔහු පුදුම වී ය.

"මම කතාගාටු වෙන්නේ තාලිකා ගැන නෙවි" යි පියල් කොපලේ ය. "මම කතාගාටු වෙන්නේ ඇලන් ගැන. තාලිකා තවරෙකු කසාද බැඳගත්තත් අපට දකින්ට ලැබෙනවා. එහෙත් කොම් මැරකම් කළත් අපට දකින්ට ලැබෙනවා. ඇලන් අපට දකින්ට ලැබෙන එකක් නෑ යි හැඟෙනවා. එයාට ඕනෑ ගැනියෙක් කසාද බැඳගන්න ඇරලා අපි නිකම් හිටියා නම් එයා ලංකාව හැර දමා යන්නේ නෑ. සවිමත් කබලාන තරක කරුණයෙක් යයි මම හිතන්නේ නෑ."

සවිමත් කබලානට නන්ද කොහෙත්ම කැමැති නැත. ඔහුගේ පියා කොළඹ ධනවතකුගේ මුදලිත්කු ගෙවලින් බදු කාසි

අය කළ නපුරු මිනිසකු බව නන්ද අසා ඇත. ඔහු අනතුරුව විදිවල කුණු එක් කරවනු සඳහා නාගරික සභාවේ කොන්තරාත්කාරයෙක් වූයේ ය. ඔහු රුපියල් දහ දොළොස් දහසක් සපයාගත්තේ ඒ කාර්යෙනි. ඔහුගේ පුතා වැඩුණේ මුඩුක්කුවල දරුවන් ඇසුරු කරමිනි. රාජකීය විද්‍යාලයට ඇතුළුව ඉගෙනීමට පටන්ගත් පසු ඔහු ඉහළ පන්තියේ මිනිසුන්ගේ දරුවන් ඇසුරු කරන්නට වූයේ ය.

"සල්ලිමත් සකලාන හොඳ උණක් අපට උවමනා නෑ" යි නන්ද කීවා ය.

මහගෙදර ඇද හෙළන්ට යෝජනා කළ නන්දගේ සිතින් කුලමානය ඉවත් නොවීම පියල්ගේ පුදුමයට හේතු වී ය. ගරාවැටුණු මහගෙදර වනාහි දිරීමෙන් පුප් බැඳුණු කුලමානය ගැමියන්ගේ ඇසට හසුකරන සංකේතයකි යි පියල් සිතයි. එහෙත් ඔහු නන්දට පටහැනි නො වූයේ ය.

"සල්මිනට මම කැමති නිසා නෙවි එහෙම කිව්වේ. අපි ඇලන්ට විරුද්ද උණේ......"

"නාලිකාට එච්චර හපන්කම් කරන්න මම ඉඩ දෙන්නේ නෑ" යි දැඩි සිතින් නන්ද කෙපලා ය. "ළමයින්ට ඕනෑ විදියට හැම දේම කරන්න ඉඩ දෙන්න බැහැ. ඇලන් ලන්සි ගැහැනියෙක් එක්ක එංගලන්තෙට ගියේ අපේ වරදකින් නෙවි."

හරින ලද කවුළුවෙන් පියල්ට නැව්තොටත් එහි නවත්වන ලද නැව් හම්කින් ආදියත් පෙනෙයි. පියල්ට ඔහුගේ වෙළෙඳාමත්, නාගරික සමාජයත්, ඇලනුත්, ලංසි තරුණියත් සිහි කරවන තැනකි නැව්තොට. ඔහු කොළඹට පැමිණ මුදල් සපයන්ට වෑයම් කළ අවස්ථාවෙහි හෝටල්වලටත් නැව්වලටත් මස් මාළු බිත්තර සැපයුවේ ය. එයින් ලාභ ලබනු සඳහා ඔහු ඇතැම් විට වංක ක්‍රියා කෙළේ ය.

වරායෙහි නවත්වන ලද සමහර නැව්වලින් විශාල බඩු පෙට්ටි බාවෙන්නේ බත්තල්වලට යි. බඩු පැටවුණු බත්තල් රේගුව දෙසට යාත්‍රා කරයි. බඩු පෙට්ටි පටවන ලද කබල් ගැල් තම නිවෙසට නුදුරු පාරෙන් ගමන් කරනු දුටු පියල් දැන් කෙමෙන් පිරිහෙන තමාගේ වෙළඳාම සිහි කෙළේ ය.

වරායට ඇතුළු වන නැව් දකින පියල් මාළු අහින් දක සන්තෝෂ වන මස් මරන්නකු මෙන් සන්තෝෂ වූයේ ය. දැන්

වරාය දෙස බලා සිටින ඔහු එවැනි සන්තෝෂයක් නො ලබයි. ධූමාරයෙන් වැසුණු ක්ෂිතිජය ඔහු කලකිරවන්නකි. එය ඔහුට සිහි කරවන්නේ බටහිර දේශය යි; එංගලන්තය යි. එංගලන්තය මේ පුතුයා පණ පිටින් ගිලගන්නකි.

"වෙළඳාම අත්හරින්නයි වෙලා තියෙන්නේ" යි පියල් කෙපලේ ය. "මට දැන් වෙළඳාම ගැන වෙහෙසෙන්න බැහැ. කැමියර් අස්කළාට පස්සේ වෙළඳාම බලා සොයාගන්න කෙනෙක් නැහැ. කැමියර් අස්කරන්න උණේත් චන්ද්‍රසෝම නිසා. මේ ළඟදීදී වෙළඳාමෙන් අලාබ වෙන්න පුළුවනි."

"අලාබ නම් වෙළඳාම අත්හැර දමන එකයි කරන්න තියෙන්නේ. දැන් සල්ලි හම්බ කළා ඇති. ළමයින් හිතුවක්කාරයන් උණේ අපි ඒ ගොල්ලයි අනාගතේ ගැන හිතාගෙන සල්ලි හම්බ කළ නිසා. දැන් වෙළඳාම බදුගෙන මහන්සි වෙන්න එපා, සන්තෝසෙන් ඉන්න........"

"තිස්සට හොඳට මොළේ තියෙනවා. මිනිහත් හොඳට ඇඹිලා පොඩිවෙලා හැදුණෙ. එයා දවසකට දෙතුන් පැයක් වෙළඳාමේ වැඩ කළත් ඇති. වෙළඳාම අත්හැර දමන්න ඕනෑ නෑ......"

"තිස්සට කිසි දෙයක් ඕනෑ නෑ. කිසිවක ආසාවකුත් නෑ. හොඳ වැටහෙන නුවණක් නම් එයාට තියෙනවා. එයා වෙළඳාමට අතගහන්න කැමති වේද දන්නේ නැහැ. තිසාට දැන් එක පළාතක ඉන්න බැහැ. ඉස්සර එයා පොත් කියවනවා. දැන් එයාට ඒකත් එපාවෙලා. ඔක්කොම පොත් පුළුස්සා දැම්මත් මිනිසුන්ට පාඩුවක් වෙන්නේ නැයි කියනවා. හැම දේම ගැන කලකිරුණු මිනිහෙක් ලවා වෙළඳාම් කරවන්න පුළුවන් ද?"

"එයා සුමානෙකට දෙතුන් සැරයක් ගොහින් වැඩ කළත් ඇති. අවුරුදු දෙකකට තුනකට උඩදී මම පටලැවිලි සහිත වෙළඳ ගනුදෙනු නැවැත්තුවා. දැන් තිස්සට පහසුවෙන් වෙළඳාම බලා සොයාගෙන ටිකක් දියුණු කරන්න පුළුවනි. වෙළඳාම නැති නොවී තිබුණොත් කාට හරි ඒක දියුණු කරගන්න පුළුවනි."

චන්ද්‍රසෝම ගැන කොහෙත් කලකිරුණු නමුදු ඔහු සවද හරි වෙළෙන්දකු වෙති යි යන හැඟීම පියල් තම සිතින්

ඉවත් නො කෙළේ ය. සමිතත් සමඟ ජාන ද වෙළඳාමට ඇරගෙනී, නන්දා මෙන් පියල් සමඟ ජානට විරුද්ධ නොවෙයි.

"තිස්සට එක තැනක ඉන්න බැරිවෙලා තියෙන්නේ එක රැකියාවේ ඉන්න පුරුදු නැති නිසා. වෙළඳාම ගැන හොයා බලන කොට තිස්සට එක තැනක ඉන්න පුරුදු වේවි."

"එයා මිනිසුන්ට රැවටෙනවා."

"නෑ" යි කියමින් පියල් සිනාසුණේ ය. "එයා මිනිසුන්ට උපකාර කරන්නේ ඒ ගොල්ලන්ගෙ රැවටෙන නිසා නෙවි. හොරෙක්, කපටියෙක්, හොඳ මිනිහෙක් උගෙන් අඳුනාගන්න එයාට පුළුවන් කියෙනවා. එයා හොරාට උගෙන් උපකාර කරන්නේ හොරා බව දැනගෙන. තිස්ස වෙළඳාමට හොඳයි. අමාරුව එයා කැමැති කරවා ගන්න එකයි."

අහස වැහි වලාවෙන් පිරීම නිසා ගෙය වෙනදට වඩා කලින් අඳුරු වී ය. නන්දා නැගී ගොස් විදුලි පහන් දැල්වූවා ය. ඇඳ ළඟ කනප්පුව උඩ තුබුණු ඇලන්ගේ පින්තූරය නන්දාගේ දෙනෙතට හසු වී ය. එය ඇලන් එංගලන්තයෙහිදී ගත් ඡායාරූපයක පිටපතකි. මෘදුබව, විනීතකම, ගුරුකම ප්‍රකට කරන ඇලන්ගේ ස්වරූපය දක්වෙන ඒ ඡායාරූපය දෙස බලන කවරෙක් වුව ද ඇලන්ට පැහැදෙයි. නන්දා තුළ හටගත්තේ ගර්වයකි. ඇගේ වියෝ දුක අලුත් වී ය. 'ඇලන්ට ඕනෑ ගැහැනියක් කසාද බැඳගන්න ඇරියා නම් එයා ලංකාව හැර යන්නේ නෑ' යි තම සැමියා කියූ කියුම ඇත්තක්ද යි නන්දා කල්පනා කළා ය. 'ඇලන් ලංකාව හැරදමා ගියේ අපේ වරදකින් නොවේ' යි නන්දා ඒ වෙලාවේ කිව්වේ තම සැමියා සනසන අටියෙනි.

සුළඟට හසුවුණු සීත් වැස්ස වරායෙහි නැව් හා යාත්‍රා වසා විදගෙන දූල් පටක් සේ කවුළුවෙන් එබී බැලූ පියල්ට පෙනිණ. කැන්වස් රෙදිවලින් වැසුණු බඩු පෙට්ටි සහිත බත්තල් තුනක් නැවක් අසල රැඳී සිටියි. වරායෙහි මීට පෙර පැවැති සසල බව දැන් නො දක්නා ලැබේ. වරායෙහි පාළුවත් නිසොල්මනත් පියල්ගේ සිතෙහි වූ පාළුව තියුණු කෙළේ ය.

මෙතෙක් කල් තමා ජීවත් වූයේ නො සිතමින් ක්‍රියා කළ එකකු ලෙසිනි යි පියල් කල්පනා කෙළේ ය. ඔහු සිතාමතා ක්‍රියා

කෙළේ වෙළෙඳාමෙහිදී පමණි. ඔහු දරුවන් ගැනත් නන්දා ගැනත් සිතන්ට වූයේ මෑතදී ය. ඔහු නන්දා කියූ දෙයක් කෙළේ ය. දරුවන් ඉල්ලූ දෙයක් ගෙනැවිත් දුන්නේ ය. බිරිඳ නිසා උපන් ඇල්ම වචනයෙන් හා ක්‍රියාවෙන් පිට කරන්ට ඔහු වෑයම් නො කෙළේ ය. දරුවන් නිසා උපන් ඇල්ම වචනයෙන් හා ක්‍රියාවෙන් පිට කළ යුතු යයි ඔහු නො සිතුවේ ය. ඔහු ඒ ඇල්ම ගිලගනිමින් ජීවත් වූයේ ය. දරුවෝ කයින් ඔහුට ලං ව සිටි නමුත් සිතින් ඈත් වූහ. නන්දා කයින් හා සිතින් ඔහුට ලං ව ජීවත් වූවා ය. එහෙයින් ඔවුනු සමාන සිතුම් පැතුම් ඇත්තෝ වූහ; ඔවුනොවුන්ගේ දුකෙහිදී දුක් වූහ; ප්‍රීතියෙහිදී ප්‍රීති වූහ. පාඩම් බහුල වීම නිසා දරුවන් සන්තෝෂ වූයේ ගෙදරින් පිටදී ය.

පියල් තම අනාගතය දකින්නේ මීදුම් පටලයෙන් වැසුණු කාන්තාරයක් ලෙසිනි. හැට අට ඉක්ම වූ ඔහු කයින් දුබලයකු නොවුව ද සිතින් දුබලයෙකි ; මද සුළං ඔහුගේ හද පෙරට වඩා තියුණුව දුක් දෙමින් හඟින්නාකි. නගර පරිසරයට අනුරූපව ජීවත්වන්ට වෑයම් කළ ඔහුගේ සිතේ යටි මඩියෙහි වැටී සිටි ගැමි ගති හා හැඟීම් නැඟීම නිසා ඔහුගේ සන්තාපය තීව්‍ර වෙයි.

වරායෙන් ඔබ සක්වළ ගලත්, අහසත්, මුහුදත්, වැස්ස හා වැහිවලා නිසා එකම අවුල් ජාලයක් ලෙසිනි පියල්ට පෙනෙන්නේ. මීට පෙර මෙවැනි දැකුම්වලට ඔහුගේ සිත ඇදී නො ගියේ ය. දෙනෙතට හසුවුණත් ඔහුගේ සිත එවැනි දැකුම් නො වදින සේ වැසුණු දොරටුව ඇත්තක් වී ය. ඒ දොරටු ඉගිලී ගිය ඔහුගේ සිතට පිවිසෙන්නේ ශෝකය වඩන දැකුම් ය.

තිස්සගේ කටහඬ ඇසූ නන්දා ඇඳෙන් නැගී කවුළුව අසල සිටි තම සැමියා කරා ගියා ය.

"තිස්ස ගෙදර ඇවිත් තියෙන හැඩයි. මම හිතා හිටියේ තව මාසයක් යන තුරු එයා කොග්ගලින් එන එකක් නෑ කියා. එයා ආ එක හොඳයි. මම එයා එක්ක කතා කරලා බලන්නම්."

14

නන්දු සචින්ත් කමලානා ගැන තාලිකාගෙන් ප්‍රශ්න කෙළේ කෝපයෙනි. ඔහු තමාට ලියුම් එවන බවත් තමා ඔහුට ලියුම් ලියන බවත් තාලිකා සතුටින් පිළිගත්තා ය. එය වරදක් යයි ඇය නො සිතයි. ඔබ මොකටම කියන්නේ කුමක් නිසා ද? මට කිසියම් තරුණයෙකු ගැන සිතාගෙන සිටියා නම් ඒ මට කලින් කිව යුතු ය. කමලානා ඇලන්ගේ මිතුරෙකි ; ඔහු නොයෙක් විට සොඳුරට පැමිණියේ ය. ඇලන් සමග ඉගෙනුම ලැබූ කාලයේ සචින්ත් රාජකීය විද්‍යාලයට ඇතුළු වී උගෙනුම ලැබුවේ ය. තම මව අභාවයට පත් නොවී පියා ද අවසන සචින්ත් ගැන ඇතැම් කතා කළ බව තාලිකාට මතක ය. ඔහුට ලියුම් ලියන බව දැනගත් මට මොකටම කියන්නේ කුමක් නිසා ද?

"උඹ එයාට ලියුම් ලිව්වේ කුමට ද?" යි නන්දු අවසන වරටත් ප්‍රශ්න කළා ය. "එයා ගැන අදහසක් තිබ්බා නම් අපට කියන්න ඕනෑ."

"මුලදී මම එයාට ලියුම් ලිව්වේ විවාහ වන අදහසින් නොවේ" යි තාලිකා කෝපයෙන් පිළිතුරු දුන්නා ය.

"තරුණයෙකුට ලියුම් ලියන්නේ වෙන මොන අදහසින් ද?"

මට වචන් කියනු යි සිතූ තාලිකා සිනාව මැඩ ගත්තා ය.

"සචින්ත් මට ලියුම් දෙකක් ලිව්වා. මම ඊට පස්සේ එයාට ලියුමක් ලිව්වා."

"අවුරුදු ගණනක් තිස්සේ එයාට ලියුම් ලියුවේ නිකම් ද?"

"අවුරුදු කීපයක්ම එයාට ලියුම් ලිව්වේ එයා එක්ක විවාහ වන අදහසකින් නොවේ. එහෙම අදහසකින් ලියුම් ලියන්ට පටන් ගත්තේ මෑතදී."

"නිකම් ලියුමක් ලියන කෙනාට උඹට සිතන්න බැරි උඹගෙ ද සිය ටික වෙන බව. තරුණියක් ඉලන්දාරියෙකුට ලියුම් ලියන්නේ වෙන මොන උලව්වකට ද?"

"ළමයි සිතන හැටියට මම සිතන්නේ කොහොම ද?"

"සිතන්න බැරි නම් අහන්න බැරි ද?"

"අහන්නේ මොකක් ගැන ද? එහෙම අදහසක් ඇති උණා නම් මමගෙන් අහන්න තිබ්බා. එහෙම අදහසක් නොතිබුණ නිසා මම එයාගේ ලියුම්වලට උත්තර යැව්වා."

"එහෙනම් උඹ වෙන තරුණයන්ටත් ලියුම් ලියා තියෙනවා ද?"

"නැහැ."

"ඒ මොකෝ ද? නිකම් ලියනවා නම් අනික් තරුණයන්ටත් ලියුම් ලියන්ට එපා ය."

"සචින්ත් හැර වෙන කවුරුවත් මට ලියුම් එව්වේ නැහැ."

"එයා එක්ක විවාහ වෙන්න පොරොන්දු උණේ කුමට ද? උඹට ඕනෑ විදියට ඒ වැඩ කරන්න බැහැ. සචින්ත්ගේ දෙමාපිය තාත්තලා ගැන උඹ දන්නව ද?"

"නැහැ ; මම මොකුත් දන්නේ නැහැ."

"එයාගේ තාත්තා මුද්‍රාකරුවෙක් ගාලේ ඇවිදපු මිනිහෙක් බව කවුරුත් දන්නවා. ඒ මිනිහා ජීවත් උණේත් මුද්‍රාකරුවෙක."

"මම ඒ මොකුත් දන්නේ නෑ."

තාලිකාගේ පිළිතුර නන්දගේ සන්තෝෂයට හේතු වී ය. සචින්ත්ගේ පියාගේ තොරතුරු අසන විට තාලිකා කලබල වූවා ය.

"සචින්ත්ගේ තාත්තා නපුරු මිනිහෙක්. එයා.........."

"මම ලියුම් ලිව්වේ සචින්ත්ට ; එයාගේ තාත්තාට නෙවි."

"උඹ ඕනෑවට වඩා පැහිලා තියෙනවා" යි නන්දු කෝපයෙන් කීවා ය. "සචින්ත් නපුරු මිනිහෙකුගේ පුතෙක්."

"පුතා එයා වගේ නෙවි."

"තාත්තාගේ ගති පුතාට තියෙනවා......"

"උඹ කියන්නෙ ගමේ ගොඩේ මිනිස්සුන්ගේ අදහස්........"

"ඔව් එහෙනම්" යි නන්ද කෝපයෙන් කියුවා ය.

"උඹ දන්නේ කොහොමද ගමේ මිනිස්සුන්ගේ කතා?"

තාලිකා ඒ වදන් කෙපලේ කටට ආ නිසා මිස සිතා කියා නොවේ. මට පෙමින් [illegible] බව තාලිකාට මතක් වූයේ ඔහුගේ දැඩි කෝපය නිසා ය.

තාලිකා ඒ වදන් තමාගේ කටින් පිටවන්නට හැරීම ගැන කනගාටු වූවා ය. ඔහුගේ සිත සනසනු පිණිස කුමක් කිව යුතු දැ'යි ඒ වදන් උපන්නේ [illegible]. ඇතැම් අවස්ථා [illegible] සිතුවම් වුව ද 'ගමේ ගොඩේ කතා' යි කියමින් තිස්ස බැහැර කොළේ ය.

"ගමේ ගොඩේ කතා මට කියා දුන්නේ තිස්ස මාමා !"

"ඒ [illegible] උඹ තරම් කොළේ. මම එයාටත් [illegible] කියන්නම් කියාගෙන ඉන්නේ."

ඔහුගේ [illegible] මැකැර වී යයි සිතූ තාලිකාගේ සිත [illegible] වී ය.

"තාත්තා උඹට හොඳට ම ආදරේ බව උඹ දන්නවා නේද?" යි නන්ද [illegible] කටින් ප්‍රශ්න කළා ය.

තාත්තා [illegible] දුන් [illegible] දැවිල්ල [illegible] කැමැතියි. තිස්ස [illegible] තාලිකාට කැමැතියි. [illegible] පුතාවන් [illegible]. ඔහු [illegible] ඇති යි තාත්තා [illegible].

ඔහුගේ මේ [illegible] තාලිකා [illegible] නොවේ. තාලිකා [illegible] විවාහ වනු දකිනු මට [illegible]. 'තාලිකා සිරිල් [illegible] කතාද [illegible]' යයි [illegible] තාත්තා [illegible] මට [illegible]. එහෙත් ඔහුගේ ඒ සිතුම තාලිකා [illegible] ලෙසිනි. තමාගේ [illegible] විවාහ [illegible] මට මේ තරම් [illegible] යි තාලිකා [illegible] ය.

"සිරිල් මම එක්ක කතා කරනවා. දවසක් එයාගේ [illegible] අදහස මට [illegible] කතා කළා. එයා මට

[illegible] කෙළේ නෑ. තමුන් මම කැමැති නැති බව එයාට [illegible] කතා කළා. මම්ලා එයා ගැන සිතාගෙන ඉන්න [illegible] මම දන්නේ නෑ. දන්නවා නම් මම කට වහගෙන ඉන්නවා."

"මොකාටද? ඔය තරම් නැහිච්ච බව මම දන්නේ නැහැ. [illegible] එක පාරටම එහෙම කියන්න පුළුවන් නෑ. උඹ සිතාගෙන [illegible] අම්මත් තාත්තාත් උඹ කියන එකක් කරන පමණක් [illegible] !"

නන්ද අනුගෙන් නැගෙන් කෝපයෙනි.

"[illegible] කමිලාත එක්ක විවාහ වෙන්න උඹට කොහොමඹ [illegible] නැහැ. උඹ විවාහ වෙන්න ඕන, මලුසියන් කියන [illegible] එක්ක. තොලුම මෙච්චර [illegible] උගත් [illegible] [illegible] නොයා ගෙන තියෙන්නේ [illegible] [illegible] පුතෙක් !"

"මම [illegible] ගැන සිතන්නේ තරහකින්" යි තාලිකා [illegible] කොපලා ය. "එයා [illegible] ඇතුළ [illegible] ඉගෙන ගන්නා. අප උගත් [illegible] නිසා නොවේ. එයා අලුතෙන් [illegible] පිළිගෙන [illegible] ගත්තා. [illegible] [illegible] නො වන [illegible] දනයකින් [illegible] යයි එයා මම එක්ක කිව්වා......"

"උඹ නෙවි මේ ගෙදර අම්මා" යි කියමින් නන්ද [illegible] ය. "ඔය මිනිහා [illegible]. තාලිකා [illegible] [illegible] එපා."

මට කාමරයෙන් පිට වූයේ [illegible] කෝපයෙන් ද? නො එසේ නම් දැඩි වූ කෝපයෙන් ද?

නන්ද තිස්සට [illegible] ය. [illegible] කෝපයට [illegible] නො දත අන්දමන්ද වූ තිස්ස [illegible] ය.

"අර කැරෝලිස් සිල්වාගේ පුතා තාලිකාව [illegible] බව උඹ දන්නවා; මට කිව්වෙ නැහැ. උඹ [illegible] කිව්වෙත් නැහැ. උඹ [illegible] වගේ කතා කරන්නේ අපි එක්ක විතරයි !"

නන්ද [illegible] කුමක් නිසා ද යි තිස්සට [illegible] [illegible]. ඔහු සිනාසුණේ ය.

"උඹ දන්නේ කියවන්න විතරයි."

නන්ද කුපිත ව පැවසුවා ය.

"නාලිකා සවිමන් කියන මිනිහාට ලියුම් ලියන බව උඹ දන්නවා නේද?"

"ඔව්, මම දන්නවා."

"උඹ ඒකට අනුබල දුන්නා."

"නැහැ. මම අනුබල දුන්නේ නැ."

"ඒක අපිට දන්වන්න එපා, කාරණයක් බව හිතන්න උඹට බැරි උනා."

"මම හිතුවේ නන්ද දන්නවා ය කියා."

"මම දන්න කොහොමවත් නැහැ" යි නන්ද දැඩි කෝපයෙන් කීවා ය. "ඒ මිනිහා නාලිකාට කැපෙනවාය ? ඒක ගැන හිතන්න උඹට බැරිඋනා."

"ඇයි නො කැපෙන්නේ?" යි තිස්ස ඉතා සන්සුන් ලෙස ඇසුවේ ය. "සවිමන් මොළේ ඇති, හොඳ හැදෙන තරුණයෙක්. දුගියෙක් හොඳ දනවතෙක්."

"එයාගේ සල්ලි මොනවාට ද අපට? එයාගේ තාත්තා නපුරු මිනිහෙක්."

"එයාගේ තාත්තා ගැන මම සෙව්වේ නැ. නාලිකා එයාගේ තාත්තාට ලියුම් ලිව්වා යයි මම හිතන්නේ නැ" යි කියමින් තිස්ස යළිත් සිනාසුණේ ය.

"උඹ දන්නේ ඇනුම්පද කියන්නත් දත් විරිත්තන්නත් විතරයි." නන්ද කෝපයට වැඩි ශෝකයෙන් කීවා ය. "ළමයිත් අපට විරුද්ධයි. සහෝදරයාත් අපට විරුද්ධයි. අපේ අවාසනාව."

නන්ද නිහඬ වූවා ය. තිස්ස කතා කෙළේ ශෝකයෙනි.

"නාලිකා සවිමන්ට ලියුම් ලියන බව මම දැන ගත්තෙ මෑතදී. මම ඒ ගැන ඇහුවාම නාලිකා සියලු තොරතුරු මට කිව්වා. 'දන්නම අම්මාට කියන්න එපාය' යි කිව් නිසා මම නන්දට කිසිවක් කිව්වේ නැ. මම සවිමන් ආශ්‍රය කරන්න

පටන්ගත්තේ ඊට පස්සේ. මම ඒක කෙළේ එයා කොහොම මිනිහෙක් ද කියා දැන ගන්න අදහසින්. එයා හොඳටම දියුණු වෙන මිනිහෙක්. නාලිකා මෝඩියෙක් නෙවෙයි....... මේවා ගැන මට වඩා හොඳින් නාලිකාට හිතන්න පුළුවනි......."

තිස්ස කතා කෙළේ සානුකම්පිත හැඬීමෙනි. එහෙත් නන්ද ශෝක වන්නේත් කියන්නේත් සුණුවිසුණු බලාපොරොත්තු දක්නා සේ ලතවන්නේත් කුමක් නිසා දැයි ඔහුට නො වැටහේ. නාලිකා ආලය කරන සවිමන් ඉතා හොඳ ගුර තරුණයෙකි. ඔහුගේ මවුපියන් ගැන සිතමින් නන්ද සවිමන්ට විරුද්ධ වන්නේ කුමක් නිසාද යි තිස්සට වටහා ගත නො හැකි ය; ඔහුගේ ලිපට නාගින්නගේ කෝපයකි. එහෙත් නන්ද හඬින්නේත් ශෝක වන්නේත් කියන්නේත් නාලිකා සවිමන්ට ආලය කරන නිසා නොවේ. ඇලන් මවුපියන්ට අකීකරුව ලන්ඩන් තරුණියක කසාද බැඳගෙන ලංකාව හැර ගියේ ය; චන්ද්‍රසෝම සාහසිකයෙක් වී ය. නාලිකා මවුපියන් නොතකා තමාගේ සිතැඟියට වහල්ව යන්නී පතයි. තම සහෝදරියගේ සිත සනසන්ට වෑයම් කළ යුතු යයි කල්පනා කළ තිස්සගේ කටින් මේ වදන් ගිලිහිණි:

"නන්ද නාලිකා ගැන ලතවන්නේ කුමට ද? එයා කවුරු එක්ක විවාහ උනත් අපි හිතන තරම් හොඳක් හෝ නරකක් සිදු වෙනවා ද? නාලිකා නන්දටත් පියල්ටත් කීකරු වෙන්න ඕනෑ බව ඇත්ත. නමුත් එයා සවිමන්ට ආලය බැඳගැනීම ඒ කිසිවක් නො සැලකීමක් ලෙස මට වැටහෙන්නේ නැ."

"එයා ඔහොම එකක් කරාය කියා අපි බලාපොරොත්තු උනේ නැහැ" යි නන්ද ශෝකාකුල ස්වරයෙන් කීවා ය. "ඇලන් අප හැර දමා ගියා. චන්ද්‍රසෝම හිතුවක්කාරයෙක් උනා....... නාලිකාත් මෙහෙම කරන්න ගියාම අපි ඉවසන්නේ කොහොම ද?"

"මට තේරෙනවා. ඇලන් කෙළේ වරදක් නොවේ යයි මම කියන්නේ නැ. චන්ද්‍රසෝම මවුපියන්ට වද දෙන හිතුවක්කාරයෙක් වෙලා ඉන්නවා. නමුත් ඒ සියල්ලම මහා විපත් ලෙස සලකන්නේ කුමක් නිසා ද? " යි තිස්ස දයාවෙන්

ඇසුවේ ය. ජීවිතය අපට වුවමනා පරිදි හර්ගස්සන්න සිතන්නේ කුමට ද? දරුවන් නිසා උපදින ඇල්ම බුද්ධියෙන් සකස් කොට නො ගන්නා කල්හි ආත්මාර්ථකාමී හැඟීමක් වෙයි. ඇලන් තව අවුරුදු තුන හතරකින් මවුපියන් බලන්ට ලංකාවට එනවා නිසැක ය. චන්ද්‍රසෝමට හැමදම හිතුවක්කාරයකු ලෙස ජීවත්වන්ට නො හැකි ය. ඔහු හිරගෙට යෑමෙන් ඔහුගේ හිතුවක්කාරකම් ඉවර කළ යුතු ය. නො එසේ නම් ඔහු මුදල් සැපයීමෙහි ශූරයකු වීමෙන් ඔහුගේ හිතුවක්කාරකම් කෙළවර වෙයි. ඔහු කවද හරි ශූර වෙළෙන්දකු වෙති යි යන හැඟීම වෙනස් කරන්ට කාරණයක් ඇතැයි නො වැටහේ.

තිස්සගේ මේ බණ දෙසුම නන්දට හොඳින් නො වැටහිණ. එහෙත් ඔහු තුළ තමාත් තම සැමියාත් නිසා උපන් දයානුකම්පාව ඔහුගේ ඒ දෙසුමට හේතු වී ය. නන්දගේ තැවුණු සිත මඳක් සැනසිණ.

නන්ද තිස්සගේ අතීතය සිහි කළා ය. තම මවුපියන් දිළින්දන් වූයේ තිස්ස උපදින්ට පෙර ය. අනුලා හා නන්ද වැඩිවිය පැමිණෙන තෙක් අගහිඟ නිසා දැඩි දුක් පීඩා නො වින්දෝ ය. තිස්ස උගන්නා කාලයේ සිට දුක සේ ජීවත් වූයේ ය. උගැන්මෙහි ශූරයකු වූ ඔහු උගැන්ම හැරදමා සුළු පඩියක් ලැබෙන රක්සාවක් කෙළේ ය. අගහිඟවලින් මිරිකෙමින් ජීවත් වූ මවත් සහෝදරියන්ටත් ඔහු ඒ පඩිය නො මසුරුව දුන්නේ ය. ඔහු කිසිවක් ඉතිරි කර නො ගත්තේ ය. කටුක ජීවිතයට පුරුදු වූණු ඔහු කිසි කලෙක සුව පහසුකම් නො සෙවූයේ ය; සුව පහසුකම් ගැන නො සිතුවේ ය.

තිස්සගේ අතීතය සිහිකළ නන්දගේ සිතෙහි සන්තාපයක් හට ගත්තේ ය. අනුලාගේ අකාල මරණයට තමාගේ කීර්ත්‍යසස් ලෝභය කොහෙත් හේතු නො වී යයි කිව හැකි ද? අනුලා බණ්ඩාරවෙලට හෝ හම්බන්තොටට හෝ යවා පිළියම් කරවන්ට නො සිතුණේ කුමක් නිසා ද? දරුවන්ට රෝගය බෝවේති යි බියගත්තේ තමා ද බිය වූ හෙයිනි.

"අනේ තිසා" යි නන්ද කන්නලව් කළා ය. "අය්යාට සනීප නැහැ. මම හිතුවේ චන්ද්‍රසෝමගේ හිතුවක්කාරකම් නිසා

ප්‍රීතක් හිත නරක්වෙලාය කියා. නමුත් පියල් ශරීර ආබාධෙකින් පෙළෙන වාය කියා මම හිතනවා. හිතේ කනගාටුවක් නම් මෙච්චර කල් පවතින්නේ නෑ."

"දොස්තර බලන්න ගියේ නැද්ද?"

"ගියා; දොස්තර පැ බාගයක් පමණ සෝදිසි කරලා ඇඟ ඇතුළේ ලෙඩක් නැයි කිව්වා. නමුත් දොස්තර කිව්වා සල්‍ය වෛද්‍යවරයෙකුට පෙන්නන්නය කියා. පෝල් දොස්තරට ලියුමක් දෙන්න හැදුවා. අය්යා කැමති උණේ නෑ."

"දොස්තර එහෙම කියන්න ඇත්තේ ඇඟ ඇතුළේ අවයවයක ආබාධයක් ඇතැයි සැක කරන නිසා වෙන්න ඇති."

"මම කිව්වට එයා අහන්නේ නෑ. මම පියල් එක්ක යන්න මහන්සි ගත්තා. කැපුම් කෙටුම් කරාවිය කියා අය්යා ඒකත් බයයි."

"සැත්කමකින් හොඳ කළ යුතු ලෙඩක් නම් සැත්කම කරන එක හොඳයි."

"තිසා අය්යාට තෝරා කියන්න. තිසා කිව්වම සමහර විට අය්යා කැමැති වේවි."

නන්ද අනතුරුව පියල්ගේ වෙළඳාම ගැන තිස්ස හා කතාබහ කළා ය. වෙළඳාම ගැන දත් පියල්ගේ සිතෙහි කිසිම ආසාවක් නැත. එහෙත් වෙළඳාම හැරදමා කන්තෝරුවත් ගබඩාවත් වසා දමන්ට අදහසකුත් නැත. නැති නොවී තිබුණොත් චන්ද්‍රසෝම උණත් කවද හරි ඒ වෙළඳාම අතට ගනිති යි පියල් සිතයි.

"තිසා සුමානෙකට දෙතුන් සැරයක් ගොහින් සොයා බලනවා නම් වෙළඳාම කරගෙන යන්න පුළුවන් වේවි යි අය්යා කියනවා."

"ගොහින් සොයන්න බලන්න නම් මට පුළුවනි"යි තිස්ස ඉවත බලාගත්වනම පිළිතුරු දුන්නේ ය. "වෙළඳාම ගැන දැනුමක් මට නෑ........"

"වෙළඳාමට කාලෙ යොදවනවා නම් තිසා හොඳ වෙළෙන්දෙක් වෙනවා යයි අය්යා උඩදී කිව්වා. චන්ද්‍රසෝම කවද හරි වෙළඳාම අතට අරගෙන කරාවි යයි හැඟීමක් පියල්ගේ

[illegible]

"චන්ද්‍රසෝම නැමැති හිතුවක්කාරයෙක් කරන වැඩක් නෑ" යි සිත්ත කීය. "එයා මැරකම් කරලා හිරගෙට යනා තියෙන් නැද්ද, මේ මියුල්ගේ වෙළඳාම අතට ගෙන දියුණු කරාවි."

"ඔයා හිතන්නේ නව අවුරුදු පහළොවකින් විස්සකින් විය හැකි දෙයක්. එතෙක් කල් අපට ජීවත් වෙන්න ලැබේ ද? වෙළඳාම නැති නොවී තියේ ද?........"

"තාලිකාට මොළේ තියෙනවා. වෙළඳාම බලා ගෙන යා ගන්න එයාට පුළුවනි....."

"එයාට ඒවා කරන්න පුළුවන් කමක් නෑ....."

"සමහර විට...... මියල් හිතනවටත් නො සිතු තරම් ලොකු වෙළඳාමක් කරාවි......"

[illegible]

කොටුවේ පාස්පුරාණයට ගොස් ආපසු පැමිණි තාලිකා ලියුම් දෙකක් අතින් ගෙන ඇතුළු වූවා ය.

"එක ලියුමක් මගේ" යි කියමින් තාලිකා දික් කළ ලියුම කවරයක ඇමුණු ලියුමක් මවට දුන්නා ය. [illegible] අතක ලියුමක් විය යුතු යයි තණ්ඩ සිතුවා ය.

"ලියුම ඇලන් අයියාගෙන් වෙන්න ඇති" යි කියමින් තාලිකා කාමරයට ගොස් හිඳින්නට තව ගියා ය.

රෝගාතුර වූණු සැමියා බලා සිටි [illegible]

[illegible]

"ඇලන් අයියා ආයින් කසාද බැඳලා!" යි නාලිකා [illegible]

[illegible] ... දුක්වී ය. ... සුදු ගැහැනියක් කසාද බැන්දේ ද? එය ... ද ... ද ... ඇගේ හිතට ... ය.

"[illegible] තරුණියක් ?" යයි සිස්සට කියවිනා.

"නෑ, සුදු තරුණියක් !"

නාලිකා සිස්ස අසින් ඇදගෙන කාමරයෙහි අනිත් කෙළවරට ගියා ය. මවුන් දෙදෙනා කතාකරනු කාලයෙහි වාවි වී ලියුම් කියවන්නට වැයම් කරන නාන්දුට නො පෙනෙයි.

එකෙන ලද කවුළු නිසා මුළුදු පුළුන කාමරයට ආලෝක [illegible] වෙයි. හිරු කාලයෙහි තැර අව් රජ්ජය නාලිකාට වර්ණන් දනෙයි. ඈ කවුළු දොර හැර දැනට යැවුවා ය.

"සිස්ස මාමා, මෙයිට මේක දන්න දනගන්න අරින්න හොඳ නෑ. මම වන්දනෙයම ගැහැන් මම ගැහැන් තරහෙනුත් කතාකරුවෙනුත් ඉන්නේ. වැඩිට සනීප නෑ. අයියා සුදු ගෑනියෙක් කසාද බැඳ ගන්න යයි දනගත්තාම දෙන්නාටම මේ වෙලාවේ ඉවසන්න බැරිවෙයි."

සිස්ස කල්පනා කෙළේ ය. දුඹ් පුළුනින් නහින ඔබින පකල් ඇති වරායෙහි දියකඳ, පතුලෙන් නගින මහා ගින්නකට පසුව තැකුරේමින් නැවෙවන්නක් වැන්න. භාර්යාව නිසා නැති [illegible] විපුරුවමින් අතුරුදහන් වන රළ පෙළ ඇති ඇත මුහුදු කල්මඩුනන්ගේ හා මොරුන්ගේ මහා හටනකින් කැලඹුණක් වැන්න.

[illegible]

"ඇලන් අයියා ආයින් කසාදයක් බැන්ද බව [illegible]" යි නාලිකා ඇසුවා ය.

"අම්මාගේ අතට එක නාරටම ලියුම් [illegible] දන් ලියුම කඩලා බලනවා ඇත."

"මෙයිට ලියුම් හොඳට අත්හරින එකක් නැහැ."

"ඔය කාරණේ නම් එක නාරටම [illegible]. ඇලන් [illegible] ආයින් කසාදයක් බැන්දැයි කියන එක [illegible] ගන්නවා."

"ඔම් හිත තරහ් කරගන්නවට මම කැමති නැහැනැයි" [illegible] නාලිකා ශෝක වූවා ය.

"නාලිකා අම්මාට කියන්න පවිමන් පිළිබඳ අදහස නැර දැම්මා කියා!"

සිස්ස සරදම් කරති යි නාලිකා සිතුවා ය. ඈ කෝප නො වූවා ය.

"අම්මාට එහෙම කියන්න පුළුවනි. නමුත් පවිමන් පිළිබඳ මගේ හැඟීම වෙනස් කරගන්න පුළුවන්ය කියා සිස්ස මාමා හිතනවා ද?"

"ඇලන් සුදු ගැහැනියක් කසාද බැඳගත් බව දන් අම්මා දන්නවා ඇති. තාත්තාට ඒ බව කියන්න එපා යයි මම අම්මාට කියන්නම්. ඇලන් ලංකාවට ඒය කියා දන්නම් මට විශ්වාස නැහැ" යි සිස්ස ශෝකයෙන් කෙපලේ ය.

"ඇලන් අයියා ලංකාවට එවි. දෙන්නාම ගමට ඇවිත් යන්න එනවාය කියා මගේ ලියුමේ ලියා තියෙනවා."

"ඇවිත් යන්න !" යි සිස්ස කීවේ තමාගේ සිතුම් එඩිත්ම ප්‍රිර වී යයි සිතන්නකු ලෙසිනි. "ඇලන් එක වරක් නොව දෙතුන් වරක් ලංකාවට ඇවිත් යාවි. 'ඇලන් ලංකාවට ඒය කියා දන් නම් මට විශ්වාස නැහැ'යි මම කීවේ එයා ලංකාවේ පදිංචි වෙන්න එන එකක් නැයි හැඟුණ නිසා."

"මිස්ස මගේ මේට කියන්න 'ඇලන් අස්සා ලංකාවට එච්ච' නිසා"

මිස්ස පාලයට ගිය විගස හන්ද තමාගේ අත තිබුණ ලියුම මිස්ස දෙසට විසිකළා ය.

"මේ ලියුම් ලියා තියෙන වල්ලිත මට හොඳට තේරෙන්නේ නැහැ. ඒයා දන්නා සිංහලෙන් උණේ ලියුම් ලියනවා නම් මට තේරුම් ගන්න පුළුවනි. ආයින් ඇලන් සහෝදයක් බැඳගත් බව තියෙන විත නම් මට හොඳට තේරුනා. ඒ විත්තියක් මියැලව කියන්න එපා."

"ඇලන් අම්මට ලියුම් ලියන්න ඕනෑ සිංහලෙන් නොවෙන්නම්" යි මිස්ස තමාට ම කියාගන්නාක් මෙන් කෙමින් පෙළේ ය.

පාලයේ බිත්තියෙහි එල්ලී තිබෙන අඩි තුනක් පමණ දිග රාමුවක දමන ලද තුන් පාටින් මුද්‍රිත සිත්තම සිස්සගේ ඇල්මට ලක් වී ය. සුප්‍රසිද්ධ ඉංගිරිසි සිත්තරකු විසින් අඳින ලද සිත්තමක ඒ චිත්‍රන අලවින් තරුණියක හමුව ආදර බස් පොවලන රුදුරු තරුණයකු දක්වෙන්නෙකි. ඒ ගැහැනු රුවින් පිරිමි රුවින් ඔවුන්ගේ සිත් ගෙනේ දක්වෙන මුහුණින් දුරදිම හැඳිනගත හැකි ය. එහි මාතෘකා පාඨය දැ නොවී කියවිය හොා හැකි ය. දවසට සක් අට වරක් ඒ සිත්තම දකින සිස්සගේ සිතට ඒ මාතෘකා පාඨය නිතැතින්ම කියවේ. 'THE TRYST' නාංග පිතිකයකින් යුතු ENCYCLOPEDIA BRITANNICA යන විශ්ව කෝෂය ඒ සිත්තුර රාමුව යට වූ අලංකාර රාක්කය තුළ ගර්වයෙන් පෙළ ගැසී තිබිණි. ඒ පොත් පෙළ ඉංගිරිසි ගුරුවරයකුගේ උපදෙස් අනුව ඇලන්ගේ උගැන්මට අනුබල දෙනු පිණිස මිලට ගන්නා ලදැයි. ඒ ග්‍රන්ථාවලිය හන්දට පමණක් නොව පියල්ට ද ඇලන් සිහි කරවන සංකේතයකි. ඇලන් රාජකීය විද්‍යාලයෙහි උගන්නා කාලයෙහි ඇතැම් විෂයන් පිළිබඳ දැනුම පළල් කරගනු සඳහා ඒ පොත් පෙරළා බැලූ සැටි සිස්සට සිහි වී ය.

15

සිස්ස ඇලන්ගේ ලියුම කියවා අවසාන කොට සකුලා සාක්කුවේ දමා ගත්තේ ය.

"සියාට මම ලියුම දුන්නේ සාක්කුවේ දමාගන්න නොවේ. මට තේරුම් කරලා දෙන්න" යි මෙතෙක් මුම්මාගෙන සිටි හන්ද කීවා ය.

ලියුම සාක්කුවෙන් එළියට ගත් සිස්ස හන්දගේ මුහුණ බැලුවේ ය. ශෝකයෙන් පමණක් නොව කෝපයෙන් ද නැළවෙන ඇගේ දෙ ඇසෙහි වූයේ බැල අතම බැලෙන ගිජ් බැල්මකි. හන්දගේ සිතෙහි වේදනාව අඩු වන පරිදි ලියුම සිංහලට නගන්ට සිස්ස සිතා ගත්තේ ය.

"මා මේ ලියන්නේ අම්මාගෙනුත් තාත්තාගෙනුත් සමාව ඉල්ලනු පිණිසයි"

මෙය ඇලන්ගේ ලියුමෙහි පටන් ගැන්ම නොවේ. දෙවන පිටුවෙන් උපුටාගත් ඒ කියුම සිස්ස පළමුව කීයේ ය. අනතුරුව ඔහු කියවූයේ ඇලන්ගේ ලියුමෙන් උදුරා ගත් පාඨ පමණි:

"ඇංජිනේරු විභාගයෙන් සමර්ථ වුණු පසු මට මෙහි හොඳ රක්සාවක් ලැබුණා. මා ජීවත් වූයේ තනිවයි. ලංකාවෙන් එන කිසිවකු හමුවීමට මම නො ගියෙමි. මෙහි පැමිණියවුන් අතර අම්මාත් තාත්තාත් හඳුනන කිහිප දෙනෙක් සිටි නමුත් මම ඔවුන්ගෙන් කිසිවකු හමුවීමට නො ගියෙමි. සමරසිංහ දෙස්තර මෙහි අවුරුද්දක් පමණ ඉඳලා එතැදී ලංකාව බලා නැව් නැංගේ ය. ඔහු මා හා කතා කළ නමුත් මා හඳුනා නො ගත්තේ ය. මම මගේ වගතුග ඔහුට නො කීවෙමි.

මා ජීවත් වූයේ එංගලන්තය ගැන කල්කිරීමෙනි. මගේ කල්කිරීමට හේතුවන්නේ ඇතැමෙක් මෙහි හුදෙකලාව ජීවත්වීම වෙන්න ඇති.

නවදිසියේ නිව්මෝනියාව සෑදුණු මම නදිසියේම රෝහලකට ඇතුළු වීමි. මගේ අසනීපය දුක්මහින් අසාධ්‍ය ලෙස පැවැති. මා වැඩ කරන කන්තෝරුවේම ලිපිකාරිකාවක් කරන කාන්තාවක් දවසට දෙවරක් මා බලන්ට ආවා ය. මට අම්මාගේ කිටුටු අවස්ථාවෙහි ඈ වෙනස නො බලා මට සාත්තු කළා. සනීප ලබා මා නැවත සිටින තැනට ගිය පසුත් ඈ මගේ සුළු දුක් සොයමින් මට සාත්තු කළා. මා හොඳටම සුව ලැබුවේ නැවතුම්පලට ගොස් දවස් දහයකට පසුයි. මා මරණයෙන් බේරුණේ ඈ නිසා."

"ඇලන් මීට ලියන්නේ ඒ ගැනි කසාද බැඳගත් බව කියන්න මිස පාදන්ට. ඕවා සිංහලෙන් නො කිව්වත් කමක් නැත" යි නන්ද මිහත් සේ වෙනෙසුනික මෙන් කීවා ය. ඈ සිනාසෙන්ට වෑයම් කළා ය. ඇගේ මුහුණට ආරූඪ වූයේ සිනාවක් නොව වේදනාවකි.

තිස්ස කර බාගත් වනම ලියුමෙහි නෙත් රඳවාගෙන සිටියේ ය.

"ඇලන් මෙතන මොනවාද ලියා තියෙන්නේ" නන්ද අතකුරුව ඇසුවා ය.

"ඒ තරුණිය කසාද බැන්දට පස්සේ 'මාලතී' කියන සිංහල නම ගත්තා යයි ඇලන් ලියා තියෙනවා."

"සිංහල නමක් ගත්තාට එයාගේ ජාතිය වෙනස් වෙන්නේ නැ නෙව් නිසා" යි නන්ද තරහයෙන් කෙපලා ය.

නන්ද ඒ වදන් කෙපළේ තමා දෙඩවන අදහසින් යයි තිස්ස කල්පනා කෙළේ ය. ඇලන්ට දෙස් තනන විට නන්දගේ ශෝකය මිදුන් අඩු විය හැකි ය. ඔහු ඇලන්ට දෙස් නැඟුවේ ය. ජීන්සාව ඇඹිණ පසු නිවාඩු අරගෙන ඇලන් ලංකාවට එන්ට නො සිතුවේ කුමක් නිසා ද? මවුපියන් දකලා ආ පසු යන්ට සිතුව නො සිතිණ. සුදු ගැහැණියකට සිංහල නමක් දීමෙන් සිදුවන වෙනසක් නැත.

තිස්ස තමාගේ අදහස් අනුමත කරනු ඇසීමෙන් නන්ද ද අස්වැසුමක් ලැබුවා ය.

තිස්ස ඇලන්ගේ ලියුම තව වරක් පළින් පළ කියෙව්වේ ය.

"නන්දට ඇලන්ගේ පළමු ලියුම මතක ඇතැයි මම හිතනවා" යි තිස්ස කීවේ ය.

"ඔව් මට මතකයි. අපේ වැරදි කියමින් අපට කළ චෝදනා මට මතකයි."

"ඇලන් මේ ලියුම ලියා තියෙන්නේ ඒ අදහස සම්පූර්ණයෙන් වෙනස් උණු නිසා වෙන්න ඕනෑ. පළමු ලියුම ඇලන් ලියන්ට ඇත්තේ කවදාවත් ලංකාවට නො එන අදහසින්. එයාට ලියුම් ඇමෙන හැටි ඒ ලියුමේ සඳහන් නො කෙළේ ඒ නිසා වෙන්න ඇති. මේ ලියුම ලියා තියෙන්නේ එයාට ලියුම් ඇමෙන හැටි විස්තර ඇතිව සඳහන් කරමින්. මේ ලියුමෙහි සීය නැන්දා අම්මාගෙනුත් තාත්තාගෙනුත් සමාව ඉල්ලා තියෙනවා."

තිස්සගේ කියුම් පිළිගන්ට මැලිවූ නන්ද කල්පනා කළා ය. නාලිකා තිස්ස කාමරයට කැඳවූයේ කුමට ද? තිස්ස ඇලන්ගේ ලියුම කියවා සාක්කුවේ දමාගත්තේ කුමක් නිසා ද?

"තිස්ස කියන්නේ ඇත්ත ද?" යි නන්ද ප්‍රශ්න කළා ය.

"ඔව්" යි තිස්ස වහා පිළිතුරු දුන්නේ ය. "නන්ද මට විශ්වාස කරන්න. නාලිකා අම්මාත් තාත්තාත් ගැන කනගාටු වෙනවා; ශෝක වෙනවා........, ඇලන් ගමට එනවා යයි නාලිකාගේ ලියුමේ ලියා තියෙනවා යයි නාලිකා කිව්වා. ඇලන් මවුපියන් නෑයන් පමණක් නොව ගම රටත් සිහි කරන බව එයාගේ ලියුමෙහි අවසාන කොටසින් පළිවෙනවා. ඇලන් ලංකාවෙන් උගැන්මට එංගලන්තෙට යන ශිෂ්‍යයන් වර්ණනා කරනවා. නමුත් එහි එන ලොකු සිංහල ගෑනුන්ට හා පිරිමින්ට දෙස් තනනවා. ඔවුන්ගෙන් කාණ්ඩයක් ලංකාවෙන් ගිය සිංහල ඇමතිවරයෙකුට නින්ද කරවන අදහසින් කරපු කුමන්ත්‍රණයක් විස්තර කරලා අවසානයේ මෙසේ කියා තියෙනවා 'පන්ති, කුල, පවුල්, ආදී භේද නමැති බලු වමනයන් කැන වූනු ඇණුම් ලංකාවෙහි ම ලියා දමා ඔවුන්ට එංගලන්තෙට එන්ට බැරි ද?

16

පියල් සිත කය දෙකින්ම මිදී ටිකින් ටික රෝගාතුර වූයේ අක්මාවේ හැදුණු විසප්පුවක් මේර්මෙන් යයි සැක්කමෙලි ඉර දොස්තරු දෙදෙනෙකම තීරණය කළහ. ඔහු මරුගෙන් මිදීගත හැකි යයි දොස්තරු විශ්වාස නො කළෝ ය.

පියල් ගෙදර ගෙන ගොස් වෙදුන් කැඳවිය යුතු යයි නන්ද තීරණය කළා ය. තාලිකාත් තිස්සත් එකඟ නො වූහ. දොස්තරුන්ගේ රෝග නිරූපණය නිවැරදි නම් ගෙදර ගෙන ගොස් කවර වෙදකමක් වුව ද කරවීම නිෂ්ඵල යයි තිස්ස කීවේ ය. එය සුවකරතොත් සුව කළ හැක්කේ සැත්කමෙකිනි. නැතැයි දොස්තරුන්ගේ රෝග නිරූපණය වැරදි නම් ලෙඩා ගෙදර ගෙන ගොස් ඔහුට සිංහල වෙදකම් කරවීම ඉතා හොඳ ය.

නන්ද නො සිතූ විරූ පරිදි පියල් ඉස්පිරිතාලයට ඇතුළු වීමට කැමැති වී ය. මීට පෙර හැම විට ගෙදර නැවතී සිංහල වෙදකම් කරවා ගන්ට සිතූ පියල් අද ඉස්පිරිතාලයට ඇතුළුවන්ට එක වර කැමැති වූයේ කුමක් නිසා ද?

පියල්ගේ මුහුණ මරණය අරක් ගත් තැනැක් යයි තිස්සට හැඟිණ. තමා මැරෙති යි පියල් දනියි. ඔහු ඉස්පිරිතාලයට ඇතුළුවන්ට සිතා ගත්තේ එහෙයිනි. ගෙදර නැවතී සිට ගෙන නන්දටත් දරුවන්ටත් වධ දෙන්නේ කුමට දැයි ඔහු සිතන්ට ඇත. සුව ලැබෙති යි ඉව වැටීණි නම් ඔහු ඉස්පිරිතාලයට ඇතුළු නොවෙයි. ජීවය මරණය බදාගන්නේ එය නො වැළැක්විය හැකි යයි ඉව වැටුණු විට ය. ගැමියන් කිහිප දෙනකු පමණක් නොව අනුලා ද මව ද මැරෙනු තිස්ස දැක ඇත. තම සහෝදරිය හා මව මැරෙනු දුටු අවස්ථාවල ඔහු ඔහුගේ ඇස්වලට නැඟුණු

කඳුළු දෙ ඇසින්ම ගිලගත් බැවින් පිට නොවී ය. එහෙත් ඒ කඳුළු ඔහුගේ ඇතුළු හදට පිවිසි විසප්පු වී ය.

පියල්ට දක්වූ ඇල්මෙන් හා දයානුකම්පාවෙන් සාත්තු කිරීමෙන් පමණි නන්දට සිත සනසා ගැනීමට ඉඩ තිබුණේ. ළිහිය තුඩක් හදෙහි ඇනෙන කලක මෙන් තියුණු වේදනාවක් ඇට දැනෙයි. ඇගේ මමත්වයෙහි එක් අංශයක් ගින්නට උණුව වැගිරෙන ඉටි මෙන් වැගිරෙයි. ඒ සමග අනාගතය පිළිබඳ පැතුම් පත්කඩ මෙන් දැවෙයි.

ඇගේ සිතට නැගෙන හැම අතීත තොරතුරක් ඇගේ හද තවයි. සිත සනසන අතීත තොරතුරුත් ඇගේ සිතට නො නගයි. කුලමානය ඇගේ ආත්මාර්ථකාමී සිතෙහි පියවි ගතිය වැසූ වෙස් මුහුණකි. පියල් බැහැර කොට නන්ද ජිනදාස හා විවාහ වූයේ මවුපියන්ට කීකරුවීම පිණිස ද? ජිනදාසගේ මරණයෙන් පසු ද නන්ද තමාගේ සිතින් පියල් බැහැර කරන්ට වෑයම් කළා ය. කොළඹ පදින්චි වන්ට පළමුව යෝජනා කෙළේ පියල් වුව ද අදහස් කෙළේ තමා ය යන හැඟීම නන්දට සිතින් බැහැර කළ නොහැකි ය. පියල් කොළඹට ගොස් මසකට පසු ගමට ආ අවස්ථාවේ නන්ද තම අසන්තෝෂය හෙළි කළා ය. 'අපි කොළඹ පදින්චි වෙමු' යි පියල් යෝජනා කෙළේ ය. ඒ යෝජනාව පිට වූයේ පියල්ගේ කටිනි. එහෙත් එය තමාගේම හදින් නැඟුණක් නොවේදැ යි නන්ද තමාගෙන්ම ප්‍රශ්න කළා ය. අනුලාගේ මරණය සිහිකළ ඇට තමාගේ ඇතුළු හද රත් යකඩය සිපගත් හම් කැල්ලක් දැවෙන්නා සේ දැනිණ.

මවගේ රෝගය නන්දට ආරංචි වූයේ සතියකට පමණ පසු ය. ආරංචි වුණු විගස නන්ද පියල් පමණක් නොව දොස්තරකු ද සමඟ කොග්ගලට ගියා ය. එහෙත් මවගේ රෝගය සුව කළ හැකි අවස්ථාව ඉක්මෙන්ට පෙර ඔවුන්ට කොග්ගලට ළඟාවන්ට නොහැකි වී ය. ඔවුන් දොස්තර ලවා බෙහෙත් කරවන්ට පටන් ගෙන තුන් දවසකින් ලෙඩා මළා ය.

පියල් ඉස්පිරිතාලයට ඇතුළු වූ ද සිට නන්දත් තාලිකාත් දවසකට දෙවරක් ඔහුගේ සුවදුක් සෙවීමට යති. සවස් වරුවේ ඈ ගෙදර එන්නේ අටට හෝ නවයට පමණ ය. පියල් සුව

නො ලබන මව දොස්තරුන්ගෙන් දහසක් නන්ද තිස්සට දෙස් කැඳුවා ය.

"අය්යාගේ ලෙඩේ සුව නො කළ හැකි එකක් බව කියා දන්නවා. සුව නො කළ හැකි ලෙඩක් නම් අය්යා ගෙදර තබන්නා ගොහ සාත්තු කිරීම යි අපට කරන්න තිබුණේ. මට ඉවසන්න බැරි එයා දුකින් දඟලනා මගේ ඔහේ බැලියට එයාට සාත්තු කරන්න වුව නැති වීම ගැනයි."

"නන්දගේ තාලිකාගේ දුකින් හා ශෝකයෙන් තැවෙන මට පියල් දන්නවා. එයා වේදනාව ඉවසාගෙන ඉන්න පැවී ප්‍රවු මම ප්‍රවුම් වුණා. එයා මලනට යන විට එයාගේ සිත සැනසෙන කැවියෙන් කතා කරන්න."

පියල් ඉස්පිරිතාලයට ඇතුළු වී තුන් දවසක් ගිය කල සමරවීර දොස්තර දවසකට වරක් බැගින් ලෙඩා බලන්ට පැමිණ ලෙඩාගේ සුව දුක් සෙවූයේ ය. නන්ද සමග කතාබහ කෙළේ ය. තුන් වන සතියෙහි ඔහුගේ පැමිණීම නන්ද නො ඉවසුවා ය.

"මගේ සැමියාට කොළඹ දොස්තරුන් දෙදෙනෙක් වෙදකම් කරනවා. සමරවීරට කරන්න වෙදකමක් නැහැ" යි නන්ද කෝපයෙන් පමණක් නොව ගර්වයෙන් ද තෙපලා ය.

සමරවීර දොස්තර දවස් පතා පියල් බලන්ට පැමිණීම පියල්ට වෙදකම් කරන දොස්තරු දෙදෙනාට නො ඉවසුණ. එහෙත් පියල්ගෙන් නන්දගෙන් සිටවුණ නැයෙකි යි සිතූ ඔවුහු සමරවීර ලෙඩාගේ සුව දුක් සෙවීම ගැන පමණැනි නොවූ හ.

හතර වන සතියෙහි පසළොස්වක පෝය දවසෙහි හවස් වරුවේ පියල්ගේ රෝගය හදිසියේ උකාම තරක අතට හැරිණ. නන්ද, තාලිකා හා චන්ද්‍රසෝම හා තිස්ස ද සමග ඉස්පිරිතාලයට ගියා ය. නො නවතින වාට්ටුවක් අසු කොට ගමන් කළ ඔවුනට පළමුව ඇසුණේ වේදනාවෙන් තැවෙන ලෙඩකුගේ කෙඳිරියයි. 'අපොයි! අම්මෝ' යි ඔහු නගන හඬ ඇසූ නන්දගේ ළය උණු වී ය. පියල්ගේ කාමරය දොරටුවට පැමිණ නන්ද දෙස බැලූ විශේෂ සාත්තු සේවිකාවගේ පරවුණු මුහුණ ප්‍රවූ නන්දගේ හද පරවුණු මලක් සේ හැකිළිණ. කාමරයට ඇතුළු වූ නන්ද වවුලක් මෙන් ප්‍රල්ලක සිට අසිස් පැන්නේ කවුළුවෙන් පිට වුනා යි සිතුවා

ය. වවුලා ඇගේ සිතින් මවා ගත්තකු ද නො එසේ නම් සැබෑ එකකු ද යනු නො සන්සුන් සිත් ඇති ඇට නිශ්චය කළ නොහැකි වී ය.

තම සැමියා නන්ද දෙස බැලුවේ හිස් බැල්මකිනි. එහෙත් ඔහු මහත් ආසාවෙන් ඇගේ අත අල්ලා ගත්තා ය; තාලිකාගේ චන්ද්‍රසෝමගේ ළඟ ඇඳෙහි අත් තැබූහ, ලෙඩා ඔවුන්ගේ අත් දෙක අල්ලා ගෙන ඔවුන්ගේ මුහුණු දෙසට ඇස් හැරවූයේ ය. තවත් එසකු සිටිද්ද යි සොයන්නාක් මෙන් ඔහු වටපිට බැලුවේ ය. ඔහුගේ දෑසට කඳුළු නැංගේ ය. තම සැමියා වටපිට බැලුවේ ඇලන් සිටිද්ද යි සොයනු පිණිස බව නන්දට වැටහිණ.

ලෙඩා වචනයකුදු කතා නො කෙළේ ය. සතුල හිල්වූ හිරුවක් විසින් විසා දියෙහි ගිලෙන්නාක් මෙන් ඔහු ජීවන සමුදුරෙහි ගිලෙයි. හිරුට හිලෙන් ම තනිත ප්‍රපුළ පිහි කරමින් ලෙඩාගේ මුහුණ අඳුරු පැහැක් ලැබී ය. ඔහුගේ දෙනෙත අඩවන් වෙයි. තම සැමියා සුව ලබති යි සිතූ නන්ද වඩාත් තැවුරුව ඔහුගේ මුහුණින් ඇඳ ඇසක් පැලුවා ය. ඔහුගේ සවින් හුස්ම නිකුත් වී ය.

නන්ද ලේන්සුව කටට තබා හැඬීමෙන් නඳින් නගින විලාපයට කටින් පිටවන්ට ඉඩ නුදුන්නා ය. ඇගේ ළයුකය දෙදරිණ.

කලින් යවන ලද විදුලි පුවත ලත් ඇලන් හා ඔහුගේ බිරිඳ ද ලංකාවට පැමිණියේ පියා මැරුණු දවසට පසුද ය.

මිනී කරත්තය සාසාන්න් දොරටුවට ළඟාවූ පසු මිනී පෙට්ටිය කරත්තයෙන් ඉවතට ගෙන චන්ද්‍රසෝම එක් කෙළවරක් කරට ගත්තේ ය. ඇලන් හා තිස්ස අනිත් කෙළවර කරට ගත්හ. චන්ද්‍රසෝමගේ යහළුවන්ගෙන් දෙදෙනෙක් මිනී පෙට්ටිය මැද දෙපැත්තට කර දුන්හ. තිස්ස මිනී පෙට්ටියේ කොකුවලින් එල්ලී වැටෙන සොහොවිටු සහිත සුදු පටිලනු සටවල් තතුළා පෙට්ටිය මුදුනෙහි තබා පෙට්ටියට කර දුන්නේ ය. "කර ගහන්න" යි ඇලන් තමා ළඟ උන් බිරිඳට කීවා ය. ඇ ඇලන් අනුකරණය කරමින් මිනී පෙට්ටියට අත ගැසුවා ය.

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ ග්‍රන්ථ
නවතම මුද්‍රණ

මෙම පොත්
ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම පොත්සල්වලින්
සහ
www.martinwickramasinghe.info
වෙබ් අඩවිය මඟින් ලබාගත හැක.

මහගත්කරු
මාර්ටින් වික්‍රමසිංහයන්ගේ
සියලුම පොත්වල ප්‍රකාශකයෝ සහ බෙදාහරින්නෝ :

සරස

සීමාසහිත සරස (පෞද්ගලික) සමාගම
18/ 3, කිරිමණ්ඩල මාවත,
නාවල - රාජගිරිය.
දුරකථනය : 011-2865543 ෆැක්ස් : 011-2866938
ඊමේල් : mwtrust@lankabellnet.com

කලියුගය

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ

ග්‍රාමීය ජීවිතයත් ඉංග්‍රීසි අනුකාරක වෙස් ගත් නාගරික ජීවිතයත් සමග ඉංග්‍රීසි වත පිළිබිඹු කරන සිංහලේත ජීවිතයත් යන තුන් අවස්ථා පෙන්වන සිංහල පවුලක පරම්පරාවක් තුන ගෙනෙන මාතර තුන ද පිළිබඳ ද්‍රවිත නවකතාවකි කලියුගය. අනුලා, පියල්, නන්දා, තැලුත් යන චරිතයන් මගින් සිදුවන යට වී ... ස්වර තුළ නෙළුම පිළිබඳ පරිණාමය. කලියුගය නවකතාවේම නිපුණු ලෙස නිර්මාණය වී තිබේ

ISBN 955 - 8415 - 41 - 3

Sarasavi Bookshop
KALIUGAYA
Rs. 250.00

250/-

18/3 සිරිමත්වල මාවත,
... රාජගිරිය.